

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 01.08.2003
COM(2003) 453 τελικό

2003/0172 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**περί θεσπίσεως ενός πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού
για τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια και περί τροποποιήσεως της οδηγίας
92/42/ΕΟΚ**

(υποβλήθηκε από την Επιτροπή)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν έγγραφο αποτελεί μια πρόταση για την έκδοση οδηγίας-πλαισίου, την οποία θα ακολουθήσει η έκδοση μέτρων εφαρμογής που θα θεσπίσουν τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού τις οποίες θα καθορίσει η Επιτροπή με τη βοήθεια μιας κανονιστικής επιτροπής. Κάθε μέτρο εφαρμογής θα συνοδεύεται από αιτιολογική έκθεση και από αξιολόγηση αντικτύπου και θα υποβληθεί σε διαδικασία διαβούλευσης. Το παρόν έγγραφο εξηγεί τους προβληματισμούς και τις έννοιες που αποτελούν το υπόβαθρο της προτεινόμενης οδηγίας-πλαισίου, καθώς και την ανάγκη για την έκδοσή της.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

2.1. Απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού για τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια: το πλαίσιο

Είναι γενικά παραδεκτό ότι η παραγωγή, η διανομή, η χρήση και η διαχείριση των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια (στο εξής ΠΚΕ) μετά το τέλος της ζωής τους έχουν πολλές σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, όπως η αλλαγή του κλίματος που σχετίζεται με την κατανάλωση ενέργειας, η κατανάλωση άλλων υλικών και φυσικών πόρων, όπως το νερό, η παραγωγή αποβλήτων και η έκλυση επικίνδυνων ουσιών στο περιβάλλον.

Εκτιμάται ότι πάνω από το 80% του συνόλου των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που οφείλονται σε προϊόντα έχουν την αφετηρία τους στη φάση του σχεδιασμού των προϊόντων¹. Κατά συνέπεια, η όσο το δυνατόν πρωιμότερη συνεκτίμηση των περιβαλλοντικών παραμέτρων στη διαδικασία ανάπτυξης των προϊόντων είναι ο αποτελεσματικότερος τρόπος τροποποίησης και βελτίωσής τους.

Αναμένεται ότι με την ευρεία διάδοση και τις σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια θα αυξηθεί η ευαισθητοποίηση του κοινού για τα περιβαλλοντικά ζητήματα, πράγμα που θα οδηγήσει στην απόδοση ολοένα και μεγαλύτερης έμφασης στις περιβαλλοντικές πτυχές και επιδόσεις των προϊόντων αυτών. Είναι σημαντικό να αποφευχθεί ο κατακερματισμός της αγοράς μέσω διαφορετικών εθνικών απαιτήσεων για τις περιβαλλοντικές πτυχές των εν λόγω προϊόντων. Κατά συνέπεια, φαίνεται αναγκαία η δημιουργία ενός συνεκτικού και εναρμονισμένου κοινοτικού πλαισίου για την αντιμετώπιση αυτών των απαιτήσεων “οικολογικού σχεδιασμού”.

2.2. Σκοπός

Η παρούσα πρόταση επιδιώκει τη δημιουργία ενός σφαιρικού και συνεκτικού νομοθετικού πλαισίου για την αντιμετώπιση των απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού με σκοπό:

¹ “How to do EcoDesign?”, οδηγός για τον περιβαλλοντικά και οικονομικά σωστό σχεδιασμό, που εκδόθηκε από το γερμανικό Ομοσπονδιακό Οργανισμό Περιβάλλοντος, Verlag form, 2000.

- να διασφαλιστεί η ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια μέσα στην ΕΕ,
- να βελτιωθούν οι εν γένει περιβαλλοντικές επιδόσεις των εν λόγω προϊόντων και, με τον τρόπο αυτό, να ενισχυθεί η προστασία του περιβάλλοντος,
- να υποστηριχθεί η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της ΕΕ,
- να διαφυλαχθούν τα συμφέροντα τόσο της βιομηχανίας όσο και των καταναλωτών.

Κατά συνέπεια, η πρόταση συνάδει απόλυτα με την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και, συγχρόνως, αποτελεί συγκεκριμένο παράδειγμα ένταξης περιβαλλοντικών πτυχών σε άλλες κοινοτικές πολιτικές.

Οι διάφορες αυτές σκέψεις, που αφορούν περιβαλλοντικούς και ενεργειακούς στόχους, σε συνδυασμό με επιδιώξεις που έχουν να κάνουν με την εσωτερική αγορά και με την ανταγωνιστικότητα, αποτελούν το υπόβαθρο για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού για τα προϊόντα, όπως περιγράφεται στα επόμενα κεφάλαια.

2.3. Πεδίο εφαρμογής

Η προτεινόμενη οδηγία-πλαίσιο καλύπτει κατ' αρχήν κάθε προϊόν που χρησιμοποιεί ενέργεια για να εκτελέσει τη λειτουργία για την οποία σχεδιάστηκε, κατασκευάστηκε και διατέθηκε στην αγορά. Καλύπτονται όλες οι πηγές ενέργειας, αν και είναι πιθανόν ότι αντικείμενο μέτρων εφαρμογής θα αποτελέσουν μόνο τα προϊόντα που χρησιμοποιούν ηλεκτρικό ρεύμα, στερεά, υγρά και αέρια καύσιμα.

Το προτεινόμενο πεδίο εφαρμογής είναι ευρύτατο. Ωστόσο, στην πράξη, η οδηγία-πλαίσιο καθορίζει τα κριτήρια επιλογής των προϊόντων που μπορούν να καλυφθούν από μέτρα εφαρμογής.

Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι φορείς εξέφρασαν την ευχή να περιληφθούν στην πρόταση, αφενός, κατάλογος των προϊόντων που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα με μέτρα εφαρμογής και, αφετέρου, προθεσμίες για την υλοποίηση των διαφόρων δραστηριοτήτων. Ωστόσο, ο καθορισμός τέτοιων προτεραιοτήτων είναι δυσχερής, αν μη τι άλλο επειδή η σχετική σημασία των περιβαλλοντικών και των άλλων προτεραιοτήτων μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου. Θα μπορούσε επίσης να είναι και αντιπαραγωγικός, διότι θα μείωνε τα κίνητρα δραστηριοποίησης των βιομηχανικών τομέων που δεν θα περιλαμβάνονταν στον κατάλογο. Η σωστή εφαρμογή της οδηγίας-πλαισίου πρέπει να προστατεύεται από εξελίξεις που θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά ορισμένα από τα κυριότερα πλεονεκτήματά της, όπως είναι η ευελιξία, η ταχύτητα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και η παροχή κινήτρων για την αυτορρύθμιση (βλ. επίσης κεφάλαια 5.1 και 5.2 της παρούσας αιτιολογικής έκθεσης). Εξάλλου, ορισμένοι ενδιαφερόμενοι φορείς εξέφρασαν αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσον οι υπηρεσίες της Επιτροπής διαθέτουν τους αναγκαίους πόρους για τη θέσπιση και την παρακολούθηση ενός μεγάλου ενδεχομένως αριθμού μέτρων εφαρμογής. Στο σημείο αυτό, πρέπει να καταστεί σαφές ότι η Επιτροπή δεν μπορεί και δεν πρέπει να θεσπίσει μεγάλο αριθμό μέτρων εφαρμογής, αλλά μάλλον έναν περιορισμένο αριθμό μέτρων για

δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις, που θα επιλεγούν με βάση τα κριτήρια που καθορίζονται στην οδηγία-πλαίσιο.

Κατά συνέπεια, αντί να γίνει προσπάθεια καθορισμού ενός περιορισμένου πεδίου εφαρμογής, προτείνεται να θεσπίσει η οδηγία-πλαίσιο κριτήρια επιλεξιμότητας για την έκδοση μέτρων εφαρμογής (βλ. το άρθρο 12). Παραδείγματος χάριν, ένα προϊόν θα επιλεγεί μόνο εάν αντιπροσωπεύει σημαντικό όγκο πωλήσεων στην αγορά της ΕΕ και έχει σημαντικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η προσέγγιση αυτή συνάδει πλήρως με τους όρους και τις μεθοδολογίες που διέπουν το κοινοτικό σύστημα οικολογικού σήματος². Ένα άλλο κριτήριο είναι η δυνατότητα βελτίωσης, που θα πρέπει να μην συνεπάγεται υπερβολικό κόστος και μπορεί να λαμβάνει υπόψη τόσο την υφιστάμενη νομοθεσία όσο και εθελοντικές πρωτοβουλίες από τη βιομηχανία. Στην ανάλυση περιλαμβάνονται επίσης και πρόσθετες πτυχές (επιδόσεις του προϊόντος, υγεία και ασφάλεια, αντίκτυπος στους καταναλωτές, ανταγωνιστικότητα των κατασκευαστών).

Το πεδίο εφαρμογής καλύπτει επίσης και τα προοριζόμενα να ενσωματωθούν σε ΠΚΕ **εξάρτηματα**, που διατίθενται στην αγορά ως μεμονωμένα εξαρτήματα για τελικούς χρήστες και των οποίων οι περιβαλλοντικές επιδόσεις μπορούν να αξιολογηθούν με ανεξάρτητο τρόπο. Πρέπει να πληρούνται και οι δύο προϋποθέσεις. Παραδείγματος χάριν, ακόμη και αν ένα εξάρτημα (φερ' ειπείν ένας αντιστάτης ή ένας πυκνωτής) μπορεί να πωληθεί απευθείας σε έναν πελάτη, ωστόσο σημαντικές περιβαλλοντικές πτυχές ενδέχεται να εξαρτώνται από τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιείται το εξάρτημα αυτό στο τελικό προϊόν. Στην περίπτωση αυτή, η διεξαγωγή ανεξάρτητης ανάλυσης για τις περιβαλλοντικές επιδόσεις του εν λόγω προϊόντος ούτε είναι δυνατή ούτε έχει κάποια ιδιαίτερη σημασία· εν πάση περιπτώσει, εφαρμόζονται τα κριτήρια του άρθρου 12. Εντούτοις, το εν λόγω εξάρτημα μπορεί να υπαχθεί στο άρθρο 10, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να παρασχεθούν στον κατασκευαστή του εξοπλισμού κατάλληλες βασικές πληροφορίες (π.χ. για τη σύνθεση του υλικού, την κατανάλωση ενέργειας κ.λπ.), αν αυτό χρειάζεται για την κατάρτιση του οικολογικού προφίλ του προϊόντος. Πρέπει να καταστεί σαφές ότι **εάν δεν θεσπιστούν μέτρα εφαρμογής, καμία νομική υποχρέωση δεν απορρέει από την οδηγία-πλαίσιο για τους κατασκευαστές**.

Προτείνεται να εξαιρεθούν από το πεδίο εφαρμογής τα οχήματα, διότι αυτό είναι ήδη πολύ ευρύ και επίσης επειδή τα μηχανοκίνητα οχήματα υπόκεινται ήδη σε πολύ μεγάλο αριθμό κανονιστικών και εθελοντικών μέτρων (π.χ. λεπτομερής νομοθεσία για το σχεδιασμό, εθελοντική συμφωνία για τις εκπομπές CO₂).

Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας θα συμβάλει στην ένταξη της προβληματικής του κύκλου ζωής, που είναι μία από τις βασικές αρχές της ολοκληρωμένης πολιτικής προϊόντων³ (ΟΠΠ), στο σχεδιασμό των προϊόντων. Η πείρα που θα αποκτηθεί από την εφαρμογή της θα συμβάλει στην εκτίμηση της σκοπιμότητας έκδοσης παρόμοιων παράλληλων οδηγιών-πλαισίων για άλλα προϊόντα ή επιβολής γενικών υποχρεώσεων οικολογικού σχεδιασμού στους παραγωγούς. Οι δραστηριότητες αυτές θα συνεχιστούν στα πλαίσια των δράσεων παρακολούθησης της υλοποίησης της ανακοίνωσης για την ΟΠΠ.

² Απόφαση της Επιτροπής της 21/12/2001 για τη θέσπιση του προγράμματος εργασίας της Κοινότητας για το οικολογικό σήμα (ΕΕ L 7 της 11.01.2002, σ. 28).

³ COM (2001) 68 τελικό.

3. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

3.1. Πλαίσιο πολιτικής

Η **βιώσιμη (ή "αιφόρος") ανάπτυξη** είναι ένας από τους βασικούς πολιτικούς στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο 2 της συνθήκης ΕΚ ζητά την αιφόρο ανάπτυξη της οικονομίας της Κοινότητας. Το άρθρο 6 της συνθήκης ΕΚ ζητά την ένταξη των απαιτήσεων της περιβαλλοντικής προστασίας στις άλλες κοινοτικές πολιτικές και δράσεις, με στόχο την προώθηση της αιφόρου ανάπτυξης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Κάρντιφ επιβεβαίωσε, το 1998, την ανάγκη ένταξης του περιβάλλοντος στις άλλες πολιτικές. Το Δεκέμβριο του 1999, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι υπογράμμισε τις τρεις διαστάσεις της αιεφορίας: οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική.

3.1.1. Ο καθορισμός προδιαγραφών για τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια, τα οποία αποτελούν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών μέσα στην Κοινότητα, έχει σημαντική διάσταση **εσωτερικής αγοράς**. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα μέτρων που έχουν ήδη ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν σε εθνικό επίπεδο και τα οποία αφορούν τη χρήση ουσιών που είναι επικίνδυνες ή προξενούν ανησυχία για το περιβάλλον. Για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα αυτό, η Κοινότητα θέσπισε εναρμονισμένους κανόνες όσον αφορά τη χρήση ορισμένων επικίνδυνων ουσιών στον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό· ο εξοπλισμός αυτού του είδους εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας πρότασης. Παρόμοια προβλήματα προέκυψαν και για τις απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης ορισμένων προϊόντων. Με δεδομένη την ποικιλία των περιβαλλοντικών ζητημάτων που θέτουν τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια και την αυξανόμενη ένταξη των περιβαλλοντικών πτυχών σε άλλους τομείς πολιτικής, είναι σκόπιμη η δημιουργία ενός συνεκτικού και σφαιρικού πλαισίου για την εναρμόνιση των απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού σε κοινοτικό επίπεδο, αποτρέποντας, με τον τρόπο αυτόν, την εμφάνιση ενδεχόμενων εμποδίων στις εμπορικές συναλλαγές. Η δημιουργία ενός τέτοιου πλαισίου θα αυξήσει τη διαφάνεια, στις περιπτώσεις στις οποίες τα περιβαλλοντικά θέματα που συνδέονται με τα προϊόντα ενσωματώνονται στη φορολογική πολιτική και στην πολιτική δημοσίων συμβάσεων.

3.1.2. Μια άλλη σημαντική συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί η **ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού**. Στην Πράσινη Βίβλο της «Προς μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού»⁴ η Επιτροπή τόνισε ότι η ανακύπτουσα ανάγκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για προσιτό ενεργειακό εφοδιασμό θα την υποχρεώσει να εξαρτάται ολοένα και περισσότερο από εξωτερικούς ενεργειακούς πόρους· η διεύρυνση θα ενισχύσει την τάση αυτήν. Καθώς η ΕΕ έχει πολύ περιορισμένες δυνατότητες επηρεασμού των όρων ενεργειακού εφοδιασμού, είναι απαραίτητο να μπορεί να παρεμβαίνει από την πλευρά της ζήτησης, όχι επηρεάζοντας αρνητικά την οικονομική δραστηριότητα, αλλά κάνοντας αποδοτική χρήση της ενέργειας, όπου και όταν αυτό είναι δυνατόν.

Η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας από τα προϊόντα συμβάλλει:

- στην ασφάλεια του εφοδιασμού: η ενεργειακή αποδοτικότητα μειώνει την εξάρτηση από ενεργειακούς πόρους·

⁴ COM (2000) 769 της 29ης Νοεμβρίου 2000.

- στην ανταγωνιστικότητα: η ενεργειακή αποδοτικότητα μπορεί να βελτιώσει την ανταγωνιστική θέση της βιομηχανίας και του εμπορίου στην ΕΕ, διότι για μια συγκεκριμένη παραγωγή θα χρησιμοποιείται λιγότερη ενέργεια. Η αξία της ενέργειας που εξοικονομείται μπορεί να αντισταθμίσει το κόστος της αποδοτικότητας μέσα σε λίγα χρόνια·
- στην προστασία του περιβάλλοντος: το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Κλιματική Αλλαγή (ECCP) υπογράμμισε τις μεγάλες και αποτελεσματικές, σε σχέση με το κόστος τους, δυνατότητες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των προϊόντων, που είναι υπεύθυνα για το 30% περίπου της συνολικής πρωτογενούς χρήσης ενέργειας και για το 40% περίπου των εκπομπών CO₂ στην ατμόσφαιρα. Η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας από τα ΠΚΕ μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στις προσπάθειες της Κοινότητας να πετύχει το στόχο που τέθηκε στο Κιότο για το 2012 όσον αφορά τη μείωση των αερίων θερμοκηπίου. Αναμένεται επίσης να διαδραματίσει έναν ακόμη σημαντικότερο ρόλο κατά την περίοδο μετά το 2012, για την οποία το έκτο κοινοτικό περιβαλλοντικό πρόγραμμα δράσης προβλέπει μείωση κατά 20-40% έως το 2020.

Ωστόσο, ο καθορισμός απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης, όπως και κάθε άλλης απαίτησης οικολογικού σχεδιασμού, πρέπει να συνάδει με την αρχή της ΟΠΠ σύμφωνα με την οποία οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις δεν πρέπει απλώς να μετακυλούνται από μια φάση του κύκλου ζωής σε κάποια άλλη. Κατά συνέπεια, οι απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης ενσωματώνονται στο παρόν σφαιρικό πλαίσιο.

- 3.1.3. Μια προτεραιότητα για τη διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης για τις μελλοντικές γενιές είναι η μείωση των αρνητικών συνεπειών που προξενούν τα προϊόντα στο **περιβάλλον**. Ωστόσο, με δεδομένες τις πολλές περιβαλλοντικές πτυχές των προϊόντων, υπάρχει ο κίνδυνος επικέντρωσης των τομεακών πολιτικών σε συγκεκριμένες πτυχές ή φάσεις του κύκλου ζωής των προϊόντων εις βάρος άλλων, πράγμα που ενδέχεται να οδηγήσει σε αντιφατική και αντιπαραγωγική νομοθεσία. Η κατάσταση αυτή μπορεί να αποφευχθεί με την εφαρμογή μιας προσέγγισης ΟΠΠ. Η εν λόγω προσέγγιση σκιαγραφήθηκε στην προαναφερόμενη Πράσινη Βίβλο για την ΟΠΠ και αναλύεται περαιτέρω στην ανακοίνωση που αφορά το θέμα αυτό⁵. Σκοπός της ΟΠΠ είναι να μειωθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις όλων των προϊόντων και υπηρεσιών καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Η ΟΠΠ βασίζεται στην έννοια του "κύκλου ζωής", στη συμμετοχή των άμεσα ενδιαφερομένων, στη συνεχή βελτίωση των προϊόντων και στη χρήση μιας ποικιλίας διαφόρων μέσων πολιτικής, περιλαμβανομένων των μέτρων οικολογικού σχεδιασμού.

Τέλος, η δημιουργία ενός βιώσιμου κόσμου για τις μελλοντικές γενιές δεν πρέπει να οδηγήσει στην παραμέληση των αναγκών των σημερινών γενεών. Κατά συνέπεια, ο καθορισμός απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού για τα προϊόντα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη του τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες.

Εν κατακλείδι, σκοπός της παρούσας πρότασης είναι η δημιουργία του αναγκαίου πλαισίου για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια, διαφυλάσσοντας, συγχρόνως, και ενισχύοντας τη δημιουργία ενός υγιούς οικονομικού περιβάλλοντος για τον εν λόγω σημαντικό

⁵ COM(2003) 302 τελικό, της 18ης Ιουνίου 2003.

τομέα δραστηριότητας όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων μέσα στην ΕΕ και την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας. Κατά συνέπεια, η παρούσα πρόταση συνάδει απόλυτα με τις απαιτήσεις προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης και, συγχρόνως, αποτελεί συγκεκριμένο παράδειγμα ένταξης περιβαλλοντικών πτυχών σε άλλες κοινοτικές πολιτικές και εφαρμογής των εννοιών της ΟΠΠ σε έναν ευρύ τομέα προϊόντων.

4. ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ

Αν και πολλοί κατασκευαστές έχουν καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για τη μείωση του περιβαλλοντικού αντικτύπου των προϊόντων τους, ωστόσο εξακολουθούν να κυκλοφορούν στην αγορά της ΕΕ χιλιάδες νέα προϊόντα με χαμηλές περιβαλλοντικές επιδόσεις, προϊόντα, τα οποία, εν τούτοις, θα μπορούσαν να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους με μικρό ή και με καθόλου κόστος.

Η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκύπτουν από τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια, διασφαλίζοντας, συγχρόνως, την ασφάλεια του εφοδιασμού και την εσωτερική αγορά για τα προϊόντα αυτά. Η προστασία του περιβάλλοντος και η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων είναι θέματα κοινής ευθύνης για τα κράτη μέλη και την Κοινότητα και, επομένως, δικαιολογείται η ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας σε κοινοτικό επίπεδο. Επιπροσθέτως, και τα δύο αυτά θέματα έχουν διασυννοριακό χαρακτήρα και, κατά συνέπεια, κρίνεται ότι οι στόχοι δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, αλλά θα υλοποιηθούν αποτελεσματικότερα από την Κοινότητα. Έτσι, η πρόταση ικανοποιεί το κριτήριο της επικουρικότητας, όπως αυτό συνοψίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης.

Ορισμένες μελέτες κατέδειξαν ότι η ρύθμιση αποτελεί κινητήρια δύναμη για τις δραστηριότητες οικολογικού σχεδιασμού⁶, ιδίως μεταξύ των ΜΜΕ⁷. Χρειάζεται νομοθετική δράση για την τόνωση της επαρκούς ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών ζητημάτων από τους κατασκευαστές στις διαδικασίες σχεδιασμού που εφαρμόζουν. Ακόμη και μέσα σε μεγάλες επιχειρήσεις, η διάδοση και η εφαρμογή του οικολογικού σχεδιασμού στα διάφορα επιμέρους τμήματα είναι συχνά προβληματική⁸. Επιπροσθέτως, πρέπει να έχει κανείς κατά νουν ότι, παρά το γεγονός ότι τα μέτρα οικολογικού σχεδιασμού μπορούν κάλλιστα να αποδειχθούν κερδοφόρα σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο, ωστόσο δεν αποφέρουν πάντοτε άμεσα και ορατά οικονομικά οφέλη· η πτυχή αυτή είναι πολύ σημαντική, ιδίως για τις μικρές και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις καθώς και για τους καταναλωτές με χαμηλό εισόδημα. Ο ισχυρός ανταγωνισμός από κατασκευαστές που δίνουν ελάχιστη σημασία στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων που διαθέτουν στην αγορά της ΕΕ εμποδίζει την πραγματοποίηση βελτιώσεων.

⁶ Μελέτη της ESTO/IPTS : “Eco-design: European state of the art”, σ. 39.

⁷ Παρατηρητήριο των Ευρωπαϊκών ΜΜΕ 2002/No4: "European SMEs and social and environmental responsibility" ("Ευρωπαϊκές ΜΜΕ και κοινωνική και περιβαλλοντική ευθύνη"), σ. 40, μελέτη διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση του Διαδικτύου:
http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/analysis/doc/smes_observatory_2002_report4_en.pdf

⁸ “Towards the actual implementation of eco-design in industry” – the “haves” and “needs” viewed by the European Ecodesign Community”, McAloone, Bey et al., μελέτη που παρουσιάστηκε στην CARE INNOVATION 2002.

5. ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ»

5.1. Η επιλογή του νομικού μέσου

Παρά την επείγουσα ανάγκη αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των ΠΚΕ και τον αναγνωρισμένο κίνδυνο που θα προκύψει για την εσωτερική αγορά αν αυτό δεν γίνει με εναρμονισμένο τρόπο σε κοινοτικό επίπεδο, είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι η οποιαδήποτε νομοθετική πράξη θα βασίζεται σε επαρκείς επιστημονικές γνώσεις και πρακτική πείρα. Κατά συνέπεια, προτείνεται η έκδοση μιας οδηγίας-πλαισίου που δεν θα δημιουργεί άμεσες υποχρεώσεις· αντ' αυτού, θα παρέχει τη δυνατότητα ταχείας θέσπισης απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού βάσει τεχνικών και οικονομικών αναλύσεων.

Κατά την εξέταση της πρότασης, ο αναγνώστης πρέπει να έχει κατά νουν αυτό το βασικό στοιχείο: οι συνέπειες για τους κατασκευαστές, τους καταναλωτές και το περιβάλλον θα παραχθούν από τα μέτρα εφαρμογής που θα ληφθούν μέσω διαδικασίας «επιτροπολογίας» από την Επιτροπή, μετά την έκδοση της παρούσας οδηγίας-πλαισίου από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η Επιτροπή έχει πλήρη επίγνωση του ευαίσθητου χαρακτήρα του θέματος αυτού από θεσμικής απόψεως. Από τη μία πλευρά, πρέπει να θεσπιστούν αποτελεσματικές διαδικασίες, που να επιτρέπουν την ταχεία επίτευξη προόδου και την ουσιαστική συμβολή στην επίτευξη σημαντικών στόχων, όπως οι στόχοι του Κιότο· η παρατήρηση αυτή ισχύει ιδιαίτερα για τα πολύ τεχνικά ζητήματα, όπως η θέσπιση και η έγκαιρη αναθεώρηση απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού για τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια. Από την άλλη πλευρά, πρέπει να διασφαλιστεί η νομική εγκυρότητα κάθε προτεινόμενης λύσης (και από την άποψη των διεθνών υποχρεώσεων) και να διαφυλαχθεί το πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των οργάνων της ΕΕ.

Είναι σαφές ότι πρέπει να επιτευχθεί η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ αυτών των δύο βασικών απαιτήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι, εν πάση περιπτώσει, η απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή προβλέπει την ευρεία ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τη δυνατότητα του οργάνου αυτού να εκφράσει τη διαφωνία του με το Συμβούλιο και με την Επιτροπή. Η ισορροπία αυτή θα ενισχυθεί ακόμη περισσότερο με την πρόσφατη πρόταση της Επιτροπής για τροποποίηση της απόφασης 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου⁹, σκοπός της οποίας είναι η τοποθέτηση των δύο φορέων της νομοθετικής λειτουργίας σε ισότιμη βάση ως επιτηρητών των εκτελεστικών καθηκόντων που ανατίθενται στην Επιτροπή για τα θέματα που υπόκεινται στη διαδικασία συναπόφασης.

Κατά συνέπεια, **σύμφωνα με την προτεινόμενη θεσμική αρχιτεκτονική¹⁰**, η παρούσα πρόταση προβλέπει την έκδοση μιας οδηγίας-πλαισίου που θα καθορίζει τις γενικές αρχές και τα γενικά κριτήρια για τη θέσπιση απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού, αλλά θα αφήνει την επεξεργασία και την έκδοση των μέτρων εφαρμογής για τα επιμέρους προϊόντα στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

⁹ COM(2002)719 τελικό της 11.12.2002.

¹⁰ COM(2002)728 της 5.12.2002.

που θα επικουρείται από μια κανονιστική επιτροπή. Η οδηγία-πλαίσιο καθορίζει σαφέστατα τα όρια εντός των οποίων είναι δυνατή η έκδοση μέτρων εφαρμογής, προσδιορίζοντας τα κριτήρια που θα διέπουν την επιλογή των προϊόντων (άρθρο 12), τις περιβαλλοντικές πτυχές τις οποίες είναι δυνατόν να αφορούν τα μέτρα εφαρμογής (παράρτημα Ι), καθώς και τη μεθοδολογία καθορισμού ειδικών απαιτήσεων (παράρτημα ΙΙ).

Η διαδικασία αυτή αναμένεται να μεγιστοποιήσει τις περιβαλλοντικές βελτιώσεις μέσω της ταχύτερης έκδοσης των μέτρων εφαρμογής και της συνεκτίμησης των σημερινών περιβαλλοντικών προτεραιοτήτων για μεγαλύτερο αριθμό προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια. Θα διασφαλίσει επίσης την πλήρη συμφωνία οποιασδήποτε πρότασης με την αρχή της αναλογικότητας, δεδομένου ότι τα λεπτομερή μέτρα εφαρμογής θα βασίζονται σε κατάλληλη πληροφόρηση και ανάλυση, περιλαμβανομένης της αξιολόγησης αντικτύπου (η οποία είναι πολύ ευκολότερο να πραγματοποιηθεί όταν το μέτρο αφορά ένα συγκεκριμένο προϊόν ή μια δεδομένη περιβαλλοντική πτυχή), και θα λαμβάνουν υπόψη τους όλες τις τυχόν αυτοδεσμεύσεις ή τα άλλα εθελοντικά μέτρα που θα λάβει η βιομηχανία συνεπεία της έκδοσης της παρούσας οδηγίας-πλαισίου.

Τα μέτρα εφαρμογής θα καθοριστούν μετά από κατάλληλες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, π.χ. με τη μεταποιητική βιομηχανία και τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς, περιλαμβανομένων των μη κυβερνητικών οργανώσεων προστασίας του περιβάλλοντος και των ενώσεων καταναλωτών και χρηστών. Οι διαβουλεύσεις αυτές ενδέχεται να αποκαλύψουν την ανάγκη, μεταξύ άλλων, για σταδιακή εισαγωγή ορισμένων απαιτήσεων ή/και για θέσπιση μεταβατικών διατάξεων (παραδείγματος χάριν, όσον αφορά τις ημερομηνίες εφαρμογής, τη φύση και τα επίπεδα των απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού κ.λπ.)· τα θέματα αυτά θα ληφθούν δεόντως υπόψη από την Επιτροπή, όταν αυτή θα προτείνει τα μέτρα εφαρμογής.

5.2. Μεγιστοποίηση του αντικτύπου με την προώθηση της αυτορρύθμισης

Μέχρι σήμερα, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι απαιτήσεις περιβαλλοντικών επιδόσεων θεσπίζονταν με δεσμευτικά, νομοθετικά μέτρα. Ορισμένοι τομείς της βιομηχανίας εξέφρασαν την προτίμησή τους για τη σύναψη εθελοντικών συμφωνιών, πράγμα που αποδείχθηκε ιδιαίτερα επιτυχές στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης: πρόσφατα εφαρμόστηκαν με επιτυχία, ως μονομερείς δεσμεύσεις της βιομηχανίας, δύο συμφωνίες, η πρώτη από τις οποίες καλύπτει τις απώλειες ενέργειας από τους τηλεοπτικούς δέκτες και τα μαγνητοσκόπια σε κατάσταση αναμονής και η δεύτερη τα οικιακά ψυγεία και πλυντήρια. Άλλες παρόμοιες συμφωνίες καλύπτουν τα πλυντήρια πιάτων, τους ηλεκτροκινητήρες, τους ηλεκτρικούς θερμαντήρες νερού με θερμοσυσσωρευτή (απώλειες σε κατάσταση αναμονής) και τον ακουστικό εξοπλισμό (κατανάλωση σε κατάσταση αναμονής).

Οι εθελοντικές συμφωνίες ενδέχεται να παρουσιάζουν ορισμένα πλεονεκτήματα σε σύγκριση με κανονιστικές ρυθμίσεις που καθορίζουν δεσμευτικά πρότυπα. Είναι δυνατόν να καθιστούν δυνατή την ταχεία επίτευξη προόδου λόγω της γρήγορης και αποτελεσματικής, σε σχέση με το κόστος τους, εφαρμογής τους. Δεν χρειάζεται να αναμένουν οπωσδήποτε την ανάπτυξη αναγνωρισμένων μεθόδων δοκιμής στην ίδια έκταση που κάτι τέτοιο θα ήταν απαραίτητο για ένα κανονιστικό μέτρο. Επιτρέπουν την ευέλικτη και κατάλληλη προσαρμογή στις τεχνολογικές εναλλακτικές επιλογές και στις ευαισθησίες της αγοράς.

Ωστόσο, η αυτορρύθμιση δεν είναι πάντοτε εφικτή εναλλακτική λύση, ιδίως στους τομείς στους οποίους η αγορά είναι πολύ κατακερματισμένη. Η παρατήρηση αυτή ισχύει για τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια, λόγω του μεγέθους και της ανομοιογένειας των σχετικών τομέων: δεν είναι δυνατόν να αναμένει κανείς την αυθόρμητη ανάληψη αξιόπιστων και συνεκτικών εθελοντικών δράσεων από τους οικονομικούς παράγοντες για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών ζητημάτων που θέτουν τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους.

Τέλος, υπάρχουν επίσης και ορισμένα μειονεκτήματα: η αυτορρύθμιση δεν είναι δεσμευτική για όλα τα μέλη του σχετικού βιομηχανικού κλάδου (υπάρχει η πιθανότητα εμφάνισης «καιροσκοπών») και δεν μπορεί, σε αντίθεση με τη νομοθεσία, να επιβληθεί υποχρεωτικά από τα δικαστήρια· κατά συνέπεια, η συμμόρφωση με την αυτορρύθμιση δεν μπορεί να είναι διασφαλισμένη.

Η έκδοση μιας οδηγίας-πλαίσου σχετικά με τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού αναμένεται να ενισχύσει το δυνητικό αντίκτυπο της αυτορρύθμισης από τη βιομηχανία, η οποία, γνωρίζοντας ότι η Κοινότητα έχει στη διάθεσή της ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την ταχεία θέσπιση απαιτήσεων μέσω της έκδοσης κανονιστικών μέτρων, θα μπορούσε είτε να αναλάβει ικανοποιητικές αυτοδεσμεύσεις είτε να υποστηρίξει δεσμευτικές απαιτήσεις, στις περιπτώσεις στις οποίες είναι σαφές ότι υπερβολικά μεγάλος αριθμός «καιροσκοπών» δεν θα συμμερίζονταν τους ίδιους στόχους περιβαλλοντικής βελτίωσης. Η έκδοση μιας τέτοιας οδηγίας αναμένεται να παράσχει επίσης μιας ταχείας εναλλακτική δυνατότητα στην περίπτωση κατά την οποία η αυτοδέσμευση αποδειχθεί αναποτελεσματική.

5.3. Μείωση και απλούστευση του «κεκτημένου»

Για ορισμένα είδη προϊόντων υπάρχουν ήδη οδηγίες σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης¹¹. Οι οδηγίες αυτές μπορούν να θεωρηθούν ως μέτρα εφαρμογής της παρούσας οδηγίας-πλαίσου όσον αφορά την κατανάλωση ενέργειας κατά τη χρήση· με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται, επομένως, ενοποίηση και απλούστευση της κοινοτικής νομοθεσίας.

Αν χρειαστεί, αυτά τα μέτρα εφαρμογής μπορούν να τροποποιηθούν με τη διαδικασία που περιγράφεται στην παρούσα οδηγία-πλαίσιο, ούτως ώστε να είναι δυνατή η προσαρμογή των απαιτήσεων και/ή η προσθήκη πρόσθετων πτυχών.

Η οδηγία 78/170/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 13ης Φεβρουαρίου 1978 περί λειτουργίας των μονάδων παραγωγής θερμότητας για τη θέρμανση χώρων και την παραγωγή ζεστού νερού σε υπάρχοντα και σε νέα μη βιομηχανικά κτίρια καθώς και περί της μονώσεως του δικτύου διανομής ζεστού νερού οικιακής χρήσεως στα νέα μη βιομηχανικά κτίρια¹² θέσπισε απαιτήσεις οι οποίες έχουν πλέον εκτοπιστεί από τις απαιτήσεις της οδηγίας 92/42/ΕΟΚ, της οδηγίας 90/396/ΕΟΚ σχετικά με τις συσκευές αερίου και της οδηγίας 2002/91/ΕΚ για την ενεργειακή απόδοση των

¹¹ Οδηγία 92/42/ΕΟΚ σχετικά με τις απαιτήσεις απόδοσης για τους νέους λέβητες ζεστού νερού, ΕΕ L 167, 22.6.1992, σ. 17· οδηγία 96/57/ΕΚ σχετικά με τις απαιτήσεις για την ενεργειακή απόδοση των οικιακών ηλεκτρικών ψυγείων, καταψυκτών και συνδυασμών τους, ΕΕ L 236, 18.9.1996, σ. 36· οδηγία 2000/55/ΕΚ σχετικά με τις απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης για τα στραγγαλιστικά πηνία που προορίζονται για τους λαμπτήρες φθορισμού, ΕΕ L 279, 1.11.2000, σ. 33.

¹² ΕΕ L 52, 23.2.1978, σ. 32.

κτιρίων¹³. Δεδομένου ότι η οδηγία 78/170/ΕΟΚ (όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 82/885/ΕΚ) θεωρείται πλέον απαρχαιωμένη, προτείνεται η κατάργησή της.

Το άρθρο 6 της οδηγίας 92/42/ΕΟΚ προβλέπει ένα προαιρετικό σύστημα επισήμανσης βάσει αστερών, που αποσκοπεί στην πιστοποίηση της ενεργειακής απόδοσης των λεβήτων. Οι διατάξεις που αφορούν το σύστημα επισήμανσης βάσει αστερών δεν απέδωσαν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα και, κατά συνέπεια, μπορούν να καταργηθούν.

Η οδηγία 86/594¹⁴ θεσπίζει μια τυποποιημένη μέθοδο για τη δειγματοληψία και τη δοκιμή των επιπέδων θορύβου που εκπέμπουν οι οικιακές συσκευές. Τα κράτη μέλη που αποφασίζουν να καταστήσουν υποχρεωτική τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τις εκπομπές θορύβου οφείλουν να επιβάλλουν στους κατασκευαστές την υποχρέωση να χρησιμοποιούν αυτή την τυποποιημένη μέθοδο. Ωστόσο, η οδηγία δεν καθιστά υποχρεωτική τη δημοσίευση πληροφοριών για τις εκπομπές θορύβου και κανένα κράτος μέλος δεν απαιτεί σήμερα τη δημοσίευση πληροφοριών αυτού του είδους. Η οδηγία 92/75/ΕΟΚ, για την ένδειξη της κατανάλωσης ενέργειας και λοιπών πόρων από τις οικιακές συσκευές με την επισήμανσή της στο σημείο πώλησης, περιλαμβάνει μια προαιρετική διάταξη για το θόρυβο, που συνδέεται με την οδηγία 86/594. Η διάταξη αυτή αφήνει στο κάθε κράτος μέλος τη δυνατότητα να απαιτήσει την αναγραφή ή όχι της πληροφορίας σχετικά με το θόρυβο στην ετικέτα. Επιπροσθέτως, πολλοί κατασκευαστές δεν συμφωνούν με τη μέθοδο που προβλέπεται στην οδηγία 86/594/ΕΟΚ, με αποτέλεσμα στην πράξη η πληροφορία αυτή να μην παρέχεται στους καταναλωτές. Η κατάσταση αυτή δεν διασφαλίζει την ενδεδειγμένη εναρμόνιση και στερείται αποτελεσματικότητας. Για λόγους συνοχής με την προσέγγιση της εσωτερικής αγοράς και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η οδηγία δεν αποδίδει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, θεωρείται καταλληλότερο να συμπεριληφθούν οι εκπομπές θορύβου σε μια πιο ολοκληρωμένη αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων. Η παρούσα οδηγία παρέχει ένα τέτοιο συνεκτικό πλαίσιο που θα καταστήσει δυνατή την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, δεδομένου ότι οι εκπομπές θορύβου θα αξιολογούνται μαζί με τις υπόλοιπες περιβαλλοντικές πτυχές του προϊόντος. Επομένως, η οδηγία 86/594/ΕΟΚ και οι αναφορές σ' αυτήν στην κοινοτική νομοθεσία μπορούν να καταργηθούν.

5.4. Συνοχή με άλλες κοινοτικές νομοθετικές πράξεις

Η παρούσα πρόταση συνάδει με τις λοιπές νομοθετικές πράξεις και πρωτοβουλίες της ΕΕ τις σχετικές με τις περιβαλλοντικές πτυχές των προϊόντων· θα αυξήσει την ολοκλήρωση και την αποτελεσματικότητά τους.

Η προτεινόμενη οδηγία-πλαίσιο έχει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής από οποιαδήποτε συναφή υφιστάμενη κοινοτική νομοθετική πράξη, τόσο από την άποψη των καλυπτομένων προϊόντων όσο και από την άποψη των περιβαλλοντικών πτυχών. Υπό την έννοια αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη των κενών που θεωρούνται σημαντικά. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν ήδη παραδείγματα ορισμένων περιβαλλοντικών πτυχών μερικών προϊόντων που ρυθμίζονται σε κοινοτικό επίπεδο· στις περιπτώσεις αυτές, η παρούσα πρόταση θα παράσχει ένα

¹³ ΕΕ L 1, 4.1.2003, σ. 1.

¹⁴ ΕΕ L 344, 6.12.1986, σ. 24.

συνεκτικό πλαίσιο που θα καταστήσει δυνατή την προσαρμογή τους με σκοπό την ταχεία και αποτελεσματική βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεών τους.

Η οδηγία ΑΗΗΕ (απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού)¹⁵ ρυθμίζει τη διαχείριση των αποβλήτων που προκύπτουν από ορισμένα προϊόντα τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας πρότασης (ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός) και καθορίζει στόχους για τη συλλογή, την ανακύκλωση και την ανάκτηση· θεσπίζει επίσης την αρχή της οικονομικής ευθύνης των παραγωγών για τη διαχείριση των αποβλήτων. Η παρούσα πρόταση θα προωθήσει ακόμη περισσότερο το σχεδιασμό των προϊόντων προκειμένου να διευκολυνθεί η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωσή τους, προβλέποντας τη συστηματική ένταξη αυτών των πτυχών στα πρώιμα στάδια της διαδικασίας σχεδιασμού και θεσπίζοντας συγκεκριμένους δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου που επιτελείται προς την κατεύθυνση αυτή.

Όσον αφορά τη χρήση των ουσιών, η οδηγία ΠΧΕΟ (περιορισμός της χρήσης επικίνδυνων ουσιών)¹⁶ ρυθμίζει τη χρήση ορισμένων επικίνδυνων ουσιών που χρησιμοποιούνται σε είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού. Είναι σαφές ότι, εκτός από τις ουσίες αυτές, χρησιμοποιούνται σε προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια και ορισμένες άλλες ουσίες, η έκλυση των οποίων στο περιβάλλον πρέπει να ελέγχεται ή και να εξαλείφεται. Η παρούσα πρόταση θα ενθαρρύνει τους παραγωγούς να εξετάσουν τις δυνατότητες ελαχιστοποίησης της χρήσης αυτών των ουσιών και της απελευθέρωσής τους στο περιβάλλον κατά τη διάρκεια των διαφόρων σταδίων του κύκλου ζωής του προϊόντος. Επιπροσθέτως, με την εκτεταμένη παροχή πληροφοριών, σε όλο το φάσμα της αλυσίδας παραγωγής, στους κατασκευαστές των προϊόντων και από αυτούς στους τελικούς χρήστες και στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας, θα συμβάλει στην ορθή και ταχεία εφαρμογή και παρακολούθηση της οδηγίας ΠΧΕΟ.

Θα υπάρχει η δυνατότητα να παρακολουθείται η κατανάλωση ενέργειας καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του προϊόντος και όχι μόνο κατά τη φάση της χρήσης του, όπως συμβαίνει σήμερα. Θα υπάρχει επίσης η δυνατότητα να θεσπίζονται γρήγορα ποσοτικές απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης με τη μορφή ειδικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού, προκειμένου να επιτυγχάνεται ταχεία πρόοδος στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής και της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού. Από την άποψη αυτή, έχουν ήδη εκδοθεί αρκετές οδηγίες που θεσπίζουν ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης διαφόρων ειδών εξοπλισμού κατά τη χρήση τους.

Και για τους τρεις σημαντικούς καταναλωτικούς τομείς (οικιστικός, τριτογενής και βιομηχανικός) έχουν προβλεφθεί δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των ειδών εξοπλισμού. Μέχρι σήμερα, η Επιτροπή έχει ακολουθήσει μια διττή προσέγγιση, που συνίσταται στην προώθηση της μεγαλύτερης ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των καταναλωτών σχετικά με τη διαθεσιμότητα ενεργειακά αποδοτικότερων μοντέλων συσκευών (ενεργειακή επισήμανση) και στην προώθηση της παραγωγής αποδοτικότερων συσκευών από τους κατασκευαστές (απαιτήσεις απόδοσης).

¹⁵ Οδηγία 2002/96/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, ΕΕ L37, 13.02.2003, σ. 24.

¹⁶ Οδηγία 2002/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών σε είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, ΕΕ L37, 13.02.2003, σ. 19.

Κατά την αρχική φάση δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στις οικιακές συσκευές, διότι έγινε αντιληπτό ότι, ιδίως στον οικιακό τομέα, τα εμπόδια που παρακωλύουν τη διείσδυση των ενεργειακά αποδοτικών συσκευών ήταν δύσκολο να αρθούν. Το κυριότερο εμπόδιο στον τομέα των οικιακών συσκευών είναι η έλλειψη ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των καταναλωτών, καθώς και η απουσία τεχνικών γνώσεων σχετικά με την ενεργειακή κατανάλωση των επιμέρους συσκευών και τις πιθανές οικονομίες ενέργειας.

Η θέσπιση απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης προωθεί άμεσα την πραγματοποίηση βελτιώσεων ενεργειακής απόδοσης κατά τη φάση του σχεδιασμού των προϊόντων. Οι εν λόγω απαιτήσεις αποτελούν ισχυρότατο εργαλείο για το μετασχηματισμό της αγοράς και την πραγματοποίηση σημαντικών οικονομιών ενέργειας με χαμηλό κόστος, ιδίως όταν η πληροφόρηση και οι ετικέτες δεν είναι σε θέση να επηρεάσουν τους τελικούς χρήστες. Αν βελτιωθεί η απόδοση στη φάση του σχεδιασμού των προϊόντων, είναι βέβαιο ότι οι επιθυμητές οικονομίες θα επιτευχθούν. Αρκετοί βασικοί οικονομικοί εταίροι της ΕΕ¹⁷ έχουν θεσπίσει ή μελετούν τη θέσπιση απαιτήσεων απόδοσης ως βασική δράση πολιτικής για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των ειδών εξοπλισμού.

Οι απαιτήσεις απόδοσης εγγυώνται τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης διασφαλίζοντας ότι οι συσκευές με τις χαμηλότερες επιδόσεις όσον αφορά μια συγκεκριμένη λειτουργία δεν διατίθενται στην αγορά. Συμπληρώνουν άλλες πρωτοβουλίες όπως η επισήμανση των προϊόντων (π.χ. οδηγία 92/75/ΕΟΚ σχετικά με την επισήμανση των οικιακών συσκευών).

Η θέσπιση δεσμευτικών ελάχιστων ειδικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού ή απαιτήσεων για τη βελτίωση των συνολικών περιβαλλοντικών επιδόσεων ενός προϊόντος συμπληρώνει επίσης την πρωτοβουλία τη σχετική με το οικολογικό σήμα. Ο κανονισμός για το οικολογικό σήμα¹⁸ προβλέπει την εθελοντική επισήμανση των προϊόντων που πληρούν πολύ υψηλά ποιοτικά και περιβαλλοντικά κριτήρια, με στόχο την ανάδειξη και την ανταμοιβή των προϊόντων με τις καλύτερες επιδόσεις, και, κατά συνέπεια, δεν έχει τον ίδιο σκοπό με αυτόν της παρούσας πρότασης. Ωστόσο, οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται στα πλαίσια της διαδικασίας απονομής του οικολογικού σήματος θα είναι πολύ χρήσιμες για τον προσδιορισμό των σημαντικότερων περιβαλλοντικών πτυχών των σχετικών προϊόντων. Αντιστρόφως, οι περιβαλλοντικές πληροφορίες που θα συγκεντρωθούν και θα καταστούν διαθέσιμες βάσει της εφαρμογής της προτεινόμενης οδηγίας-πλαίσιου μπορούν να χρησιμοποιηθούν για περαιτέρω δραστηριότητες στο πλαίσιο του οικολογικού σήματος. Τέλος, τα πρότυπα μέτρησης για την αξιολόγηση ορισμένων σημαντικών περιβαλλοντικών ή λειτουργικών παραμέτρων που χρησιμοποιούνται για το οικολογικό σήμα μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την παρούσα οδηγία-πλαίσιο (βλέπε κατανάλωση ενέργειας: σήμερα, τα ίδια πρότυπα χρησιμοποιούνται για το οικολογικό σήμα, για την ενεργειακή επισήμανση βάσει της οδηγίας 92/75 και για τις οδηγίες που θεσπίζουν απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης).

¹⁷ Στις χώρες αυτές περιλαμβάνονται οι εξής: ΗΠΑ, Καναδάς, Ιαπωνία, Κίνα, Ταϊλάνδη, Ελβετία, Νότια Κορέα, Φιλιππίνες, Μεξικό, Νέα Ζηλανδία, Αυστραλία, Ταϊβάν.

¹⁸ Κανονισμός 1980/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17/07/2000 περί αναθεωρημένου κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος (ΕΕ L 237 της 21/09/2000, σ. 1).

Η προτεινόμενη οδηγία-πλαίσιο, μέσω της συνεκτίμησης ολόκληρου του κύκλου ζωής, θα διευκολύνει επίσης τη συμμόρφωση και με άλλες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ, που δεν συνδέονται άμεσα με τα προϊόντα, όπως ο οδηγία ΟΠΕΡ¹⁹ ή η νομοθεσία για την ποιότητα των διαφόρων στοιχείων του περιβάλλοντος (αέρας, νερό) και τις εκπομπές που δέχονται. Αναμένεται επίσης να αυξηθεί η διάδοση και η προβολή του συστήματος EMAS²⁰, ούτως ώστε οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν σύστημα σχεδιασμού των προϊόντων τους που καλύπτει το EMAS να είναι σε θέση να το χρησιμοποιούν για να αποδείξουν τη συμμόρφωση των προϊόντων τους με τα μέτρα εφαρμογής που θα προκύψουν από την παρούσα οδηγία.

Τέλος, εξακολουθούν να υπάρχουν πολλά χαρακτηριστικά των προϊόντων με αξιοσημείωτες ή δυνητικά σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, αλλά τα οποία δεν καλύπτονται ακόμη από νομοθετικές πράξεις της ΕΕ (π.χ., φύση και ποικιλία των υλικών, χρήση των υδάτων και άλλων αναλωσίμων υλών, εκπομπές στην ατμόσφαιρα και στο νερό). Η βελτίωση του περιβαλλοντικού αντικτύπου των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια θα επιτευχθεί ταχύτερα και αποτελεσματικότερα μέσω της θέσπισης ενός συνεκτικού πλαισίου για την αξιολόγηση των συνολικών περιβαλλοντικών επιδόσεων του προϊόντος παρά μέσω της αντιμετώπισης των επιμέρους περιβαλλοντικών πτυχών των προϊόντων αυτών. Μια τέτοια κατακερματισμένη προσέγγιση, που θα αποσκοπεί σε συγκεκριμένες βελτιώσεις επιμέρους πτυχών, ενδέχεται όντως να έχει αρνητικές συνέπειες σε άλλες περιβαλλοντικές πτυχές.

Εν κατακλείδι, η προτεινόμενη οδηγία-πλαίσιο σχετικά με τον οικολογικό σχεδιασμό των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια θα συμπληρώσει και θα διευκολύνει την εφαρμογή και την παρακολούθηση των υφισταμένων κοινοτικών μέτρων· θα παράσχει επίσης το σωστό πλαίσιο για την ταχεία αντιμετώπιση των αναδυομένων περιβαλλοντικών ζητημάτων.

6. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Η παρούσα οδηγία θα ρυθμίσει τους όρους διάθεσης των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια στην κοινοτική αγορά εναρμονίζοντας τις σχετικές με τα προϊόντα απαιτήσεις περιβαλλοντικής προστασίας. Ο στόχος θα είναι η αντιμετώπιση του ζητήματος της προστασίας του περιβάλλοντος, καταργώντας ή αποτρέποντας, συγχρόνως, τα τυχόν εμπόδια στο εμπόριο και εξαλείφοντας τη στρέβλωση του ανταγωνισμού που οφείλεται πιθανώς σε διαφορετικά κανονιστικά συστήματα. Κατά συνέπεια, η έμφαση δίνεται στη βιώσιμη ανάπτυξη, προστατεύοντας το δημόσιο συμφέρον και, συγχρόνως, βελτιώνοντας τους όρους λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και αυξάνοντας την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού.

Δεν είναι το πρώτο παράδειγμα νομοθετικής πράξης της ΕΕ η οποία βασίζεται στο άρθρο 95 της Συνθήκης, ενώ συγχρόνως επιδιώκει και άλλους στόχους πολιτικής, όπως η προστασία του περιβάλλοντος: οι οδηγίες για τις συσκευασίες και τις

¹⁹ Οδηγία 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου της 24/09/1996 σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (ΕΕ L 257 της 10/10/1996, σ. 26).

²⁰ Κανονισμός (ΕΚ) 761/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19/03/2001 για την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS).

ηλεκτρικές στήλες στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων, καθώς και η αναμενόμενη οδηγία ΠΧΕΟ βασίζονται επίσης στο άρθρο 95. Μια οδηγία που εκδόθηκε πρόσφατα σχετικά με την εκπομπή θορύβου στο περιβάλλον από εξοπλισμό προς χρήση σε εξωτερικούς χώρους βασίζεται επίσης στο άρθρο 95. Το ίδιο ισχύει και για τη νομοθετική πράξη που αφορά τις εκπομπές από κινητήρες κινητού εξοπλισμού (εκτός από τα οδικά οχήματα), για τις υφιστάμενες οδηγίες σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης και για την οδηγία-πλαίσιο σχετικά με την επισήμανση της ενεργειακής κατανάλωσης των οικιακών συσκευών.

Συγχρόνως, το άρθρο 95, παράγραφος 3, της συνθήκης ΕΚ αναφέρει ρητά ότι «η Επιτροπή, στις προτάσεις της [...] σχετικά με την υγεία, την ασφάλεια, την προστασία του περιβάλλοντος και την προστασία των καταναλωτών, λαμβάνει ως βάση ένα υψηλό επίπεδο προστασίας». Επιπροσθέτως, το άρθρο 95, παράγραφοι 4 και 5, προβλέπει τη δυνατότητα των κρατών μελών να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν εθνικές διατάξεις σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος εξαιτίας ενός ειδικού προβλήματος και επί τη βάσει νέων επιστημονικών στοιχείων.

Συμπερασματικά, το άρθρο 95 είναι κατάλληλο για την εναρμόνιση των απαιτήσεων σχεδιασμού των προϊόντων, με στόχο τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεών τους και την ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού.

7. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ

Η παρούσα πρόταση είναι το αποτέλεσμα της συγχώνευσης δύο πρωτοβουλιών που προηγουμένως αναπτύσσονταν χωριστά από τις υπηρεσίες της Επιτροπής: η πρώτη αφορά τον αντίκτυπο του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού στο περιβάλλον (σχέδιο οδηγίας «HHE») και η δεύτερη τις απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης για τον εξοπλισμό τελικής χρήσης. Για την οδηγία HHE η επίσημη διαδικασία διαβουλεύσεων άρχισε το Σεπτέμβριο του 2000 με διμερείς συναντήσεις με τις ευρωπαϊκές βιομηχανικές ενώσεις. Στις διαβουλεύσεις πήραν μέρος μεγάλες εταιρείες (Siemens, Philips, Motorola, IBM, Intel, Ericsson, Nokia κ.λπ.), καθώς και ενώσεις MME. Οι συναντήσεις αυτές ήταν σχετικά ολιγομελείς (25-30 συμμετέχοντες) και είχαν ως βάση ένα άκρως ανεπίσημο σχέδιο εργασίας μιας οδηγίας, ούτως ώστε η προσοχή να επικεντρωθεί στις βασικές έννοιες και αρχές που έχρηζαν διερεύνησης και να προσδιοριστούν τα βασικά ζητήματα, παρά να γίνουν λεπτομερείς συζητήσεις επί συγκεκριμένου κειμένου. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν διμερείς συζητήσεις με περιβαλλοντικές ΜΚΟ, στα πλαίσια των οποίων δόθηκε έμφαση στη νέα προσέγγιση και στον τρόπο λειτουργίας της, καθώς και με τις υπηρεσίες τυποποίησης του CENELEC, προκειμένου να εξεταστεί ο τρόπος αντιμετώπισης των απαιτήσεων τυποποίησης για την οδηγία. Το Νοέμβριο του 2000, πραγματοποιήθηκε μια πολύ ευρύτερη πολυμερής συνάντηση με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, με τη συμμετοχή κατασκευαστών, προμηθευτών, εκπροσώπων φορέων διαχείρισης αποβλήτων, ΜΚΟ και υπαλλήλων από τα κράτη μέλη (συμμετέσχαν περίπου 70 άτομα). Δεδομένων των βιομηχανικών και περιβαλλοντικών διαστάσεων της πρωτοβουλίας, προσκλήθηκαν εκπρόσωποι και των δύο σχετικών υπουργείων. Η συνάντηση επικεντρώθηκε στις αρχές στις οποίες θεμελιώνεται η πρόταση, με σκοπό να τονωθεί το ενδιαφέρον και να εξασφαλιστεί ένα βασικό επίπεδο κατανόησης μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Μετά από αυτόν τον αρχικό γύρο διαβουλεύσεων, οι υπηρεσίες της Επιτροπής υπέβαλαν, στις αρχές Μαρτίου 2001, ένα νέο σχέδιο κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίασης περισσότερων από 100 εκπροσώπων των κρατών μελών, της βιομηχανίας, των φορέων τυποποίησης και των ΜΚΟ. Ενώ ορισμένοι ενδιαφερόμενοι φορείς υποστήριζαν την ανάγκη θέσπισης ενός νομοθετικού πλαισίου για την ένταξη των περιβαλλοντικών παραμέτρων στο σχεδιασμό των προϊόντων, ωστόσο, διατυπώθηκαν και αρκετές επικριτικές παρατηρήσεις σχετικά με τη σαφήνεια και τη δυνατότητα εφαρμογής των απαιτήσεων του εγγράφου εργασίας ΗΗΕ, καθώς και σχετικά με τη συνοχή αυτής της πρωτοβουλίας με άλλα υφιστάμενα ή μελλοντικά μέτρα πολιτικής της ΕΕ αναφορικά με τις περιβαλλοντικές πτυχές αυτών των προϊόντων. Οι διμερείς συζητήσεις επί του κειμένου αυτού συνεχίστηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του 2001 και προσδιορίστηκαν ορισμένα ζητήματα πρακτικής εφαρμογής· τα ζητήματα αυτά ήταν τα εξής: οι πιθανές δυσκολίες για τις ΜΜΕ και τα μέσα αντιμετώπισής τους, ο ρόλος της τυποποίησης, η έννοια του κύκλου ζωής για την ένταξη των περιβαλλοντικών πτυχών στο σχεδιασμό ΗΗΕ, καθώς και οι ανάγκες όσον αφορά τα ευρετήρια δεδομένων και τη διαδικασία υποβολής δηλώσεων. Το Φεβρουάριο του 2002 οργανώθηκε ένα τεχνικό εργαστήριο με τη συμμετοχή περισσότερων από 130 συμμετεχόντων, προκειμένου να συζητήσει τα θέματα αυτά σε τέσσερις παράλληλες συνεδριάσεις. Τα αποτελέσματα αυτού του εργαστηρίου, καθώς και τα σχόλια που διατύπωσαν οι ενδιαφερόμενοι φορείς για το έγγραφο εργασίας, είναι διαθέσιμα στο Διαδίκτυο.

Παράλληλα, προχωρούσε η κατάρτιση του σχεδίου οδηγίας-πλαισίου σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης. Έγιναν διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς με βάση ένα έγγραφο εργασίας που περιείχε μια αιτιολογική έκθεση και διάφορα ερωτήματα σχετικά με τις εναλλακτικές λύσεις που θα μπορούσαν να επιλεγούν όσον αφορά τα βασικά σημεία που επρόκειτο να περιληφθούν στα άρθρα. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς είχαν τη δυνατότητα να διατυπώσουν τις απόψεις τους κατά τη διάρκεια ενός εργαστηρίου που πραγματοποιήθηκε στις 30 Απριλίου 2002 και στο οποίο κλήθηκαν να συμμετάσχουν εκπρόσωποι των κρατών μελών, των υπηρεσιών της Επιτροπής, της βιομηχανίας, των καταναλωτών και διαφόρων ΜΚΟ. Τα πρακτικά του εργαστηρίου δόθηκαν στη δημοσιότητα, μαζί με τις παρατηρήσεις που διατύπωσαν οι ενδιαφερόμενοι φορείς. Η προτεινόμενη προσέγγιση έτυχε ευρείας αποδοχής. Ωστόσο, εκπρόσωποι της βιομηχανίας ζήτησαν από τις υπηρεσίες της Επιτροπής να αποφύγουν την πιθανή αλληλεπικάλυψη και/ή αντίφαση με την πρωτοβουλία ΗΗΕ.

Μετά από αυτές τις διαβουλεύσεις, οι υπηρεσίες της Επιτροπής κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι στόχοι και των δύο πρωτοβουλιών θα μπορούσαν να εξυπηρετηθούν αποτελεσματικότερα μέσω ενός ενιαίου συνεκτικού πλαισίου, που θα έδινε στην Κοινότητα τη δυνατότητα να θεσπίσει μέτρα εφαρμογής για συγκεκριμένα προϊόντα, όταν αυτό θα κρινόταν ενδεδειγμένο, βάσει ορισμένων κριτηρίων. Συγχρόνως, θα δινόταν η δυνατότητα θέσπισης συγκεκριμένων μετρήσιμων απαιτήσεων για ειδικές παραμέτρους, όπως η κατανάλωση ενέργειας κατά τη χρήση. Οι ιδέες αυτές, καθώς και οι αντίστοιχοι μηχανισμοί, ενσωματώθηκαν στην παρούσα οδηγία-πλαίσιο περί οικολογικού σχεδιασμού των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια.

Στις 18 Νοεμβρίου 2002 παρουσιάστηκε στους ενδιαφερόμενους φορείς για διατύπωση σχολίων και συζητήθηκε μ' αυτούς ένα πρώτο σχέδιο της παρούσας οδηγίας-πλαισίου. Στην παρούσα αιτιολογική έκθεση επισυνάπτεται κατάλογος των φορέων που εκπροσωπήθηκαν στη συνεδρίαση αυτή. Οι εκπρόσωποι ορισμένων

κρατών μελών, αν και τάχθηκαν υπέρ μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης, ζήτησαν ωστόσο τη διαβεβαίωση ότι η θέσπιση απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης δεν θα καθυστερούσε με την ένταξή τους στην προτεινόμενη οδηγία. Για τον ίδιο λόγο, οι περιβαλλοντικές ΜΚΟ άσκησαν κριτική κατά του κειμένου και, μάλιστα, ορισμένες ζήτησαν να αποσυρθεί η ιδέα για συγχώνευση των δύο προτάσεων. Οι εκπρόσωποι της βιομηχανίας τάχθηκαν σαφέστατα υπέρ της μεγιστοποίησης του πιθανού ρόλου των δεσμεύσεων αυτορρύθμισης· μαζί με τις οργανώσεις προστασίας των καταναλωτών, χαιρέτισαν τη συγχώνευση των δύο πρωτοβουλιών. Τόσο οι οργανώσεις προστασίας των καταναλωτών όσο και οι οργανώσεις προστασίας του περιβάλλοντος εξέφρασαν το σκεπτικισμό τους σχετικά με το αν η Επιτροπή διαθέτει τους αναγκαίους πόρους για να χειριστεί έναν επαρκή αριθμό μέτρων εφαρμογής, καθώς και σχετικά με το αν οι ίδιες είναι σε θέση να παρακολουθήσουν εκ του σύνεγγυς την προετοιμασία αυτών των μέτρων. Τα πρακτικά της συνεδρίασης αυτής, μαζί με τις παρατηρήσεις που ελήφθησαν, δημοσιοποιήθηκαν. Ζητήθηκε από τους ενδιαφερομένους να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους έως τις 15 Δεκεμβρίου 2002. Πολλοί ενδιαφερόμενοι φορείς απάντησαν εγγράφως. Γενικά, εκφράστηκε αποδοχή για τα βασικά στοιχεία της προσέγγισης (οδηγία-πλαίσιο, επιτροπολογία, νομική βάση), διατυπώθηκαν όμως επιφυλάξεις σχετικά με ορισμένες πτυχές (συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων στην κατάρτιση των μέτρων εφαρμογής, πεδίο εφαρμογής, δυνατότητα επιβολής των γενικών απαιτήσεων, δέσμευση για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων). Οι υπηρεσίες της Επιτροπής μελέτησαν προσεκτικά τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν και το κείμενο τροποποιήθηκε προκειμένου να λάβει υπόψη του, στο μέτρο του δυνατού, τις εν λόγω παρατηρήσεις, οι οποίες είναι διαθέσιμες στο Διαδίκτυο²¹. Το αναθεωρημένο κείμενο περιλαμβάνει ορισμένες σημαντικές διευκρινίσεις ως προς τους ορισμούς και την εφαρμογή των γενικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού· βελτιώθηκαν επίσης αρκετές τεχνικές πτυχές στα παραρτήματα, με βάση τις παρατηρήσεις των ενδιαφερόμενων φορέων.

8. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια αλληλεπιδρούν με το περιβάλλον με διάφορους τρόπους. Η εξόρυξη (π.χ. μέταλλα) ή η παραγωγή (π.χ. πολυμερή) των πρώτων υλών, η μετατροπή των υλών αυτών σε λειτουργικά εξαρτήματα και η συναρμολόγηση των εξαρτημάτων αυτών σε πλήρη προϊόντα εξοπλισμού έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον· το ίδιο συμβαίνει με τη μεταφορά και την εγκατάσταση και, προφανώς, και με τη χρήση του εξοπλισμού αυτού, όπως και με τη διαχείρισή του μετά το τέλος της ζωής του.

Παραδείγματα τέτοιων αλληλεπιδράσεων με το περιβάλλον είναι: η χρήση υλικών πόρων, περιλαμβανομένου του γλυκού νερού, για την κατασκευή αλλά και για τη σωστή λειτουργία (π.χ., με τη μορφή συσκευασίας ή αναλώσιμων υλικών, όπως οι μελάνες και τα τόνερ ή τα απορρυπαντικά) των προϊόντων· η κατανάλωση ενέργειας κατά τα διάφορα στάδια του κύκλου ζωής, και ιδίως κατά τη χρήση των προϊόντων· οι εκπομπές που συνδέονται με την εξόρυξη υλικών (π.χ. από εξορυκτικές δραστηριότητες), τη μεταποίηση (π.χ. διαδικασίες καθαρισμού, επεξεργασίας της επιφάνειας), τη μεταφορά, τη χρήση (π.χ. εκπομπές σωματιδίων, NOx κ.λπ. από μηχανές) και τη διαχείριση των προϊόντων μετά το τέλος της ζωής τους (π.χ., πιθανές

²¹

http://europa.eu.int/comm/enterprise/electr_equipment/eee/index.htm

εκπομπές ουσιών που εξασθενούν τη στιβάδα του όζοντος κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας καταψυκτών ή κλιματιστικού εξοπλισμού μετά το τέλος της ζωής τους, έκλυση τοξικών ουσιών, όπως βαρέων μετάλλων, κατά την υγειονομική ταφή των ηλεκτρονικών προϊόντων κ.λπ.)· η παραγωγή αποβλήτων καθ' όλη τη διάρκεια των διαφόρων σταδίων του κύκλου ζωής, ιδίως κατά το τέλος της ωφέλιμης ζωής του προϊόντος.

Για ορισμένες κατηγορίες προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια, οι εξελίξεις που σημειώνονται στην αγορά και η τεχνολογική πρόοδος ενδέχεται να επιδεινώσουν τον αντίκτυπό τους στο περιβάλλον· η επιδείνωση αυτή, ενώ αποτελεί προφανή παρενέργεια της αυξημένης κατανάλωσης, ενδέχεται επίσης να προκύπτει και από την αύξηση της λειτουργικότητας και της πολυπλοκότητας των προϊόντων, διότι η βελτίωση αυτών των χαρακτηριστικών ενδέχεται να απαιτεί τη χρήση μεγαλύτερης ποικιλίας υλικών, νέων υλικών κ.λπ. Η ταχεία καινοτομία, σε συνδυασμό με τα σύγχρονα πρότυπα κατανάλωσης, οδηγούν συχνά, ιδίως για τα καταναλωτικά προϊόντα, στη συχνή αντικατάσταση των προϊόντων, πριν αυτά φτάσουν, από τεχνικής απόψεως, στο τέλος του κύκλου ζωής τους.

Ενδεικτικά μπορεί να αναφερθεί ότι οι οικιακές συσκευές και ο εξοπλισμός γραφείου αντιπροσωπεύουν πάνω από το 25% της τελικής χρήσης ηλεκτρικής ενέργειας και είναι ένας από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους τομείς χρήσης ενέργειας²². ο οικιακός φωτισμός αντιπροσωπεύει κατανάλωση ενέργειας που ισούται με το 17% της συνολικής χρήσης ηλεκτρικής ενέργειας από τις κατοικίες²³. Περίπου το 75% των 1,2 κατά προσέγγιση εκατ. τόνων ειδικών τύπων υάλου που παράγονται στην ΕΕ χρησιμοποιούνται σε είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού²⁴. Ο εξοπλισμός αυτός απορροφά επίσης περίπου το 7,3% της συνολικής κατανάλωσης πλαστικών στη Δυτική Ευρώπη, ενώ οι ποσότητες που χρησιμοποιούνται παρουσιάζουν σταθερή αύξηση από το 1990 και μετά (κατά 25% από το 1995).²⁵

Σε πολλές περιπτώσεις, ιδίως για τα καταναλωτικά προϊόντα που έχουν μεγάλη διάρκεια ζωής, όπως οι οικιακές συσκευές, η φάση της χρήσης, και ιδίως η κατανάλωση ενέργειας κατά τη χρήση, διαδραματίζουν προεξάρχοντα ρόλο για τον καθορισμό των συνολικών περιβαλλοντικών επιδόσεων του προϊόντος· ωστόσο, υπάρχουν παραδείγματα στα οποία τον κύριο ρόλο τον διαδραματίζει η παραγωγή των υλικών (π.χ. κινητά τηλέφωνα) ή όπου η διαχείριση του προϊόντος μετά το τέλος της ζωής του αποτελεί βασική συνιστώσα (π.χ., ιατροτεχνολογικά προϊόντα). Επιπροσθέτως, δεν είναι συχνά εύκολο να προσδιοριστεί μία και μόνη περιβαλλοντική πτυχή του προϊόντος που να διαδραματίζει τον κυρίαρχο ρόλο. Αντίθετα, κατά το σχεδιασμό του προϊόντος, πρέπει να επιτυγχάνεται μια κάποια "ισορροπία" μεταξύ των διαφόρων περιβαλλοντικών πτυχών καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του. Παραδείγματος χάριν, ενώ οι λαμπτήρες φθορισμού είναι

²² Έκθεση ΔΟΕ (Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας) για τα ενεργειακά σήματα και πρότυπα.

²³ «Revising the ecolabel criteria for lamps», 1999. Έκθεση ΑΕΑ που συντάχθηκε για τη ΓΔ Περιβάλλοντος, σ. 11.

²⁴ Στοιχεία που παρασχέθηκαν το 2003 από την Ομοσπονδία Βιομηχανιών Ειδικών Τύπων Υάλου.

²⁵ Ενώ στις μεγάλες συσκευές χρησιμοποιείται μικρός αριθμός ειδών και μεγάλων εξαρτημάτων πλαστικών, ωστόσο ο εξοπλισμός ΤΠ και τηλεπικοινωνιών (που αντιπροσωπεύει το 26% της συνολικής κατανάλωσης πλαστικών στα είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού) απορροφά μια μεγάλη ποικιλία τύπων πολυμερών. Φυλλάδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Κατασκευαστών Πλαστικών (APME), 2001.

ενεργειακά αποδοτικότεροι από τους λαμπτήρες πυράκτωσης, ωστόσο απαιτούν τη χρήση υδραργύρου, που είναι επικίνδυνη ουσία· η μειωμένη χρήση απορρυπαντικών σε ένα πλυντήριο οδηγεί κατά κανόνα στην αύξηση της θερμοκρασίας του νερού (και, κατά συνέπεια, σε μεγαλύτερη κατανάλωση ενέργειας)· η βελτιστοποίηση ενός προϊόντος από πλευράς μείωσης του βάρους και/ή του όγκου του ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά την ανακυκλωσιμότητά του.

Επιπροσθέτως, και πέραν αυτών των "ισορροπιών" μεταξύ των επιμέρους περιβαλλοντικών πτυχών, ο σχεδιαστής του προϊόντος πρέπει να λάβει υπόψη του και άλλες τεχνικές (π.χ., ασφάλεια, λειτουργικότητα) και οικονομικές πτυχές.

Κατά συνέπεια, είναι δυνατόν να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι το μέγεθος και η ποικιλία των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια επιβάλλουν την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης, που να επιτρέπει, κατ' αρχήν, τη συνεκτίμηση όλων των περιβαλλοντικών πτυχών του προϊόντος. Η καταβολή αποσπασματικών προσπαθειών για τη βελτιστοποίηση μεμονωμένων περιβαλλοντικών πτυχών εμπεριέχει τον κίνδυνο μετάθεσης του προβλήματος αλλού, αντί για την επίλυσή του, και, επίσης, στερεί από το σχεδιαστή την ευελιξία που πρέπει να έχει για να μπορεί να εξισορροπεί κατάλληλα, στα πλαίσια του προϊόντος, τις περιβαλλοντικές και τις λοιπές απαιτήσεις. Όπως είναι προφανές, τα προϊόντα πρέπει να συμμορφώνονται με οποιαδήποτε ποσοτική απαίτηση θέτει ο νομοθέτης.

Μολονότι είναι γενικά αποδεκτό ότι οι σημαντικότερες περιβαλλοντικές πτυχές έχουν να κάνουν με τη χρήση των υλικών, την κατανάλωση ενέργειας και την τοξικότητα ορισμένων συστατικών, ωστόσο δεν είναι δυνατόν να καθοριστούν εκ των προτέρων οι προτεραιότητες και οι προς επίτευξη στόχοι για όλα τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια. Αυτό μπορεί να γίνει μόνο σε επίπεδο προϊόντος ή, για συγκεκριμένες περιβαλλοντικές πτυχές, σε επίπεδο οικογένειας προϊόντων, που είναι το καταλληλότερο επίπεδο για τη συγκέντρωση αξιόπιστων πληροφοριών και τον καθορισμό ποσοτικών στόχων.

Επιπροσθέτως, η συσσώρευση νέων επιστημονικών γνώσεων ή οι εξελίξεις που σημειώνονται στην αγορά ενδέχεται να φέρουν στο φως ή, αντιστοίχως, να δημιουργήσουν απρόβλεπτες μέχρι τούδε ανάγκες, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν με συνεκτικό τρόπο, που να καθιστά δυνατή την ταχεία ανάληψη στοχοθετημένης δράσης. Αυτό διασφαλίζεται με την προτεινόμενη οδηγία-πλαίσιο, η οποία θεσπίζει σαφή κριτήρια για την επιλογή των προϊόντων που θα υπόκεινται σε απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού, παρέχει δείκτες για την παρακολούθηση της βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιδόσεων και δημιουργεί τη δυνατότητα θέσπισης ποσοτικών απαιτήσεων για δεδομένες πτυχές, όταν αυτό δικαιολογείται.

Πρέπει να γίνει σαφής διάκριση μεταξύ των πραγματικών **περιβαλλοντικών επιπτώσεων** (π.χ., κλιματική αλλαγή, αποψίλωση των δασών λόγω της όξινης βροχής, ευτροφισμός, εξασθένιση της στιβάδας του όζοντος κ.λπ.), που οφείλονται εν μέρει στα προϊόντα, και των **περιβαλλοντικών πτυχών** του προϊόντος που είναι δυνατόν να συσχετιστούν με τις επιπτώσεις αυτές (κατανάλωση ενέργειας και εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, εκπομπές όξινων ουσιών, εκπομπές ουσιών που διαταράσσουν την ισορροπία του οξυγόνου, εκπομπές ουσιών που επηρεάζουν το όζον της στρατόσφαιρας).

Δεδομένου ότι η εφαρμογή μιας οδηγίας που αποσκοπεί στη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, καθώς και των μέτρων εφαρμογής της, μπορεί να είναι δυνατή και διαφανής μόνο αν, τελικά, βασίζεται σε συγκεκριμένα, μετρήσιμα και συγκρίσιμα χαρακτηριστικά των προϊόντων και δεδομένου ότι οι πραγματικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προϊόντος εξαρτώνται όχι μόνο από το σχεδιασμό του, αλλά και από τον τρόπο με τον οποίο κατασκευάζεται, χρησιμοποιείται και αντιμετωπίζεται μετά το τέλος της διάρκειας ζωής του, καθώς επίσης από την τοποθεσία και τις άλλες συνθήκες των διαφόρων σταδίων του κύκλου ζωής, η προτεινόμενη οδηγία-πλαίσιο επικεντρώνεται στις μετρήσιμες περιβαλλοντικές πτυχές του προϊόντος και όχι σε όλες τις πραγματικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του, οι οποίες είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθούν και να αξιολογηθούν πλήρως.

Επιπροσθέτως, υπενθυμίζεται ότι, σε πολλές περιπτώσεις, οι πραγματικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προϊόντος ξεφεύγουν από τον έλεγχο του σχεδιαστή και του κατασκευαστή. Π.χ., ο κατασκευαστής μπορεί να σχεδιάσει το προϊόν κατά τρόπον ώστε αυτό να μπορεί να ανακυκλωθεί εύκολα, αλλά να μην είναι σε θέση, σε μια παγκόσμια αγορά, να ελέγξει αποτελεσματικά το εάν και κατά πόσον το προϊόν, όταν μετατρέπεται σε απόβλητο, θα ανακυκλωθεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές του σχεδιασμού ή ακόμη και το εάν θα συλλεγεί χωριστά. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η κατανάλωση ενέργειας κατά τη χρήση, η οποία μπορεί να ποικίλλει σημαντικά για τον ίδιο σχεδιασμό, ανάλογα με τις συνθήκες και την πειθαρχία των καταναλωτών. Επίσης, ο πραγματικός περιβαλλοντικός αντίκτυπος που προκύπτει από την κατανάλωση ενέργειας ποικίλλει σημαντικά ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο έχει παραχθεί η ενέργεια: ο περιβαλλοντικός αντίκτυπος της παραγωγής του ίδιου αριθμού κιλοβαττωρών ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να είναι εντελώς διαφορετικός αν η ενέργεια αυτή έχει παραχθεί από ορυκτές ή από ανανεώσιμες πηγές. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο πρόθεση της οδηγίας-πλαισίου είναι να δώσει προτεραιότητα στις περιβαλλοντικές πτυχές του προϊόντος που μπορούν να επηρεαστούν ουσιαστικά μέσω του *σχεδιασμού του*.

Προφανώς, ο συνολικός αντίκτυπος της οδηγίας-πλαισίου θα εξαρτηθεί από τον αριθμό των μέτρων εφαρμογής που θα θεσπιστούν, καθώς και από τον αριθμό των αυτοδεσμεύσεων που θα αναλάβει η βιομηχανία ως συνέπεια της πρωτοβουλίας. Υπολογίζεται ότι ο αντίκτυπος, π.χ., των απαιτήσεων που προβλέπονται για την κατανάλωση ενέργειας από τον εξοπλισμό κατά τη χρήση και οι συνακόλουθες μειώσεις των εκπομπών CO₂²⁶ θα γίνουν, με την πάροδο του χρόνου, πολύ σημαντικές, φτάνοντας τα 200 εκατομμύρια τόνους (Mt) ετησίως έως το 2020, όταν θα έχει αντικατασταθεί το σύνολο του εξοπλισμού που λειτουργεί σήμερα. Λεπτομερέστερη αξιολόγηση του δυνητικού αντικτύπου του προτεινόμενου μέτρου όσον αφορά την εξοικονόμηση CO₂ δίνεται σε επόμενα κεφάλαια της παρούσας αιτιολογικής έκθεσης.

9. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΣΤΟΥΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΕΣ

Στο σημείο αυτό αξίζει να αποσαφηνιστεί για μία ακόμη φορά ότι η παρούσα οδηγία-πλαίσιο δεν θα δημιουργήσει άμεσα νομικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις για

²⁶

Με βάση τις κοινοτικές προβλέψεις για το συνδυασμό των διαφόρων πηγών ηλεκτροπαραγωγής για την εν λόγω χρονική περίοδο.

τους κατασκευαστές· αυτό θα συμβεί μόνο όταν θεσπιστούν τα μέτρα εφαρμογής. Πριν από τη θέσπιση κάθε μέτρου εφαρμογής, θα πραγματοποιηθεί ειδική αξιολόγηση αντικτύπου, η οποία θα περιλαμβάνει εκτίμηση του αντικτύπου που θα υπάρξει για τους κατασκευαστές από απόψεως ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας, πρόσβασης στην αγορά και δαπανών.

Ο αναγνώστης πρέπει να έχει κατά νουν ότι οι περιβαλλοντικές πτυχές μπορούν να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του σχεδιασμού του προϊόντος και ότι οι περιβαλλοντικές βελτιώσεις λειτουργούν συχνά συμπληρωματικά με άλλες απαιτήσεις σχετικά με τα προϊόντα²⁷. Υπάρχει επίσης αυξανόμενη ζήτηση από τους καταναλωτές και τους επιχειρηματικούς πελάτες (μέσω σχέσεων υπεργολαβίας), αλλά και από τους μετόχους, για την υιοθέτηση περιβαλλοντικά υπεύθυνων λύσεων γενικά και συστημάτων διαχείρισης του περιβάλλοντος ειδικότερα²⁸. Η προώθηση μιας βιώσιμης δομής βιομηχανικής παραγωγής, ιδίως μέσω της εφαρμογής προσεγγίσεων κύκλου ζωής για τα προϊόντα, γίνεται κινητήριοις μοχλός ανάπτυξης και παραγωγικότητας, όπως προκύπτει από τα συμπεράσματα της συνόδου κορυφής για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Γιοχάνεσμπουργκ²⁹.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ένταξη περιβαλλοντικών πτυχών στο σχεδιασμό του προϊόντος κατά τις αρχικές φάσεις ενδέχεται να συνεπάγεται δαπάνες για την προσαρμογή των εσωτερικών δομών της εταιρείας, την απόκτηση της αναγκαίας περιβαλλοντικής πληροφόρησης και εμπειρογνωμοσύνης και την εφαρμογή των κατάλληλων σχεδιαστικών λύσεων. Ορισμένες πρόσθετες δαπάνες θα δημιουργήσει επίσης η παραγωγή και η τήρηση εγγράφων τεκμηρίωσης για τη συμμόρφωση των προϊόντων· το επίπεδο των δαπανών αυτών θα εξαρτηθεί από το βαθμό στον οποίο οι επιχειρήσεις έχουν ήδη ενσωματώσει τις περιβαλλοντικές πτυχές για τους προαναφερόμενους λόγους. Για τον αυξανόμενο αριθμό επιχειρήσεων που θα έχουν προβεί στην προσαρμογή αυτή πριν από τη θέσπιση ενός μέτρου εφαρμογής, το κόστος θα είναι ελάχιστο.

Ωστόσο, ακόμη και στις περιπτώσεις στις οποίες θα υπάρξει κάποιο κόστος, αυτό αναμένεται να μειωθεί σταδιακά, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η εφαρμογή της οδηγίας και η τυποποίηση θα συμβάλουν στη μεγαλύτερη διαθεσιμότητα συγκρίσιμων δεδομένων και σχεδιαστικών εργαλείων σε δημόσιο επίπεδο και, ως εκ τούτου, θα καταστήσουν τη χρήση τους για περιβαλλοντικές αξιολογήσεις ευκολότερη και περισσότερο αποτελεσματική σε σχέση με το κόστος

²⁷ Βλέπε APPLE, Μάρτιος 2000 –“A case-study of the Power Mac G4 desktop Computer”, σ. 4.

²⁸ "European SMEs and social and environmental responsibility" ("Ευρωπαϊκές ΜΜΕ και κοινωνική και περιβαλλοντική ευθύνη"), σ. 40.

²⁹ “Η βιομηχανική πολιτική σε μια διευρυμένη Ευρώπη”, ανακοίνωση της Επιτροπής, COM(2002)714 τελικό της 11.12.2002.

της.³⁰ Επιπροσθέτως, η εμπειρία έχει επιβεβαιώσει την υπόθεση ότι η βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων έχει επίσης θετικές οικονομικές συνέπειες για τους κατασκευαστές από πλευράς άμεσων οικονομιών (π.χ., μείωση κόστους υλικών και ενέργειας· μείωση κατασκευαστικού κόστους, π.χ. μέσω της μείωσης του κόστους συναρμολόγησης και της βελτιστοποίησης των προϊόντων³¹. μείωση των δαπανών συμμόρφωσης με την περιβαλλοντική νομοθεσία, όπως, π.χ., μείωση των δαπανών διαχείρισης των αποβλήτων και εξάλειψης της ρύπανσης· αύξηση της αξιοπιστίας των προϊόντων). Ιδιαίτερα, ο σχεδιασμός που διευκολύνει την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των προϊόντων μειώνει τις δαπάνες στις οποίες υποβάλλονται οι κατασκευαστές για τη διαχείριση των προϊόντων τους μετά το τέλος της ζωής τους. Πέρα από τα κέρδη αυτά, υπάρχουν επίσης και άλλα οικονομικά οφέλη, όπως η αύξηση της αποδοχής από τους πελάτες (ιδιωτικούς, βιομηχανικούς ή στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων) και από τις κεφαλαιαγορές.

Οι παράγοντες αυτοί υποστηρίζουν την παραδοχή ότι το οριακό κόστος που θα έχει για τους κατασκευαστές η θέσπιση απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού δεν θα είναι σημαντικό. Εν πάση περιπτώσει, το κόστος αυτό θα αξιολογηθεί προσεκτικά στο πλαίσιο των αξιολογήσεων αντικτύπου που θα συνοδεύουν τα μέτρα εφαρμογής. Επιπλέον, οι δαπάνες αυτές θα αφορούν όλους τους κατασκευαστές που ανταγωνίζονται στην ίδια αγορά.

Είναι πολύ πιθανό ότι η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών παραμέτρων στο σχεδιασμό του προϊόντος θα οδηγήσει σε γενική βελτίωση του τρόπου με τον οποίο προσεγγίζουν οι κατασκευαστές τη διαδικασία σχεδιασμού και κατασκευής, καθώς επίσης την αλυσίδα προμηθειών, τη διανομή και την εξυπηρέτηση των πελατών τους μετά την πώληση των προϊόντων τους, πράγμα που είναι δυνατόν να οδηγήσει σε αύξηση της παραγωγικότητας των πόρων και σε μείωση των δαπανών, στοιχεία που θα αντισταθμίσουν με το παραπάνω τις αρχικές δαπάνες. Η υπόθεση αυτή επιβεβαιώνεται από αρκετές περιπτώσιολογικές μελέτες³². Μια διαδικασία αυτού

³⁰ «Όσον αφορά τις επικοινωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, υπάρχουν σ' αυτόν τον τομέα της αγοράς σημαντικοί παράγοντες ώθησης για την παροχή πληροφοριών περιβαλλοντικού χαρακτήρα για τα προϊόντα. Στους παράγοντες αυτούς περιλαμβάνονται: αιτήσεις παροχής πληροφοριών από δημόσιους αγοραστές (αναθέτοντες φορείς), εθελοντικές πρωτοβουλίες περιβαλλοντικής διαχείρισης και οικολογικού σχεδιασμού κ.λπ. Το αποτέλεσμα είναι ότι αρκετές μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες κατασκευής τελικών προϊόντων ανέπτυξαν τα δικά τους ερωτηματολόγια για την αλυσίδα προμηθειών τους, τα οποία κατά κανόνα επικεντρώνονται στις επικίνδυνες χημικές ουσίες και στα επικίνδυνα βαρέα μέταλλα που περιέχονται στα παρεχόμενα εξαρτήματα. Ωστόσο, η παροχή και η ζήτηση πληροφοριών σε διαφορετικές μορφές προσέκρουε σε δυσκολίες τόσο για τους αγοραστές όσο και για τους προμηθευτές. Καθιστούσε δυσχερή για τους αγοραστές τη σύγκριση των παρεχόμενων πληροφοριών, ενώ, από την πλευρά των προμηθευτών, η συμπλήρωση διαφορετικών ερωτηματολογίων είναι εξαιρετικά χρονοβόρα και αναποτελεσματική, με αποτέλεσμα να υπάρχει σαφής ανάγκη για ανάπτυξη τυποποιημένων απαντήσεων και μορφών παροχής πληροφοριών». Μελέτη για τη ΓΔ Περιβάλλοντος της Επιτροπής σχετικά με τα συστήματα δήλωσης περιβαλλοντικών πληροφοριών για τα προϊόντα, 2002.

³¹ Η μείωση του χρόνου αποσυναρμολόγησης αυξάνει την ανακυκλωσιμότητα για τα περισσότερα είδη εξοπλισμού που καταναλώνουν ενέργεια: επιδιώκοντας τη μείωσή του στη φάση του σχεδιασμού, επιτυγχάνεται συγχρόνως μείωση του χρόνου που απαιτείται για τη συναρμολόγηση του προϊόντος κατά την κατασκευή του. Η μειωμένη κατανάλωση ενέργειας στα εσωτερικά κυκλώματα του ηλεκτρονικού εξοπλισμού μειώνει επίσης την εκλυόμενη από τα απόβλητα θερμότητα και, κατά συνέπεια, την ανάγκη εξαερισμού, συμβάλλοντας, με τον τρόπο αυτό, στην απλούστευση της παραγωγής και τη μείωση του κόστους.

³² Βλέπε την έκθεση του GreenPack project "Green is the colour of money — Commercial success stories from eco-design", Αύγουστος 2001.

του είδους θα μπορούσε να θεωρηθεί παρόμοια με τη θέσπιση πτυχών ποιότητας κατά τη δεκαετία του '80: αντί να αποδειχθεί δαπανηρή ή ασυμβίβαστη με άλλες απαιτήσεις για τα προϊόντα, η συστηματική και γενικευμένη επιδίωξη για ποιότητα αποτέλεσε την πηγή πολλών καινοτομιών και έγινε αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής ζωής των επιχειρήσεων³³.

Οι λόγοι αυτοί διαδραμάτισαν ασφαλώς ουσιαστικό ρόλο στην απόφαση σημαντικού αριθμού επιχειρήσεων (ιδίως των μεγαλύτερων) να αναπτύξουν δραστηριότητες οικολογικού σχεδιασμού εδώ και πολλά χρόνια. Για τις επιχειρήσεις αυτές, μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι το οριακό κόστος της οδηγίας θα είναι ελάχιστο.

Η κατάσταση ενδέχεται να διαφέρει, από ορισμένες απόψεις, στην περίπτωση στην οποία οι κατασκευαστές δεν έχουν κάποιο ιδιαίτερο κίνητρο για να εφαρμόσουν τεχνικές λύσεις που θα αυξήσουν τις περιβαλλοντικές επιδόσεις των προϊόντων τους. Παραδείγματος χάριν, με εξαίρεση τις περιπτώσεις στις οποίες η προώθηση του προϊόντος στους καταναλωτές και η εμπορία του γίνονται σωστά, δηλαδή με τρόπο που να επισημαίνει τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του (π.χ., μέσω της τοποθέτησης ετικέτας στο προϊόν), οι κατασκευαστές δεν ωφελούνται συνήθως άμεσα από τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των χρησιμοποιούμενων προϊόντων τους. Αυτό σημαίνει ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η θέσπιση απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού θα επιβάλει στους κατασκευαστές περιορισμούς και υποχρεώσεις που πρέπει να ληφθούν υπόψη.

Κατά συνέπεια, είναι απαραίτητο να μελετηθεί η λήψη ειδικών μέτρων όπως:

- κατάλληλη περίοδος προσαρμογής και χρονοδιάγραμμα για τη θέσπιση μιας απαίτησης, με ιδιαίτερη προσοχή στις ΜΜΕ·
- κατάλληλη ισορροπία μεταξύ του επιπέδου της προβλεπόμενης απαίτησης και της τεchnικοοικονομικής εφικτότητάς της, περιλαμβανομένων των ιδιαίτερων ευαισθησιών της αγοράς·
- πρόβλεψη κατάλληλου φάσματος εναλλακτικών τεχνολογικών επιλογών για την επίτευξη του απαιτούμενου επιπέδου, με κατ' αρχήν αποκλεισμό των αποκλειστικών λύσεων·
- έγκαιρη πραγματοποίηση κατάλληλων διαβουλεύσεων·
- διασφάλιση της συνοχής με τις λοιπές κοινοτικές νομοθετικές πράξεις ή πρωτοβουλίες πολιτικής (π.χ., ταξινομήσεις ενεργειακής επισήμανσης, κριτήρια απονομής οικολογικού σήματος, περιορισμός της χρήσης επικίνδυνων ουσιών, διαχείριση αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού).

Η θέσπιση ειδικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού σε κοινοτικό επίπεδο έχει θετικές συνέπειες για τους κατασκευαστές, διότι δημιουργεί σαφείς μηχανολογικούς κανόνες, διευκολύνει την εφαρμογή τους από τις αρχές εποπτείας της αγοράς και ελαχιστοποιεί τις νομικές αμφισβητήσεις και την ανασφάλεια στην αγορά.

³³ Βλέπε επίσης "Environmental concern in electronics Product development", G. Johansson, IVF, Μάρτιος 2002.

Τέλος, η συστηματική ενσωμάτωση περιβαλλοντικών πτυχών στο σχεδιασμό του προϊόντος θα διευκολύνει σημαντικά την αποτελεσματική, σε σχέση με το κόστος της, συμμόρφωση με τις ειδικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού. Πράγματι, οι κατασκευαστές που διαθέτουν καλή γνώση των περιβαλλοντικών πτυχών και έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν τα προϊόντα τους θα ικανοποιούν ήδη σε μεγάλο βαθμό τις ειδικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού που ενδέχεται να θεσπιστούν.

10. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΟΤΗΤΑΣ (ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ)

Μέθοδοι αξιολόγησης της συμμόρφωσης των προϊόντων με βασικές απαιτήσεις ή εναρμονισμένα πρότυπα που θεμελιώνονται στη λεγόμενη «σφαιρική προσέγγιση» έχουν ήδη υιοθετηθεί σε κοινοτικό επίπεδο^{34, 35} και έχουν ενσωματωθεί στην παρούσα πρόταση. Ως γενικός κανόνας προτείνεται μια διαδικασία αξιολόγησης της πιστότητας που θα βασίζεται μόνο στην αυτοαξιολόγηση.

Σύμφωνα με τη διαδικασία αυτοαξιολόγησης, ζητείται από τους κατασκευαστές να συντάξουν τεχνική τεκμηρίωση και συνοδευτικές εκθέσεις δοκιμών προς υποστήριξη της δήλωσης συμμόρφωσης στην οποία καλούνται να προβούν. Όλα αυτά τα έγγραφα πρέπει να είναι στη διάθεση των αρμόδιων για την επιτήρηση της αγοράς κρατικών αρχών, ούτως ώστε οι αρχές αυτές να μπορούν να προβαίνουν σε επιθεωρήσεις ανά πάσα στιγμή και ιδίως αν υπάρξουν αμφιβολίες σχετικά με τη συμμόρφωση ενός συγκεκριμένου μοντέλου μιας συσκευής. Οι διαδικασίες αυτές είναι επίσημες και πρέπει να ακολουθούνται απαρέγκλιτα για να μπορεί στη συνέχεια ο κατασκευαστής να τοποθετεί νόμιμα τη σήμανση ΕΚ, η οποία καθιστά δυνατή τη διάθεση και την ελεύθερη κυκλοφορία του προϊόντος στην κοινοτική αγορά. Ορισμένοι φορείς εξέφρασαν επιφυλάξεις σχετικά με την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας αυτοαξιολόγησης χωρίς παρέμβαση τρίτου μέρους πριν από τη διάθεση του προϊόντος στην αγορά. Ωστόσο, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών που περιγράφηκαν παραπάνω, η διαδικασία αυτή θεωρείται επαρκής, πολύ περισσότερο αν ληφθεί υπόψη η απειλή ποινικών διώξεων βάσει της σχετικής εθνικής εμπορικής νομοθεσίας, καθώς και η πολύ αρνητική διαφήμιση την οποία θα επέφερε μια ψευδής δήλωση. Θεωρείται ότι, κατ' αρχήν, μια τέτοια διαδικασία αυτοαξιολόγησης είναι επίσης πιο «πρακτική» για τις ΜΜΕ.

Ωστόσο, για μερικά συγκεκριμένα προϊόντα ενδέχεται να είναι καταλληλότερη η εφαρμογή διαδικασιών ελέγχου πριν από τη διάθεση του προϊόντος στην αγορά (που να καλύπτουν ελέγχους τύπων και/ή προϊόντων από τρίτους φορείς). Κατά συνέπεια, προτείνεται να διατηρηθεί η δυνατότητα θέσπισης διαδικασιών αυτού του είδους στο σχετικό μέτρο εφαρμογής, αλλά μόνο όταν η επιλογή αυτή αιτιολογείται και τεκμηριώνεται δεόντως.

Ένα καινοτόμο στοιχείο της παρούσας πρότασης είναι ότι επιτρέπει να χρησιμοποιείται, ως μέθοδος αξιολόγησης της πιστότητας, η εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης τα οποία λαμβάνουν κατάλληλα υπόψη το σχεδιασμό και τις περιβαλλοντικές επιδόσεις του προϊόντος. Αυτό δεν σημαίνει ότι κάθε προϊόν

³⁴ Ψήφισμα του Συμβουλίου σχετικά με μια σφαιρική προσέγγιση για την αξιολόγηση της πιστότητας, ΕΕ C 10/1 της 16.1.90, σ. 1.

³⁵ Απόφαση 90/683/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τις ενότητες που αφορούν τις διάφορες φάσεις των διαδικασιών αξιολόγησης της πιστότητας και που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στις οδηγίες τεχνικής εναρμόνισης, ΕΕ L 380 της 31.12.1990, σ. 13.

που κατασκευάζεται σε εγκατάσταση ή από εταιρεία που εφαρμόζει σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με το παράρτημα V της παρούσας οδηγίας θεωρείται ότι συνάδει με την οδηγία. Πρέπει να τηρούνται οι απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού που καθορίζονται στο σχετικό μέτρο εφαρμογής. Εάν υπάρχει πιστοποίηση EMAS που καλύπτει το σχεδιασμό του προϊόντος, τεκμαίρεται ότι οι απαιτήσεις του παραρτήματος V πληρούνται. Το άρθρο 7, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, παρέχει τη δυνατότητα χρήσης ενός συστήματος ISO 14001, στο βαθμό που καλύπτει το σχεδιασμό του προϊόντος, ως βάσης για την ανάπτυξη ενός συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με το παράρτημα V.

11. ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

Το οικολογικό σήμα είναι ένα κοινοτικό πρόγραμμα απονομής σήματος ποιότητας, που αποσκοπεί στη διάκριση των προϊόντων τα οποία επιτυγχάνουν πολύ υψηλές περιβαλλοντικές επιδόσεις. Η διαχείριση της διαδικασίας καθορισμού των κριτηρίων απονομής του οικολογικού σήματος γίνεται σε επίπεδο ΕΕ μέσω συμφωνημένων διεθνών ρυθμίσεων που διασφαλίζουν σαφείς απαιτήσεις, επαρκή ανάλυση και κατάλληλη εκπροσώπηση των ενδιαφερόμενων φορέων. Ως εκ τούτου, τα προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα τεκμαίρεται ότι συνάδουν με τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία-πλαίσιο, όταν η απαίτηση αυτή είναι ένα από τα κριτήρια απονομής του σήματος. Δεν θεωρείται ενδεδειγμένο να αναγνωριστεί το ίδιο καθεστώς σε άλλα εθνικά ή διεθνή περιβαλλοντικά σήματα τα οποία δεν ελέγχονται από την κοινοτική νομική διαδικασία.

Η τυποποίηση θα μπορούσε να βοηθήσει στον καθορισμό μεθόδων μέτρησης των περιβαλλοντικών παραμέτρων που προσδιορίζονται στα μέτρα εφαρμογής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η τυποποίηση μπορεί να συμβάλει στην καλύτερη περιγραφή της παραμέτρου (π.χ., ανακυκλωσιμότητα) μέσω της πρόβλεψης απλούστερων φυσικών μονάδων/δεικτών. Επιπροσθέτως, η τυποποίηση μπορεί να είναι χρήσιμη και από απόψεως παροχής πληροφοριών, βάσεων δεδομένων, καταλόγων ελέγχου κ.λπ.

Σε καμία περίπτωση οι οργανισμοί τυποποίησης δεν θα κληθούν να καθορίσουν κάποιο όριο για μια συγκεκριμένη περιβαλλοντική πτυχή.

Με βάση την εμπειρία που θα αποκτηθεί από την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και αφού ληφθούν υπόψη οι εξελίξεις σε άλλους σχετικούς τομείς, θα μπορούσαν να καταστούν διαθέσιμα και να χρησιμοποιηθούν στο μέλλον και άλλα μέσα με τα οποία είναι δυνατόν να προκύψει τεκμήριο συμμόρφωσης· π.χ., θα ήταν ίσως ενδεδειγμένο να επαναξιολογηθούν οι δυνατότητες χρήσης των περιβαλλοντικών δηλώσεων για τα προϊόντα (EPD), αν θεσπιστεί ένα κατάλληλο κοινοτικό πλαίσιο για τη χρήση τους.

12. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ

Το οικολογικό προφίλ είναι μια περιγραφή των σημαντικών περιβαλλοντικών πτυχών του προϊόντος καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του, εκφραζόμενη σε μετρήσιμες εισροές και εκροές. Όπως διευκρινίστηκε παραπάνω, η έμφαση επικεντρώνεται στην υποστήριξη της διαχείρισης περιβαλλοντικά σημαντικών

πτυχών (π.χ. κατανάλωση ενέργειας και εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, εκπομπές όξινων ουσιών, εκπομπές ουσιών που διαταράσσουν την ισορροπία του οξυγόνου, εκπομπές ουσιών που βλάπτουν το όζον της στρατόσφαιρας). Αυτό θα οδηγήσει στη μείωση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης που προκύπτει από το προϊόν και, με τον τρόπο αυτό, θα συμβάλει στη μείωση των επιπτώσεων (π.χ. κλιματική αλλαγή, αποψίλωση των δασών λόγω της όξινης βροχής, ευτροφισμός, εξασθένηση της στιβάδας του όζοντος) που συνδέονται με τις περιβαλλοντικές πτυχές του προϊόντος. Είναι σαφές ότι οι απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού θα εφαρμοστούν για τις περιβαλλοντικές πτυχές των ΠΚΕ οι οποίες έχουν εξακριβώσιμο περιβαλλοντικό αντίκτυπο.

Για να καταρτιστεί το οικολογικό προφίλ, δεν είναι υποχρεωτικό να γίνει ανάλυση κύκλου ζωής (ΑΚΖ) σύμφωνα με τα σχετικά διεθνή πρότυπα· μια τέτοια υποχρέωση θα μπορούσε να δημιουργήσει δυσανάλογη επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις, και ιδίως τις ΜΜΕ, από πλευράς οικονομικών και ανθρώπινων πόρων. Επιπροσθέτως, δεν πρέπει να λησμονείται ότι η έννοια της εφαρμογής ανάλυσης κύκλου ζωής δεν είναι ακόμη εντελώς ώριμη και ότι τα αποτελέσματα μιας τέτοιας ανάλυσης δεν είναι πάντα εύκολο να ερμηνευτούν³⁶. Συγχρόνως, αναγνωρίζεται ότι η έννοια ΑΚΖ εξελίσσεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να γίνεται χρήσιμη και προσιτή ακόμη και για μικρότερες επιχειρήσεις. Σε όσες περιπτώσεις υπάρχουν στοιχεία από ΑΚΖ τα οποία μπορούν να συμβάλουν στην κατάρτιση του οικολογικού προφίλ, τα στοιχεία αυτά θα μπορούσαν να χρησιμοποιούνται. Επιπροσθέτως, πρέπει να έχει κανείς κατά νουν ότι πρόθεση της οδηγίας-πλασίου είναι να επικεντρωθεί σε παράγοντες οι οποίοι μπορούν να επηρεαστούν ουσιαστικά μέσω του σχεδιασμού του προϊόντος. Το παράρτημα Ι παραθέτει ορισμένους δείκτες περιβαλλοντικών επιδόσεων οι οποίοι θεωρούνται γενικά κατάλληλοι για τα προϊόντα-στόχους. Τα μέτρα εφαρμογής θα περιλαμβάνουν τις σχετικές παραμέτρους για τα προϊόντα στα οποία εφαρμόζονται.

Έχουν συγκεντρωθεί πολλά πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιδόσεις των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια, π.χ. μέσω μελετών που έχουν ήδη εκπονηθεί από επιχειρήσεις, μελετών που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο του οικολογικού σήματος, άλλων ανοιχτών στο κοινό βάσεων δεδομένων και διαδικτυακών εργαλείων οικολογικού σχεδιασμού κ.λπ. Αυτά τα πληροφοριακά στοιχεία μπορούν να αποδειχθούν εξαιρετικά χρήσιμα για την κατάρτιση του οικολογικού προφίλ. Εύλογα μπορεί να αναμένει κανείς ότι συγκεκριμένοι τομείς της βιομηχανίας θα αναπτύξουν, για την πραγματοποίηση της σχετικής ανάλυσης, συστήματα που θα αφορούν ειδικά τα προϊόντα τους. Οι πληροφορίες που θα συλλεγούν και θα καταστούν διαθέσιμες στο κοινό συνεπεία αυτής της οδηγίας και των μέτρων εφαρμογής (π.χ., με βάση τις απαιτήσεις πληροφόρησης που προβλέπονται στο παράρτημα Ι) θα συμβάλουν επίσης σημαντικά στη διαμόρφωση μιας γενικότερα αποδεκτής ιδέας σχετικά με το ποιες είναι οι κατάλληλες ειδικές περιβαλλοντικές παράμετροι· ως εκ τούτου, η «μέτρηση» και η συγκριτική αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των προϊόντων θα γίνεται ολοένα και περισσότερο ευχερέστερη και αμεσότερη.

³⁶

Ιδιαίτερα η αξιολόγηση του πραγματικού αντικτύπου στο περιβάλλον, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της σειράς προτύπων ISO 14040, έχει ορισμένους περιορισμούς (χωρική και χρονική διαφοροποίηση των περιβαλλοντικών διαδικασιών και οικοσυστημάτων, απουσία γραμμικής απάντησης μεταξύ επιβάρυνσης του συστήματος και περιβάλλοντος, διαφορετικές θεμελιώδεις αξίες και αρχές των μερών, που οδηγούν σε διαφορετική διατύπωση των περιβαλλοντικών ζητημάτων και διαφορετική ερμηνεία των αποτελεσμάτων)· βλέπε «Evolution and development of the conceptual framework and methodology of life-cycle impact assessment», SETAC, Ιανουάριος 1998.

Η φύση και το βάθος της ανάλυσης που θα πραγματοποιηθεί πρέπει να συνάδει με το γενικότερο περιβαλλοντικό στόχο του παρόντος σχεδίου οδηγίας, που είναι να καταστήσει τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια εν γένει πιο φιλικά για το περιβάλλον. Πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη «στάθμη της τεχνικής»· ο όρος αυτός δεν αναφέρεται στα πλέον πρόσφατα επιστημονικά επιτεύγματα, αλλά αντανακλά ένα καλό επίπεδο τεχνικών επιδόσεων, που λαμβάνει υπόψη τη βιομηχανική εφικτότητα καθώς και τα τρέχοντα πρότυπα και πρακτικές. Πρέπει να εξασφαλιστεί μια «λογική ισορροπία», πράγμα που σημαίνει ότι ο κατασκευαστής οφείλει να λαμβάνει υπόψη του διάφορες επιμέρους απαιτήσεις, πράγμα που, για να το κάνει σωστά, χρειάζεται ευελιξία. Η τυποποίηση μπορεί να είναι χρήσιμη, αλλά δεν θα χρησιμοποιηθεί για τον καθορισμό των ορίων σε περιβαλλοντικά ζητήματα.

Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι φορείς άσκησαν κριτική για την απουσία νομικά δεσμευτικών στόχων και σαφών περιβαλλοντικών προτεραιοτήτων στο παράρτημα Ι. Ως προς το θέμα αυτό, πρέπει να σημειωθεί ότι πρόκειται για οδηγία-πλαίσιο, σκοπός της οποίας είναι να δώσει στην Κοινότητα τη δυνατότητα να ενεργεί γρήγορα και κατάλληλα για την αντιμετώπιση των ήδη εντοπισμένων αλλά και των αναδυομένων αναγκών, καθώς και ότι στη φάση αυτή δεν είναι δυνατόν να θεσπιστούν δεσμευτικά όρια· ωστόσο, περιγράφεται με σαφήνεια η δυνατότητα δημιουργίας τέτοιων ορίων.

Εν κατακλείδι, σκοπός του παραρτήματος Ι είναι να περιγράψει μια διαδικασία για την αναγωγή της προσέγγισης του κύκλου ζωής ως προς τις περιβαλλοντικές πτυχές σε αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας σχεδιασμού, για την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της και για την παροχή της αναγκαίας πληροφόρησης στα ενδιαφερόμενα μέρη, ούτως ώστε οι σχεδιαστικές βελτιώσεις να μετουσιώνονται πράγματι σε απτά οφέλη για το περιβάλλον· το παράρτημα Ι δεν θεσπίζει υποχρέωση για πλήρη ΑΚΖ των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια πριν από τη διάθεσή τους στην αγορά. Η αξιολόγηση των περιβαλλοντικών πτυχών καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του προϊόντος πρέπει να γίνεται βάσει περιβαλλοντικά σημαντικών εισροών και εκροών· τα μέτρα εφαρμογής που θα περιλαμβάνουν γενικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού θα «καθοδηγούν» την αξιολόγηση αυτή μέσω του καθορισμού των σχετικών παραμέτρων οικολογικού σχεδιασμού για τα προϊόντα που καλύπτουν, μετά από αξιολόγηση αντικτύπου· η αξιολόγηση των περιβαλλοντικών πτυχών πρέπει να γίνεται κατά τρόπον ώστε να μπορεί λογικά να εφαρμοστεί από τις επιχειρήσεις χωρίς να συνεπάγεται υπερβολικές δαπάνες.

13. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Η οδηγία παρέχει επίσης τη δυνατότητα θέσπισης μέτρων εφαρμογής που καθορίζουν ειδικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού.

Οι ειδικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού είναι ποσοτικοποιημένες και μετρήσιμες απαιτήσεις που αφορούν μια επιλεγμένη περιβαλλοντική πτυχή του προϊόντος, όπως η ενεργειακή κατανάλωση κατά τη χρήση. Μπορούν να θεσπιστούν όταν μια σημαντική περιβαλλοντική πτυχή είναι σαφώς προσδιορισμένη και δικαιολογεί την ανάληψη δράσης (π.χ., κατανάλωση ενέργειας και συναφής έκλυση αερίων θερμοκηπίου στα πλαίσια του Κιότο). Ο προσδιορισμός τέτοιων σημαντικών περιβαλλοντικών πτυχών προκύπτει από πληροφοριακά στοιχεία και αναλύσεις που καλύπτουν τον πλήρη κύκλο ζωής του προϊόντος. Ωστόσο, ακόμη και όταν δεν είναι

(ακόμη) διαθέσιμα τέτοια σφαιρικά πληροφοριακά στοιχεία, αλλά κρίνεται αναγκαία η ανάληψη δράσης, είναι δυνατή η θέσπιση απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού, αφού προηγουμένως ελεγχθεί ότι το μελετώμενο μέτρο θα οδηγήσει σε μείωση του περιβαλλοντικού αντικτύπου του προϊόντος κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής του.

Ένα σημαντικό βήμα για τη θέσπιση ειδικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού είναι ο καθορισμός ακριβών μεθόδων μέτρησης, που να λαμβάνουν υπόψη μια κανονική χρήση του προϊόντος (π.χ., πλήρες ή μερικό φορτίο, κλιματικές συνθήκες κ.λπ.), τις επιδόσεις του και τα χαρακτηριστικά που παρέχουν μεγαλύτερη άνεση ή ωφέλεια στους χρήστες. Αν δεν υπάρχουν ήδη εναρμονισμένα πρότυπα για τις μετρήσεις, ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται κανονικά μέσω σχετικών εντολών στους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης. Όταν καθοριστεί η μέθοδος μέτρησης, γίνεται αξιολόγηση των επιδόσεων του εξοπλισμού που κυκλοφορεί στην αγορά, πράγμα που καθιστά δυνατή την αξιολόγηση του συνολικού φάσματος επιδόσεων καθώς και των επιδόσεων του μέσου εξοπλισμού. Σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της ΕΕ, και ιδίως τις υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί στα πλαίσια της συμφωνίας του ΠΟΕ για τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο, τα διεθνή πρότυπα θα πρέπει πάντοτε να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο των μέτρων εφαρμογής, εκτός εάν δεν είναι αποτελεσματικά ή κατάλληλα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων.

Μετά από την ανάλυση της αγοράς, πραγματοποιείται τεχνικοοικονομική ανάλυση, σκοπός της οποίας είναι ο προσδιορισμός οικονομικά βιώσιμων και τεχνικά εφικτών βελτιώσεων, χωρίς απαράδεκτη απώλεια επιδόσεων ή ωφελειών για τους καταναλωτές.

Προσδιορίζονται οι σχεδιαστικές εναλλακτικές επιλογές που είναι τεχνικά εφικτές και οικονομικά ελκυστικές για τους καταναλωτές και συγκρίνονται με τα υπάρχοντα μοντέλα. Το οικονομικό πλεονέκτημα που προκύπτει για τους καταναλωτές ποσοτικοποιείται μέσω της διαφοράς στο κόστος κύκλου ζωής (KKZ) του προϊόντος, που είναι το άθροισμα της τιμής αγοράς και των λειτουργικών δαπανών (κυρίως της ενέργειας, αλλά και άλλων πόρων, όπως το νερό, τα απορρυπαντικά κ.λπ.), που υπολογίζονται για όλη τη διάρκεια ζωής του προϊόντος.

Σε οικονομικούς όρους, το βέλτιστο για τους καταναλωτές αντιστοιχεί στο ελάχιστο του κόστους κύκλου ζωής. Κατά συνέπεια, το επίπεδο αυτό αντιπροσωπεύει, κατ' αρχήν, ένα «συγκριτικό ορόσημο» για τον καθορισμό του επιπέδου της ειδικής απαίτησης οικολογικού σχεδιασμού.

Ωστόσο, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη, και συγκεκριμένα:

- οι επιδόσεις του εξοπλισμού: αν το επίπεδο της ειδικής απαίτησης οικολογικού σχεδιασμού θα επηρεάσει αρνητικά τον τρόπο λειτουργίας του εξοπλισμού·
- διακύμανση της χρήσης του εξοπλισμού: αν μια σημαντική ομάδα καταναλωτών/χρηστών ζημιωθεί σημαντικά, π.χ. επειδή χρησιμοποιεί τον εξοπλισμό λιγότερο συχνά ή με διαφορετικό τρόπο απ' ό,τι ο μέσος καταναλωτής·
- διακύμανση όσον αφορά τις εκτιμήσεις για την αξία ορισμένων στοιχείων (ποσοστό πληθωρισμού, τιμές αναλωσίμων, ενέργειας κ.λπ.)·

- προσιτότητα του εξοπλισμού από πλευράς κόστους: αν η προκύπτουσα αύξηση τιμής είτε θα αποτρέψει τους χρήστες να αγοράσουν τον εξοπλισμό είτε θα τους οδηγήσει στην απόφαση να κρατήσουν και ίσως να επισκευάσουν τον υπάρχοντα ανεπαρκή εξοπλισμό κοντά στο τέλος της ζωής του·
- πιθανές περιβαλλοντικές συνέπειες - θετικές και αρνητικές - σε άλλους πόρους·
- αντίκτυπος στη βιομηχανία: αν το επίπεδο της ειδικής απαίτησης οικολογικού σχεδιασμού θα έχει αντίκτυπο στο κατασκευαστικό κόστος ο οποίος δεν θα μπορούσε να μετακυλισθεί απλώς στο ζητούμενο πρόσθετο κόστος/τιμή.
- ανταγωνισμός: αν το ζητούμενο επίπεδο επιβάλλει τη χρήση αποκλειστικής τεχνολογίας.

Η μεθοδολογία αυτή εφαρμόστηκε με επιτυχία για τον καθορισμό απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης για διάφορα είδη εξοπλισμού. Στην ανάλυση ευαισθησίας μπορεί να περιλαμβάνεται το εξωτερικό περιβαλλοντικό κόστος. Παρόμοια προσέγγιση θα μπορούσε να εφαρμοστεί και για άλλους πόρους, όπως το νερό. Οι εν εξελίξει εργασίες E&A για την ανάπτυξη μεθόδων κοστολόγησης κύκλου ζωής για τη βελτίωση των εν γένει περιβαλλοντικών επιδόσεων των προϊόντων θα βοηθήσουν πολύ στην πιθανή επέκταση της προαναφερόμενης μεθοδολογίας σε άλλες περιβαλλοντικές πτυχές.

Στην πράξη, η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε για την προετοιμασία των υφισταμένων απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης (και για τις εθελοντικές συμφωνίες) ήταν συντηρητική. Ιδίως, δεν έλαβε υπόψη την ικανότητα των κατασκευαστών να ελαχιστοποιήσουν το κόστος πραγματοποίησης των απαιτούμενων βελτιώσεων μέσω του προσεκτικού σχεδιασμού και της βελτιστοποίησης της ανάπτυξης νέας (ή μη χρησιμοποιούμενης επί του παρόντος) τεχνολογίας που δεν εξετάστηκε στην ανάλυση. Η πείρα σε αρκετές χώρες έδειξε ότι ο πραγματικός αντίκτυπος στους κατασκευαστές είναι μικρότερος απ' αυτόν που είχε προβλέψει η ανάλυση.

Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι ο αντίκτυπος μιας συγκεκριμένης απαίτησης εξαρτάται από πολυάριθμους παράγοντες που προσιδιάζουν σε κάθε επιμέρους προβλεπόμενο μέτρο εφαρμογής (συγκεκριμένο προϊόν, ακριβές επίπεδο της απαίτησης για απόδοση, χρονοδιάγραμμα εφαρμογής, ταχύτητα των τεχνικών αλλαγών στις οποίες πρέπει να γίνει προσαρμογή κ.λπ.), η διεξαγωγή λεπτομερών αξιολογήσεων αντικτύπου θα είχε νόημα μόνο αν γινόταν στο πλαίσιο των επιμέρους μέτρων εφαρμογής, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της αγοράς του σχετικού εξοπλισμού και τον πιθανό αντίκτυπο, συμπεριλαμβανομένου και του αντικτύπου στις MME.

Εν πάση περιπτώσει, προβλέπεται μια περίοδος προσαρμογής μεταξύ της θέσπισης ειδικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού και της εφαρμογής τους, ούτως ώστε να ελαχιστοποιηθεί ο πιθανός αντίκτυπος στη βιομηχανία. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου οι περισσότεροι προμηθευτές θα έχουν, ούτως ή άλλως, αντικαταστήσει εν μέρει τη γκάμα των μοντέλων τους και, επομένως, θα υπάρχει μια σημαντική ευκαιρία για να αναχθεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού σε ένα από τα κριτήρια σχεδιασμού των νέων μοντέλων.

Τέλος, ως εναλλακτική δυνατότητα ή ως συμπλήρωμα της γενικής προσέγγισης που περιγράφεται παραπάνω, θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν ως εισροή και στοιχεία που προέκυψαν από τις εργασίες που διεξήχθησαν στα πλαίσια άλλων κοινοτικών πράξεων (οδηγία για την επισήμανση της κατανάλωσης ενέργειας, οικολογικό σήμα, Energy Star κ.λπ.) και συναφών μελετών, ιδίως όταν πρόκειται να καθοριστούν απαιτήσεις απόδοσης που αφορούν συγκεκριμένες λειτουργίες ή μορφές κατανάλωσης ενέργειας από ένα προϊόν (π.χ., κατανάλωση σε κατάσταση αναμονής). Θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν ως εισροή παρόμοια προγράμματα από άλλα μέρη του κόσμου, ιδίως όσον αφορά τα προϊόντα που κυκλοφορούν στις αγορές όλης της υφελίου (π.χ., εξοπλισμός γραφείου ή ηλεκτρονικά είδη ευρείας κατανάλωσης), για τα οποία η συνοχή των προτύπων που ισχύουν σε διεθνές επίπεδο έχει τεράστια σημασία για την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ.

14. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

Τα μέτρα εφαρμογής που θα θεσπιστούν βάσει της παρούσας οδηγίας-πλαισίου θα ισχύουν εξίσου τόσο για τα προϊόντα που παράγονται από κατασκευαστές της ΕΕ όσο και για τα προϊόντα που παράγονται από κατασκευαστές τρίτων χωρών, πράγμα που σημαίνει ότι δεν πρόκειται να δημιουργηθεί κανένα εμπόδιο ή στρέβλωση στο εμπόριο. Η πείρα που έχει αποκτηθεί από άλλες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ (και ιδίως από τις οδηγίες νέας προσέγγισης για την ασφάλεια και την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα, οι οποίες απαιτούν τη σήμανση CE) θα βοηθήσει ώστε να εξασφαλιστεί ότι όλα τα προϊόντα που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ πληρούν τις σχετικές υποχρεώσεις, ανεξάρτητα από τη χώρα κατασκευής τους. Εν ανάγκη, τα μέτρα εφαρμογής είναι δυνατόν να θεσπίσουν λεπτομερέστερες ρυθμίσεις για την ανιχνευσιμότητα κάθε επιμέρους τεμαχίου εξοπλισμού. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης αντικτύπου που θα διενεργηθεί πριν από τη θέσπιση των μέτρων εφαρμογής θα μελετηθούν προσεκτικά οι πιθανές επιπτώσεις των μέτρων εφαρμογής στο διεθνές εμπόριο. Οι εμπορικοί εταίροι της ΕΕ θα κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία διαβουλεύσεων κατά την κατάρτιση των μέτρων εφαρμογής, όπως συνέβη και με την παρούσα οδηγία. Θα ληφθούν υπόψη και θα χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Κοινότητας τα διεθνή πρότυπα (π.χ., του ISO -Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης- ή της IEC -Διεθνής Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή-), και ιδίως εκείνα της συμφωνίας του ΠΟΕ για τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο. Τέλος, πριν από τη θέσπιση των μέτρων εφαρμογής από την Επιτροπή θα προηγηθεί κοινοποίησή τους στον ΠΟΕ, ούτως ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν πρόκειται να δημιουργηθούν εμπόδια στο εμπόριο.

Όσον αφορά τις υπό προσχώρηση χώρες, πρέπει να τονιστεί για μία ακόμη φορά ότι η προτεινόμενη οδηγία δημιουργεί ένα νομικό πλαίσιο το οποίο θα παραγάγει συγκεκριμένα αποτελέσματα μόνο όταν θεσπιστούν τα μέτρα εφαρμογής. Έως τότε οι υπό προσχώρηση χώρες θα συμμετέχουν πλέον πλήρως στη διαδικασία λήψης αποφάσεων ως κράτη μέλη. Επιπροσθέτως, η αξιολόγηση αντικτύπου και οι διαβουλεύσεις που θα λάβουν χώρα πριν από την κατάρτιση των μέτρων εφαρμογής θα λάβουν υπόψη τους τις απόψεις όλων των ενδιαφερομένων στη διευρυμένη Ένωση.

15. ΔΥΝΗΤΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΚΠΟΜΠΩΝ CO₂

Ως παράδειγμα των δυνατοτήτων που παρέχουν οι απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού, μπορούν να αναφερθούν οι λεπτομερέστατες μελέτες που έγιναν για

την αξιολόγηση των δυνατοτήτων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης μεγάλου αριθμού προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια. Οι μελέτες αυτές χρησιμοποιήθηκαν ως εισροή για τη διαδικασία του ECCP (Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Κλιματική Αλλαγή), προκειμένου να εντοπιστούν αποτελεσματικές, σε σχέση με το κόστος τους, δυνατότητες μείωσης των εκπομπών CO₂. Το ECCP συγκέντρωσε εκπροσώπους των βιομηχανιών παραγωγής των σημαντικότερων προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια (CECED, EACEM, EICTA, CEMEP, CELMA, EUROPUMP, PNEUROPE, ELC), ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες και άλλους ενδιαφερομένους. Επιτεύχθηκε συναίνεση μεταξύ των συμμετεχόντων σχετικά με τις δυνατότητες πραγματοποίησης αποτελεσματικών, σε σχέση με το κόστος τους, οικονομιών, καθώς και σχετικά με τις αποτελεσματικότερες πολιτικές για την υλοποίηση αυτών των δυνατοτήτων.

Το ECCP εκτίμησε μια θεωρητική περίπτωση: την κατανάλωση σημαντικών ΠΚΕ για τον οικιστικό, τον τριτογενή και το βιομηχανικό τομέα για το έτος 2010, με βάση το σημερινό μοντέλο κατανάλωσης και αποθέματος υπάρχοντος εξοπλισμού και με την παραδοχή ότι δεν θα εφαρμοστούν νέες πολιτικές και δεν θα σημειωθεί τεχνολογική πρόοδος [σενάριο μη μεταβολής των σημερινών συνθηκών (ΜΜΣΣ)]. Οι συμμετέχοντες εκτίμησαν επίσης την κατανάλωση με την παραδοχή ότι το σημερινό απόθεμα εξοπλισμού θα αντικατασταθεί σταδιακά από αποδοτικότερο εξοπλισμό, που προσεγγίζει το χαμηλότερο κόστος κύκλου ζωής για το χρήστη.

Η συνολική μείωση εκπομπών CO₂ κατά την περίοδο 1990-2010 για τους τρεις τομείς έχει ως εξής (αναφέρεται επίσης η συνολική αύξηση εκπομπών CO₂, αν δεν εφαρμοστεί καμία δράση).

	Εκπομπές CO2 1990	Εκπομπές CO2 1995	Εκπομπές CO2 2010 ΜΜΣΣ	Εκπομπές CO2 2010 Σενάριο πολιτικής	Εξοικο- νόμηση εκπομπών CO ₂ 1990 / 2010 Σενάριο πολιτικής	Εξοικο- νόμηση εκπομπών CO ₂ 2010 ΜΜΣΣ / 2010 Σενάριο πολιτικής
Εξοπλισμός οικιστικού τομέα: - Ηλεκτρική ενέργεια - Άλλα καύσιμα για θέρμανση και παραγωγή ζεστού νερού ³⁷	307,30 438	309,10	325,10 434	255,06 327	52,24 111	70,04 107
Εξοπλισμός βιομηχανικού τομέα: - Ηλεκτρική ενέργεια σε ηλεκτροκίνητα συστήματα	278,30	284,1	305,78	239,50	38,80	66,28
Εξοπλισμός τριτογενούς τομέα: - Ηλεκτρική ενέργεια - Άλλα καύσιμα για θέρμανση και παραγωγή ζεστού νερού ³⁸	213,88	243,0	297,86	257,36	-43,48	40,50

³⁷ Η ομάδα εργασίας (OE) 3 του ECCP ανέλυσε λεπτομερώς την κατανάλωση και τις δράσεις πολιτικής που σχετίζονται με τα κτίρια και ιδίως με τη θέρμανση των κτιρίων. Το σημαντικότερο είδος εξοπλισμού θέρμανσης και παραγωγής ζεστού νερού είναι οι λέβητες. Ενδεχόμενη αναθεώρηση των απαιτήσεων απόδοσης (οδηγία 92/42) θα μπορούσε να οδηγήσει σε εξοικονόμηση CO₂ της τάξης των 35 Mt.

³⁸ Υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα ως προς αυτά τα αριθμητικά στοιχεία και τις δυνατότητες πραγματοποίησης οικονομιών. Η OE 3 θα παράσχει ορισμένα αριθμητικά στοιχεία.

Η ανάλυση των δυνατοτήτων εξοικονόμησης ενέργειας δείχνει ότι τα περιθώρια εξοικονόμησης ενέργειας εντοπίζονται κυρίως στους ακόλουθους τομείς εξοπλισμού μολονότι, στην πράξη, τα περιθώρια εξοικονόμησης ενέργειας με την εφαρμογή μέτρων στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας θα είναι μικρότερα για τους λόγους που προαναφέρθηκαν (τα εντός παρενθέσεως αριθμητικά στοιχεία δείχνουν τις εκτιμώμενες δυνατότητες μείωσης των εκπομπών CO₂):

- εξοπλισμός θέρμανσης και παραγωγής ζεστού νερού³⁹ (12 Mt CO₂)
- ηλεκτροκίνητα συστήματα (39 Mt CO₂)
- φωτισμός τόσο στον οικιακό όσο και στον τριτογενή τομέα (24 Mt CO₂)
- οικιακές συσκευές (12 Mt CO₂)
- εξοπλισμός γραφείου τόσο στον οικιακό όσο και στον τριτογενή τομέα (34 Mt CO₂)
- ηλεκτρονικά προϊόντα ευρείας κατανάλωσης (14 Mt CO₂)
- εμπορικά συστήματα ΘΕΚ (θέρμανση, εξαερισμός, κλιματισμός) (8 Mt CO₂)

Το ECCP κατέδειξε τις μεγάλες δυνατότητες μείωσης των εκπομπών CO₂ μέσω ειδικών απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα προχωρήσει στην εφαρμογή μέτρων για την ενεργειακή απόδοση συγκεκριμένων προϊόντων μόλις εκδοθεί η παρούσα οδηγία-πλαίσιο.

16. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Η παρούσα πρόταση θεσπίζει ένα σφαιρικό και συνεκτικό νομοθετικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια, με σκοπό να συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη διασφαλίζοντας την ελεύθερη κυκλοφορία τους στην εσωτερική αγορά, αυξάνοντας την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και προωθώντας ένα υψηλότερο επίπεδο περιβαλλοντικών επιδόσεων.
- Δεδομένων των ευθυνών της Κοινότητας και του διασυννοριακού χαρακτήρα των θεμάτων αυτών, οι στόχοι θα επιτευχθούν αποτελεσματικότερα με την ανάληψη δράσης σε κοινοτικό επίπεδο.
- Αν συνεχιστεί η πρόταση οδηγιών με εξαιρετικά λεπτομερές τεχνικό περιεχόμενο βάσει της διαδικασίας συναπόφασης, όπως έχει ήδη γίνει στο παρελθόν για μεμονωμένα προϊόντα, η πρόοδος θα είναι αργή· στο πνεύμα της προσφάτως προταθείσας θεσμικής αρχιτεκτονικής και της δέσμης μέτρων για τη βελτίωση των κανονιστικών ρυθμίσεων, προτείνεται οι απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού να καθοριστούν μέσω μέτρων εφαρμογής με διαδικασία "επιτροπολογίας", μετά από κατάλληλες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και αφού προηγηθεί

³⁹

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο αριθμός αυτός αφορά μόνο τις οικιακές συσκευές. Οι δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας από εξοπλισμό θέρμανσης που χρησιμοποιεί άλλες πηγές ενέργειας είναι πολύ μεγαλύτερες.

αξιολόγηση αντικτύπου. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζεται η ευέλικτη προσαρμογή στις τεχνολογικές εναλλακτικές δυνατότητες και στις ευαισθησίες της αγοράς και ενισχύεται ο πιθανός αντίκτυπος της αυτορρύθμισης από τη βιομηχανία.

- Το παρόν σχέδιο οδηγίας συμπληρώνει και διευκολύνει την εφαρμογή των υφισταμένων μέτρων της ΕΕ· παρέχει επίσης το σωστό πλαίσιο για την ταχεία αντιμετώπιση των αναδυόμενων περιβαλλοντικών ζητημάτων.
- Αναμένεται ότι η συστηματική ένταξη των περιβαλλοντικών παραμέτρων στο σχεδιασμό των προϊόντων θα οδηγήσει στην αύξηση της παραγωγικότητας των πόρων και σε μείωση του κόστους καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των προϊόντων, πράγμα που θα αντισταθμίσει τις αρχικές δαπάνες, αν υπάρχουν. Η εμπειρία από την “οδηγία για την επισήμανση της κατανάλωσης ενέργειας” δείχνει ότι η κοινοτική νομοθεσία στον τομέα των περιβαλλοντικών επιδόσεων των προϊόντων μπορεί να είναι μια δράση πολιτικής που αποφέρει οφέλη σε τέσσερα επίπεδα (ενέργεια, περιβάλλον, καταναλωτές και βιομηχανία), όταν προβλεφθεί κατάλληλη περίοδος προσαρμογής και εφαρμοστεί η ενδεδειγμένη διαδικασία διαβουλεύσεων.

17. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Το άρθρο 1 καθορίζει τους σκοπούς και το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας-πλαισίου. Στόχος της είναι να διασφαλίσει την ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων· συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της αύξησης της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού και της υψηλής περιβαλλοντικής προστασίας.

Το άρθρο 2 περιλαμβάνει τους ορισμούς των κύριων όρων και εννοιών που χρησιμοποιούνται στην πρόταση· οι γενικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού αφορούν τις γενικές περιβαλλοντικές επιδόσεις του προϊόντος, λαμβανομένων υπόψη των σημαντικότερων περιβαλλοντικών πτυχών· οι ειδικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού αφορούν μια δεδομένη περιβαλλοντική πτυχή και ορίζουν κατάλληλες οριακές τιμές.

Το άρθρο 3 διευκρινίζει ότι μόνο τα ΠΚΕ που συνάδουν με το σχετικό μέτρο εφαρμογής, αν υπάρχει, μπορούν να διατεθούν στην αγορά, ενώ **το άρθρο 4** θεσπίζει διατάξεις για τη σήμανση και τη δήλωση συμμόρφωσης.

Το άρθρο 5 ορίζει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια δεν μπορεί να εμποδιστεί για λόγους που άπτονται των απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού, αν το προϊόν συνάδει με το σχετικό μέτρο εφαρμογής.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διαδικασίες που χρησιμοποιούνται στις υφιστάμενες οδηγίες της νέας προσέγγισης, **το άρθρο 6** καθορίζει τη διαδικασία επιβολής περιορισμών στη διάθεση στην αγορά προϊόντων που φέρουν τη σήμανση CE χωρίς να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής.

Το άρθρο 7 θεσπίζει διατάξεις για την αξιολόγηση της πιστότητας (συμμόρφωσης). Κατ' αρχήν, θεωρούνται επαρκείς μια διαδικασία αυτοαξιολόγησης και η διαθεσιμότητα τεχνικής τεκμηρίωσης χωρίς παρέμβαση τρίτου μέρους. Περιλαμβάνεται επίσης η δυνατότητα χρήσης συστημάτων περιβαλλοντικής

διαχείρισης που εμπεριέχουν τη διάσταση του σχεδιασμού του προϊόντος. Οι κατασκευαστές θα μπορούν να επιλέξουν μεταξύ αυτών των δύο διαδικασιών.

Το άρθρο 8 εξηγεί ότι η συμμόρφωση με το μέτρο εφαρμογής τεκμαίρεται, όταν έχει απονεμηθεί στο προϊόν το οικολογικό σήμα της ΕΕ, και διευκρινίζει τον τρόπο με τον οποίο τα εναρμονισμένα πρότυπα μπορούν να συμβάλουν στο τεκμήριο συμμόρφωσης.

Το άρθρο 9 διευκρινίζει ορισμένες πτυχές της διαδικασίας έκδοσης και δημοσίευσης εναρμονισμένων προτύπων.

Το άρθρο 10 ασχολείται με το θέμα των κατασκευαστικών στοιχείων και υπομονάδων συναρμολόγησης, τα οποία δεν μπορούν να αποτελέσουν αυτοτελώς αντικείμενο μέτρου εφαρμογής βάσει της παρούσας οδηγίας-πλαισίου· από την άλλη πλευρά, ενδέχεται να απαιτηθούν περιβαλλοντικές πληροφορίες για τα εν λόγω κατασκευαστικά στοιχεία για την κατάρτιση του οικολογικού προφίλ από τον κατασκευαστή.

Το άρθρο 11 ζητά την ουσιαστική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για τη σωστή λειτουργία της οδηγίας.

Το άρθρο 12 θεσπίζει τα κριτήρια επιλογής των προϊόντων που θα υπαχθούν σε μέτρα εφαρμογής, καθώς και τους ουσιώδεις παράγοντες καθορισμού του περιεχομένου των εν λόγω μέτρων. Διευκρινίζει επίσης ότι τα μέτρα εφαρμογής μπορούν να περιλαμβάνουν γενικές ή ειδικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού ή και τα δύο.

Το άρθρο 13 προβλέπει την ένταξη, ως μέτρων εφαρμογής της παρούσας οδηγίας-πλαισίου σε σχέση με την ενεργειακή απόδοση κατά τη χρήση, των τριών υφισταμένων οδηγιών που καθορίζουν απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης για τους λέβητες, τους καταψύκτες και τα στραγγαλιστικά πηνία των λαμπτήρων φθορισμού.

Το άρθρο 14 καθορίζει τη διαδικασία (κανονιστική επιτροπή) για την έκδοση μέτρων εφαρμογής.

Το άρθρο 15 αφορά τους κανόνες τους σχετικούς με τις κυρώσεις που πρέπει να επιβάλλονται από τα κράτη μέλη.

Τα άρθρα 16 και 17 αφορούν τη μείωση/απλούστευση του κοινοτικού κεκτημένου.

Τα άρθρα 18-20 αφορούν διοικητικές πτυχές της πρότασης.

Το παράρτημα I περιγράφει τη διαδικασία και τις σχετικές παραμέτρους για την κατάρτιση του οικολογικού προφίλ από τον κατασκευαστή προϊόντων τα οποία καλύπτονται από μέτρο εφαρμογής που θεσπίζει γενικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού.

Το παράρτημα II σκιαγραφεί τη μέθοδο καθορισμού του επιπέδου των ειδικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού.

Το παράρτημα III περιέχει διατάξεις για τη σήμανση CE.

Τα παραρτήματα IV και V περιγράφουν τις διαδικασίες που έχει στη διάθεσή του ο κατασκευαστής για να διασφαλίσει και να δηλώσει ότι το ΠΚΕ του συνάδει με τις διατάξεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής.

Το παράρτημα VI θεσπίζει τα λεπτομερή στοιχεία που απαιτούνται για τη δήλωση συμμόρφωσης.

Το παράρτημα VII καθορίζει τα κύρια στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει ένα μέτρο εφαρμογής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
Φορείς που συμμετέσχαν στη συνεδρίαση της 18/11/2002

Βέλγιο:	Μόνιμη Αντιπροσωπία
Βέλγιο:	Υπηρεσία περιβάλλοντος
Βέλγιο:	Υπουργείο οικονομικών
Βέλγιο:	Υπουργείο της περιφέρειας της Βαλονίας – υπηρεσία του Γραφείου διαχείρισης αποβλήτων (DGRNE)
Βέλγιο:	IBGE: Οργανισμός Περιβάλλοντος των Βρυξελλών
Βέλγιο:	OVAM: Δημόσια υπηρεσία διαχείρισης αποβλήτων της φλαμανδικής περιφέρειας
Δανία:	ENS: Δανικός οργανισμός ενέργειας
Δανία:	MST: Δανικός οργανισμός προστασίας του περιβάλλοντος
Φινλανδία:	Υπουργείο εμπορίου και βιομηχανίας
Γαλλία:	Υπουργείο οικονομικών, εθνικής οικονομίας και βιομηχανίας
Γαλλία:	Υπουργείο οικολογίας και βιώσιμης ανάπτυξης
Γαλλία:	DIGITIP: υπηρεσία του Υπουργείου οικονομικών, εθνικής οικονομίας και βιομηχανίας
Γερμανία:	Υπουργείο Περιβάλλοντος
Γερμανία:	Γερμανικός οργανισμός ενέργειας
Ιρλανδία:	Υπουργείο επιχειρήσεων, εμπορίου και απασχόλησης
Ιταλία:	ENEA: Εθνικός Οργανισμός Εναλλακτικών Μορφών Ενέργειας
Κάτω Χώρες:	Υπουργείο περιβάλλοντος των Κάτω Χωρών
Κάτω Χώρες:	Υπουργείο οικονομικών των Κάτω Χωρών
Νορβηγία:	Αποστολή της Νορβηγίας στην ΕΕ
Ισπανία:	Μόνιμη Αντιπροσωπία: ακόλουθος περιβάλλοντος
Σουηδία:	Υπουργείο βιομηχανίας
Σουηδία:	Υπουργείο περιβάλλοντος

Ηνωμένο Βασίλειο:	Υπουργείο εμπορίου και βιομηχανίας
Ηνωμένο Βασίλειο:	DEFRA (Υπουργείο περιβάλλοντος, τροφίμων και αγροτικών υποθέσεων)
AeA Europe:	Αμερικανική ένωση ηλεκτρονικής βιομηχανίας
AENOR:	Ισπανικός εθνικός οργανισμός τυποποίησης
ANEC:	ΜΚΟ καταναλωτών
ANIE:	Ιταλική βιομηχανική ένωση ηλεκτρολογικών και ηλεκτρονικών βιομηχανιών
Apple:	Κατασκευαστής
ASERCOM:	Ένωση ευρωπαϊών κατασκευαστών συμπιεστών και διατάξεων ελέγχου ψύξης
AVAYA Inc. :	Κατασκευαστής
BEUC:	ΜΚΟ καταναλωτών
CAPIEL:	Ευρωπαϊκή ομοσπονδία κατασκευαστών ηλεκτρικών διατάξεων διακοπής και ελέγχου
CECAPI:	Ευρωπαϊκή επιτροπή κατασκευαστών εξοπλισμού εγκαταστάσεων
CECED:	Ευρωπαϊκή ομοσπονδία κατασκευαστών οικιακών συσκευών
CECIMO:	Ευρωπαϊκή επιτροπή για τη συνεργασία των βιομηχανιών κατασκευής εργαλειομηχανών
CELMA:	Ομοσπονδία ευρωπαϊκών βιομηχανιών κατασκευής λαμπτήρων και φωτιστικών
CENELEC:	Ευρωπαϊκός οργανισμός ηλεκτροτεχνικής τυποποίησης
COCIR:	Ευρωπαϊκή ομοσπονδία κατασκευαστών ιατρικού εξοπλισμού
DAIKIN Europe:	Κατασκευαστής
DI:	Συνομοσπονδία δανικών βιομηχανιών
DIN:	Γερμανικός εθνικός οργανισμός τυποποίησης
E.H.I:	Ένωση ευρωπαϊκής βιομηχανίας θέρμανσης

ECOS:	Ευρωπαϊκή περιβαλλοντική οργάνωση πολιτών για την τυποποίηση
EEB:	Ευρωπαϊκό Γραφείο Περιβάλλοντος, περιβαλλοντική ΜΚΟ
EFCEM:	Ευρωπαϊκή ομοσπονδία κατασκευαστών εξοπλισμού τροφοδοσίας με έτοιμα φαγητά
Γραμματεία ΕΖΕΣ:	Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών
EHA:	Σουηδική ένωση κατασκευαστών συσκευών
EICTA:	Ένωση βιομηχανιών ΤΠΕ και ηλεκτρονικών ειδών ευρείας κατανάλωσης της ΕΕ
Electronics Coalition:	Βιομηχανική ένωση
EPEE:	Βιομηχανική ένωση κατασκευαστών ψυκτικού εξοπλισμού
EPTA:	Ευρωπαϊκή ένωση κατασκευαστών ηλεκτρικών εργαλείων
ESIA:	Ευρωπαϊκή βιομηχανική ένωση κατασκευαστών ημιαγωγών
EU Committee:	Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο
EURELECTRIC:	Ένωση ηλεκτρολογικής βιομηχανίας
Eurocommerce:	Αντιπροσωπία του λιανικού, του χονδρικού και του διεθνούς εμπορίου στην ΕΕ
EUROMOT:	Ευρωπαϊκή ένωση κατασκευαστών μηχανών εσωτερικής καύσης
EVA:	Ευρωπαϊκή ένωση κατασκευαστών μηχανημάτων αυτόματης πώλησης
FEE:	Βελγική βιομηχανική ένωση βιομηχανιών ηλεκτρολογικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού
FIEEC:	Γαλλική βιομηχανική ένωση βιομηχανιών ηλεκτρολογικού, ηλεκτρονικού και επικοινωνιακού εξοπλισμού
Fujitsu Limited:	Κατασκευαστής
General Electric:	Κατασκευαστής

IEA:	Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας
Intel:	Κατασκευαστής
JBCE:	Ιαπωνικό επιχειρηματικό συμβούλιο στην Ευρώπη
JISC:	Ιαπωνική επιτροπή βιομηχανικών προτύπων
Lucent Technologies:	Κατασκευαστής
Marcogaz:	Τεχνική ένωση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας αερίου
ORGALIME:	Ομοσπονδία ευρωπαϊκών μηχανολογικών, ηλεκτρολογικών, ηλεκτρονικών και μεταλλουργικών βιομηχανιών
Remanufactured:	Ένωση βιομηχανιών επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης φυσιγγίων (cartridges) ψεκασμού μελάνης και τόνερ
Schneider Industry:	Κατασκευαστής
TIE:	Ομοσπονδία ευρωπαϊκών βιομηχανιών παιχνιδιών
UEAPME:	Ευρωπαϊκή ομοσπονδία μικρομεσαίων επιχειρήσεων
UNICE:	Συνομοσπονδία ευρωπαϊκών βιομηχανιών
WKÖ:	Αυστριακό εμπορικό επιμελητήριο
WWF:	Περιβαλλοντική ΜΚΟ

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**περί θεσπίσεως ενός πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού
για τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια και περί τροποποιήσεως της οδηγίας
92/42/ΕΟΚ**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη, τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 95,

την πρόταση της Επιτροπής⁴⁰,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁴¹,

τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών⁴²,

Αποφασίζοντας με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 251 της Συνθήκης⁴³,

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Οι διαφορές μεταξύ των νόμων ή των διοικητικών μέτρων που θεσπίζουν τα κράτη μέλη για τον οικολογικό σχεδιασμό των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια είναι δυνατόν να δημιουργήσουν εμπόδια στο εμπόριο και να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό στην Κοινότητα και, ως εκ τούτου, ενδέχεται να έχουν άμεσο αντίκτυπο στη δημιουργία και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Η εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών είναι το μοναδικό μέσο πρόληψης των εν λόγω εμποδίων στο εμπόριο και αποτροπής του αθέμιτου ανταγωνισμού.
- (2) Τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια (στο εξής «ΠΚΕ») αντιπροσωπεύουν μεγάλο ποσοστό της κατανάλωσης φυσικών πόρων και ενέργειας στην Κοινότητα. Έχουν επίσης και ορισμένες άλλες σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Για τη μεγάλη πλειονότητα των κατηγοριών προϊόντων που κυκλοφορούν στην κοινοτική αγορά, μπορεί να παρατηρήσει κανείς πολύ διαφορετικούς βαθμούς περιβαλλοντικών επιπτώσεων, αν και τα προϊόντα παρουσιάζουν παρόμοιες λειτουργικές επιδόσεις. Προς το συμφέρον της βιώσιμης ανάπτυξης, πρέπει να ενθαρρυνθεί η συνεχής βελτίωση του συνολικού περιβαλλοντικού αντικτύπου αυτών των προϊόντων, ιδίως δε όταν η βελτίωση αυτή δεν συνεπάγεται υπερβολικό κόστος.

⁴⁰ ΕΕ C [...], [...], σ. [...].

⁴¹ ΕΕ C [...], [...], σ. [...].

⁴² ΕΕ C [...], [...], σ. [...].

⁴³ ΕΕ C [...], [...], σ. [...].

- (3) Πρέπει να καταρτιστεί ένα συνεκτικό πλαίσιο για την εφαρμογή των κοινοτικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού για τα ΠΚΕ, με στόχο να διασφαλιστεί η ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων που συνάδουν με τις απαιτήσεις αυτές και να βελτιωθεί ο συνολικός περιβαλλοντικός αντίκτυπός τους. Οι κοινοτικές απαιτήσεις αυτού του είδους πρέπει να σέβονται τις αρχές του διεθνούς εμπορίου.
- (4) Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας για το περιβάλλον μέσω της αποδοτικότερης χρήσης των πόρων από τα ΠΚΕ, πράγμα που τελικά θα ωφελήσει τους καταναλωτές και τους λοιπούς τελικούς χρήστες. Η βιώσιμη ανάπτυξη επιβάλλει επίσης τη δέουσα συνεκτίμηση του αντικτύπου που θα έχουν τα μελετώμενα μέτρα στον τομέα της υγείας, καθώς και στον κοινωνικό και οικονομικό τομέα. Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των προϊόντων συμβάλλει στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, πράγμα που αποτελεί προϋπόθεση για την υγιή οικονομική δραστηριότητα και, κατά συνέπεια, για τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- (5) Η προσέγγιση που καθορίζεται στην Πράσινη Βίβλο για την ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων⁴⁴, η οποία αποτελεί ένα σημαντικό καινοτομικό στοιχείο του έκτου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον που θεσπίστηκε με την απόφαση αριθ. 1600/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁵, αποσκοπεί στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προϊόντων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Αν ληφθεί υπόψη στο στάδιο του σχεδιασμού, ο περιβαλλοντικός αντίκτυπος ενός προϊόντος καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του έχει μεγάλες δυνατότητες να διευκολύνει τη βελτίωση του περιβάλλοντος με έναν αποτελεσματικό, σε σχέση με το κόστος του, τρόπο. Πρέπει να προβλεφθεί επαρκής ευελιξία ώστε να υπάρχει η δυνατότητα ενσωμάτωσης αυτών των παραγόντων στο σχεδιασμό του προϊόντος, λαμβανομένων συγχρόνως υπόψη των τεχνικών, λειτουργικών και οικονομικών παραμέτρων.
- (6) Ενδέχεται να κριθεί αναγκαία και δικαιολογημένη η θέσπιση ειδικών ποσοτικοποιημένων απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού για ορισμένα προϊόντα ή περιβαλλοντικές πτυχές τους, ούτως ώστε να διασφαλιστεί η ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού τους αντικτύπου. Η λήψη τέτοιων μέτρων προτεραιότητας πρέπει να γίνει λαμβανομένων, ιδιαιτέρως, υπόψη των δυνατοτήτων που προσφέρουν για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου με χαμηλό κόστος. Τα μέτρα αυτού του είδους μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου που καθορίζεται στο πρωτόκολλο του Κιότο της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές (UNFCCC), που εγκρίθηκε με την απόφαση 2002/358/ΕΚ του Συμβουλίου⁴⁶, πρωτόκολλο που ζητά την κατά 8% μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου στην Κοινότητα έως το έτος 2012, καθώς και περαιτέρω μειώσεις μετά από το έτος αυτό. Μπορούν επίσης να βοηθήσουν στη βιώσιμη χρήση των πόρων και να συμβάλουν σημαντικά στο δεκαετές πλαίσιο προγραμμάτων για τη βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση που συμφωνήθηκε στην παγκόσμια σύνοδο κορυφής για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Γιοχάνεσμπουργκ το Σεπτέμβριο του 2002.
- (7) Το επίπεδο των απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού πρέπει κανονικά να καθοριστεί βάσει τεχνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών αναλύσεων. Η πρόβλεψη ευελιξίας

⁴⁴ COM (2001) 68 τελικό.

⁴⁵ ΕΕ L 242, 10.9.2002, σ. 1.

⁴⁶ ΕΕ L 130, 15.5.2002, σ. 1.

στη μέθοδο καθορισμού του επιπέδου των απαιτήσεων μπορεί να διευκολύνει την ταχεία βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων. Η θέσπιση δεσμευτικών μέτρων απαιτεί την πραγματοποίηση κατάλληλων διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι διαβουλεύσεις αυτές ενδέχεται να αναδείξουν την ανάγκη για σταδιακή θέσπιση των απαιτήσεων ή για λήψη μεταβατικών μέτρων. Ο καθορισμός ενδιάμεσων στόχων αυξάνει την προβλεψιμότητα της πολιτικής, επιτρέπει την προσαρμογή του κύκλου ανάπτυξης του προϊόντος και διευκολύνει το μακροπρόθεσμο προγραμματισμό για τα ενδιαφερόμενα μέρη.

- (8) Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε εναλλακτικούς τρόπους δράσης, όπως η αυτορρύθμιση από τη βιομηχανία, όταν δράσεις αυτού του είδους είναι πιθανόν να εξασφαλίσουν την επίτευξη των στόχων πολιτικής ταχύτερα ή με χαμηλότερο κόστος απ' ό,τι οι δεσμευτικές απαιτήσεις. Εάν οι δυνάμεις της αγοράς δεν κινηθούν προς τη σωστή κατεύθυνση ή με αποδεκτή ταχύτητα, ενδέχεται να χρειαστεί η λήψη νομοθετικών μέτρων.
- (9) Τα ΠΚΕ που συνάδουν με τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού οι οποίες καθορίζονται στα μέτρα εφαρμογής της παρούσας οδηγίας πρέπει να φέρουν τη σήμανση «CE» και συναφή πληροφοριακά στοιχεία, προκειμένου να μπορούν να διατίθενται στην εσωτερική αγορά και να κυκλοφορούν ελεύθερα.
- (10) Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις ενότητες και τους κανόνες που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στις οδηγίες τεχνικής εναρμόνισης και που προβλέπονται από την απόφαση 93/465/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22 Ιουλίου 1993, σχετικά με τις ενότητες που αφορούν τις διάφορες φάσεις των διαδικασιών αξιολόγησης της πιστότητας και τους κανόνες επίθεσης και χρήσης της σήμανσης πιστότητας «CE»⁴⁷.
- (11) Οι εποπτικές αρχές πρέπει να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που μελετάται να ληφθούν εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, προκειμένου να βελτιωθεί η επιτήρηση της αγοράς. Η συνεργασία αυτή πρέπει να αξιοποιεί στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνιών και τα σχετικά κοινοτικά προγράμματα.
- (12) Είναι προς το συμφέρον της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς να υπάρχουν πρότυπα που να έχουν εναρμονιστεί σε κοινοτικό επίπεδο. Όταν έχουν δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* τα στοιχεία ενός τέτοιου προτύπου, η συμμόρφωση με το εν λόγω πρότυπο πρέπει να δημιουργεί τεκμήριο συμμόρφωσης με τις αντίστοιχες απαιτήσεις που θεσπίζονται στο μέτρο εφαρμογής το οποίο έχει εκδοθεί βάσει της παρούσας οδηγίας, αν και πρέπει να επιτρέπεται η χρήση και άλλων μέτρων απόδειξης της εν λόγω συμμόρφωσης.
- (13) Τα εναρμονισμένα πρότυπα είναι τεχνικές προδιαγραφές που εγκρίνονται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης, όπως αναφέρεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 98/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22 Ιουλίου 1998 για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών⁴⁸, κατόπιν εντολών που δίνονται από την Επιτροπή σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία και με τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές που διέπουν τη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των οργανισμών αυτών. Προς το

⁴⁷ ΕΕ L 220 της 30.8.1993, σ. 23.

⁴⁸ ΕΕ L 204 της 21.07.1998, σ. 37, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 98/48/ΕΚ (ΕΕ L 217, 5.8.1998, σ. 18).

συμφέρον του διεθνούς εμπορίου, πρέπει να χρησιμοποιούνται διεθνή πρότυπα, όταν ενδείκνυται.

- (14) Η παρούσα οδηγία συνάδει με τις αρχές της εφαρμογής της νέας προσέγγισης, που περιγράφονται στο ψήφισμα του Συμβουλίου της 7ης Μαΐου 1985 σχετικά με μια νέα προσέγγιση στον τομέα της τεχνικής εναρμόνισης και της τυποποίησης⁴⁹, και της αναφοράς σε εναρμονισμένα ευρωπαϊκά πρότυπα. Το ψήφισμα του Συμβουλίου της 28 Οκτωβρίου 1999⁵⁰ συνέστησε στην Επιτροπή να εξετάσει το εάν η αρχή της νέας προσέγγισης θα μπορούσε να επεκταθεί, ως μέσο βελτίωσης και απλούστευσης της νομοθεσίας, και σε τομείς που δεν καλύπτονται ακόμη, όπου αυτό είναι δυνατόν.
- (15) Οι συνέργειες και η συμπληρωματικότητα αυτής της οδηγίας με υπάρχουσες κοινοτικές πράξεις, όπως η οδηγία 92/75/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Σεπτεμβρίου 1992 για την ένδειξη της κατανάλωσης ενέργειας και λοιπών πόρων των οικιακών συσκευών με την επισήμανση και την παροχή ομοιόμορφων πληροφοριών σχετικά με τα προϊόντα⁵¹, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1980/2000, της 17ης Ιουλίου 2000, περί αναθεωρημένου κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος⁵², ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2422/2001, της 6ης Νοεμβρίου 2001, σχετικά με κοινοτικό πρόγραμμα επισήμανσης ενεργειακής απόδοσης για γραφειακό εξοπλισμό⁵³, η οδηγία 2002/96/ΕΚ σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού⁵⁴, η οδηγία 2002/95/ΕΚ σχετικά με τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών σε είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού⁵⁵, αναμένεται να συμβάλουν στην αύξηση του αντίστοιχου αντικτύπου τους και στη θέσπιση συνεκτικών απαιτήσεων τις οποίες πρέπει να εφαρμόζουν οι κατασκευαστές.
- (16) Δεδομένου ότι η οδηγία 92/42/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 σχετικά με τις απαιτήσεις απόδοσης για τους νέους λέβητες ζεστού νερού που τροφοδοτούνται με υγρά ή αέρια καύσιμα⁵⁶, η οδηγία 96/57/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 3ης Σεπτεμβρίου 1996 σχετικά με τις απαιτήσεις για την ενεργειακή απόδοση των οικιακών ηλεκτρικών ψυγείων, καταψυκτών και συνδυασμών τους⁵⁷ και η οδηγία 2000/55/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 2000, σχετικά με τις απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης για τα στραγγαλιστικά πηνία που προορίζονται για τους λαμπτήρες φθορισμού⁵⁸ περιέχουν ήδη διατάξεις για την αναθεώρηση των απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης, αυτές πρέπει να ενταχθούν στο παρόν πλαίσιο.
- (17) Η οδηγία 92/42/ΕΟΚ προβλέπει ένα σύστημα επισήμανσης βάσει αστέρων προκειμένου να προσδιορίζονται με σαφήνεια τα ενεργειακά χαρακτηριστικά των λεβήτων. Καθώς τα κράτη μέλη και η βιομηχανία συμφωνούν ότι το σύστημα επισήμανσης βάσει αστέρων αποδείχθηκε ότι δεν απέδωσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, η οδηγία 92/42/ΕΟΚ πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως.

⁴⁹ EE C 136, 4.6.1985, σ. 1.

⁵⁰ EE C 141, 19.5.2000, σ. 1.

⁵¹ EE L 297, 13.10.1992, σ. 16.

⁵² EE L 237, 21.9.2000, σ. 1.

⁵³ EE L 332, 12.12.2001, σ. 1.

⁵⁴ EE L 37, 13.02.2003, σ. 24.

⁵⁵ EE L 37, 13.02.2003, σ. 19.

⁵⁶ EE L 167, 22.6.1992, σ. 17.

⁵⁷ EE L 236, 18.9.1996, σ. 36.

⁵⁸ EE L 279, 1.11.2000, σ. 33.

- (18) Οι απαιτήσεις που θεσπίζονται στην οδηγία 78/170/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 13ης Φεβρουαρίου 1978 περί λειτουργίας των μονάδων παραγωγής θερμότητας για τη θέρμανση χώρων και την παραγωγή ζεστού νερού σε υπάρχοντα και σε νέα μη βιομηχανικά κτίρια καθώς και περί της μονώσεως του δικτύου διανομής ζεστού νερού οικιακής χρήσεως στα νέα μη βιομηχανικά κτίρια⁵⁹ έχουν εκτοπιστεί από τις διατάξεις της οδηγίας 92/42/ΕΟΚ, της οδηγίας 90/396/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1990 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τις συσκευές αερίου⁶⁰ και της οδηγίας 2002/91/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2002 για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων⁶¹. Κατά συνέπεια, η οδηγία 78/170/ΕΟΚ πρέπει να καταργηθεί.
- (19) Η οδηγία 86/594/ΕΟΚ της 1ης Δεκεμβρίου 1986 που αφορά τον αερόφερτο θόρυβο που εκπέμπουν οι οικιακές συσκευές⁶² καθορίζει τους όρους υπό τους οποίους τα κράτη μέλη δύνανται να απαιτήσουν τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με το θόρυβο που εκπέμπουν αυτές οι συσκευές και προβλέπει μια διαδικασία για τον προσδιορισμό του επιπέδου του θορύβου. Για σκοπούς εναρμόνισης, οι εκπομπές θορύβου πρέπει να περιλαμβάνονται σε μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων. Εφόσον η παρούσα οδηγία προβλέπει μια τέτοια ολοκληρωμένη προσέγγιση, η οδηγία 86/594/ΕΟΚ πρέπει να καταργηθεί.
- (20) Τα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας πρέπει να ληφθούν σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου της 28 Ιουνίου 1999 για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή⁶³.
- (21) Τα κράτη μέλη πρέπει να καθορίσουν τις ποινές που θα επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία. Οι ποινές αυτές πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.
- (22) Εφόσον οι στόχοι της προτεινόμενης δράσης, δηλαδή η διασφάλιση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς με τη θέσπιση της απαίτησης για επίτευξη κατάλληλου επιπέδου περιβαλλοντικών επιδόσεων από τα προϊόντα, είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύνανται συνεπώς, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων τους, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που προβλέπεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη αυτών των στόχων όρια,

⁵⁹ ΕΕ L 52, 23.2.1978, σ. 32, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 82/885/ΕΟΚ (ΕΕ L 378, 31.12.1982, σ. 19).

⁶⁰ ΕΕ L 196, 26.7.1990, σ. 15, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 93/68/ΕΟΚ.

⁶¹ ΕΕ L 1, 4.1.2003, σ. 65.

⁶² ΕΕ L 344, 6.12.1986, σ. 24.

⁶³ ΕΕ L 184, 17.07.1999, σ. 23.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία καθορίζει ένα πλαίσιο για την ένταξη των περιβαλλοντικών πτυχών στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη των προϊόντων, προκειμένου να διασφαλιστεί η ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια στην εσωτερική αγορά.

Προβλέπει τον καθορισμό απαιτήσεων τις οποίες πρέπει να πληρούν τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια τα οποία καλύπτονται από μέτρα εφαρμογής, για να μπορούν τα εν λόγω προϊόντα να διατίθενται στην αγορά. Συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη αυξάνοντας την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και επιδιώκοντας υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στα χερσαία, θαλάσσια και εναέρια μέσα μεταφοράς προσώπων ή εμπορευμάτων.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

- (1) «προϊόν που καταναλώνει ενέργεια (ΠΚΕ)»: προϊόν που εξαρτάται από κατανάλωση ενέργειας (ηλεκτρική ενέργεια, ορυκτά και ανανεώσιμα καύσιμα) για να λειτουργήσει σύμφωνα με τη χρήση για την οποία προορίζεται, καθώς και προϊόν που χρησιμοποιείται για την παραγωγή, τη μεταφορά και τη μέτρηση τέτοιας ενέργειας, περιλαμβανομένων των εξαρτημάτων που προορίζονται να ενσωματωθούν σε ΠΚΕ και τα οποία διατίθενται στην αγορά ως μεμονωμένα εξαρτήματα για τελικούς χρήστες, οι περιβαλλοντικές επιδόσεις των οποίων μπορούν να αξιολογηθούν με ανεξάρτητο τρόπο·
- (2) «κατασκευαστικά στοιχεία και υπομονάδες συναρμολόγησης»: εξαρτήματα που προορίζονται να ενσωματωθούν σε ΠΚΕ και τα οποία δεν διατίθενται στην αγορά ως μεμονωμένα εξαρτήματα για τελικούς χρήστες ή οι περιβαλλοντικές επιδόσεις των οποίων δεν μπορούν να αξιολογηθούν με ανεξάρτητο τρόπο·
- (3) «μέτρα εφαρμογής»: μέτρα που εκδίδονται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία και τα οποία θεσπίζουν απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού που είναι αναγκαίες για την επίτευξη του στόχου της παρούσας οδηγίας για τα ΠΚΕ ή για κάποιες περιβαλλοντικές πτυχές τους·
- (4) «διάθεση στην αγορά»: κυκλοφορία, για πρώτη φορά, ενός ΠΚΕ στην κοινοτική αγορά, με στόχο τη διανομή ή τη χρήση του στην Κοινότητα είτε έναντι αντιτίμου είτε δωρεάν·
- (5) «κατασκευαστής»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για τη συμμόρφωση ενός ΠΚΕ με την παρούσα οδηγία, ενόψει της διάθεσής του στην αγορά με τη δική του επωνυμία ή το δικό του σήμα ή για δική του χρήση·

- (6) «εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο εγκατεστημένο στην Κοινότητα, το οποίο, αφού οριστεί ρητά από τον κατασκευαστή, ενεργεί για λογαριασμό του και στο οποίο μπορούν να απευθυνθούν διάφορες αρχές και οργανισμοί στην Κοινότητα αντί για τον κατασκευαστή σε σχέση με τις υποχρεώσεις που υπέχει ο κατασκευαστής βάσει της παρούσας οδηγίας·
- (7) «υλικά»: πρώτες ύλες, ενδιάμεσα προϊόντα και βοηθητικά υλικά·
- (8) «σχεδιασμός προϊόντος»: το σύνολο των διαδικασιών που μετουσιώνουν τις απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληροί το προϊόν από απόψεως νομικής, τεχνικής, ασφαλείας, λειτουργίας, αγοράς ή άλλης σε τεχνικές προδιαγραφές ενός ΠΚΕ·
- (9) «περιβαλλοντική πτυχή»: ένα στοιχείο ή μια λειτουργία ενός ΠΚΕ που μπορεί να αλληλεπιδράσει με το περιβάλλον·
- (10) «περιβαλλοντικός αντίκτυπος»: κάθε αρνητική μεταβολή στο περιβάλλον η οποία προκύπτει εξ ολοκλήρου ή εν μέρει από ΠΚΕ·
- (11) «κύκλος ζωής»: τα διαδοχικά και αλληλοσυνδεόμενα στάδια ενός ΠΚΕ, από το σχεδιασμό ως την τελική διάθεσή του·
- (12) «τέλος ζωής»: η κατάσταση ενός ΠΚΕ το οποίο έχει φτάσει στο τέλος της πρώτης χρήσης του·
- (13) «επαναχρησιμοποίηση»: κάθε ενέργεια με την οποία ένα ΠΚΕ ή εξαρτήματά του, που έχουν φτάσει στο τέλος της πρώτης χρήσης τους, χρησιμοποιούνται για τον ίδιο σκοπό για τον οποίο σχεδιάστηκαν, περιλαμβανομένης της συνεχούς χρήσης ενός ΠΚΕ, το οποίο επιστρέφεται σε σημεία συλλογής, διανομείς, οργανισμούς ανακύκλωσης ή κατασκευαστές, καθώς και η επαναχρησιμοποίηση ενός ΠΚΕ μετά την ανακαίνισή του·
- (14) «ανακύκλωση»: η επανεπεξεργασία στα πλαίσια μιας διαδικασίας παραγωγής αποβλήτων για τον αρχικό σκοπό ή για άλλους σκοπούς, όχι όμως για την ανάκτηση ενέργειας. Ο όρος «ανάκτηση ενέργειας» σημαίνει τη χρήση καύσιμων αποβλήτων ως μέσου παραγωγής ενέργειας μέσω της άμεσης καύσης με ή χωρίς άλλα απόβλητα αλλά με ανάκτηση της θερμότητας·
- (15) «ανάκτηση»: κάθε εφαρμοστέα ενέργεια που προβλέπεται στο Παράρτημα II Β της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁶⁴·
- (16) «απόβλητο»: κάθε ουσία ή αντικείμενο των κατηγοριών που ορίζονται στο παράρτημα I της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ την οποία ο κάτοχος απορρίπτει ή προτίθεται ή υποχρεούται να απορρίψει·
- (17) «οικολογικό προφίλ»: περιγραφή, σύμφωνα με το μέτρο εφαρμογής που ισχύει για το ΠΚΕ, των εισροών και εκροών - περιλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των πρώτων υλών, των ενδιάμεσων προϊόντων, των εκπομπών και των αποβλήτων - που συνδέονται με ένα ΠΚΕ καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του και που είναι

64

EE L 194, 25.07.1975, σ. 39.

σημαντικές από την άποψη του περιβαλλοντικού αντικτύπου του και εκφράζονται σε υλικές ποσότητες οι οποίες μπορούν να μετρηθούν·

- (18) «περιβαλλοντικές επιδόσεις» ενός ΠΚΕ: τα αποτελέσματα της εκ μέρους του κατασκευαστή διαχείρισης των περιβαλλοντικών πτυχών του ΠΚΕ, όπως αντικατοπτρίζονται στο οικολογικό προφίλ του·
- (19) «βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων»: η διαδικασία βελτίωσης των εν γένει περιβαλλοντικών επιδόσεων ενός ΠΚΕ, κατά τη διάρκεια διαδοχικών γενεών του, αν και όχι κατ' ανάγκην για όλες τις περιβαλλοντικές πτυχές του προϊόντος ταυτοχρόνως·
- (20) «οικολογικός σχεδιασμός»: η συστηματική ένταξη των περιβαλλοντικών πτυχών στο σχεδιασμό του προϊόντος, με στόχο τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων του ΠΚΕ καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του·
- (21) «απαίτηση οικολογικού σχεδιασμού»: κάθε απαίτηση που αφορά ένα ΠΚΕ ή το σχεδιασμό ενός ΠΚΕ, σκοπός της οποίας είναι η βελτίωση των περιβαλλοντικών του επιδόσεων, ή κάθε απαίτηση παροχής πληροφοριών για τις περιβαλλοντικές πτυχές ενός ΠΚΕ·
- (22) «γενική απαίτηση οικολογικού σχεδιασμού»: κάθε απαίτηση οικολογικού σχεδιασμού που βασίζεται στο οικολογικό προφίλ συνολικά και που δεν θέτει οριακές τιμές για συγκεκριμένες περιβαλλοντικές πτυχές·
- (23) «ειδική απαίτηση οικολογικού σχεδιασμού»: μια ποσοτικοποιημένη και μετρήσιμη απαίτηση οικολογικού σχεδιασμού που αφορά μια συγκεκριμένη περιβαλλοντική πτυχή ενός ΠΚΕ, όπως η κατανάλωση ενέργειας κατά τη χρήση, υπολογιζόμενη για μια δεδομένη μονάδα απόδοσης (έργου)·
- (24) «εναρμονισμένο πρότυπο»: τεχνική προδιαγραφή που εκδίδεται από αναγνωρισμένο οργανισμό τυποποίησης βάσει εντολής της Επιτροπής, σύμφωνα με τις διαδικασίες που καθορίζονται στην οδηγία 98/34/ΕΚ, με σκοπό τη θέσπιση μιας ευρωπαϊκής απαίτησης, η συμμόρφωση με την οποία δεν είναι υποχρεωτική.

Άρθρο 3

Διάθεση στην αγορά και θέση σε λειτουργία

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα ΠΚΕ που καλύπτονται από μέτρα εφαρμογής μπορούν να διατίθενται στην αγορά και/ή να τίθενται σε λειτουργία μόνο εάν συνάδουν με τα εν λόγω μέτρα.

Άρθρο 4

Σήμανση και δήλωση συμμόρφωσης

1. Πριν από τη διάθεση στην αγορά ενός ΠΚΕ που καλύπτεται από μέτρα εφαρμογής, πρέπει να τοποθετείται στο προϊόν η σήμανση πιστότητας CE και να εκδίδεται δήλωση συμμόρφωσης, με την οποία ο κατασκευαστής ή ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του διασφαλίζει και δηλώνει ότι το ΠΚΕ συνάδει με όλες τις οικείες διατάξεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής.

2. Η σήμανση πιστότητας ΕΚ αποτελείται από τα αρχικά «CE», όπως ορίζεται στο παράρτημα ΙΙΙ.
3. Η δήλωση συμμόρφωσης περιλαμβάνει τα στοιχεία που ορίζονται στο παράρτημα VI.
4. Η τοποθέτηση στο ΠΚΕ σημάτων που ενδέχεται να παραπλανήσουν του χρήστες ως προς την έννοια ή τη μορφή της σήμανσης CE απαγορεύεται.
5. Τα κράτη μέλη δύνανται να απαιτήσουν οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται σύμφωνα με το σημείο 2.3(ιδ) του παραρτήματος Ι να είναι διατυπωμένες στην (στις) επίσημη (-ες) γλώσσα (-ες) τους, όταν το ΠΚΕ φθάσει στον τελικό χρήστη. Τα κράτη μέλη δύνανται επίσης να επιτρέψουν την παροχή των εν λόγω πληροφοριών σε μία ή περισσότερες άλλες κοινοτικές γλώσσες.

Κατά την εφαρμογή του πρώτου εδαφίου, τα κράτη μέλη λαμβάνουν ιδίως υπόψη:

- (α) τη δυνατότητα παροχής των πληροφοριών με εναρμονισμένα σύμβολα ή αναγνωρισμένους κωδικούς ή άλλα μέτρα·
- (β) το είδος των χρηστών που προβλέπεται να χρησιμοποιήσουν το ΠΚΕ και τη φύση των προς παροχή πληροφοριών.

Άρθρο 5 *Ελεύθερη κυκλοφορία*

1. Τα κράτη μέλη δεν δημιουργούν κανένα εμπόδιο, για λόγους απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού, στη διάθεση στην αγορά και/ή στη θέση σε λειτουργία στο έδαφός τους ενός ΠΚΕ που συνάδει με όλες τις οικείες διατάξεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής και φέρει τη σήμανση CE σύμφωνα με το άρθρο 4.
2. Τα κράτη μέλη δεν εμποδίζουν την παρουσίαση, π.χ. σε εμπορικές εκθέσεις και επιδείξεις, ΠΚΕ τα οποία δεν συνάδουν με τις διατάξεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής, με την προϋπόθεση ότι τα προϊόντα φέρουν ορατή ένδειξη από την οποία προκύπτει σαφώς η μη συμμόρφωσή τους καθώς και το γεγονός ότι δεν είναι διαθέσιμα για πώληση έως ότου συμμορφωθούν με τις διατάξεις αυτές.

Άρθρο 6 *Περιορισμός της διάθεσης στην αγορά*

1. Όταν ένα κράτος μέλος διαπιστώνει ότι ένα ΠΚΕ που φέρει την αναφερόμενη στο άρθρο 4 σήμανση CE και χρησιμοποιείται σύμφωνα με τη χρήση για την οποία προορίζεται δεν συνάδει με όλες τις διατάξεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής και/ή ότι η σήμανση CE έχει τεθεί παράτυπα, ο κατασκευαστής ή ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του υποχρεούται να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση του ΠΚΕ με τις διατάξεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής και/ή με τη σήμανση CE και να θέσει τέρμα στην παράβαση σύμφωνα με τους όρους που θέτει το κράτος μέλος.

Αν η μη συμμόρφωση συνεχιστεί, το κράτος μέλος περιορίζει η απαγορεύει τη διάθεση του επίμαχου ΠΚΕ στην αγορά ή διασφαλίζει την απόσυρσή του από αυτήν.

2. Κάθε απόφαση που λαμβάνεται από κράτος μέλος σύμφωνα με την παρούσα οδηγία και η οποία περιορίζει τη διάθεση στην αγορά και/ή τη θέση σε λειτουργία ενός ΠΚΕ πρέπει να αναφέρει με ακρίβεια τους λόγους στους οποίους βασίζεται.

Η εν λόγω απόφαση κοινοποιείται αμέσως στον ενδιαφερόμενο, ο οποίος συγχρόνως ενημερώνεται για τα ένδικα βοηθήματα που έχει στη διάθεσή του βάσει των νόμων που ισχύουν στο οικείο κράτος μέλος και για τις προθεσμίες εντός των οποίων πρέπει να ασκήσει τα εν λόγω ένδικα βοηθήματα.

3. Το κράτος μέλος ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη για τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου αναφερόμενου στην παράγραφο 1, αναφέροντας τους σχετικούς λόγους και ιδίως διευκρινίζοντας αν η μη συμμόρφωση οφείλεται:

- (α) στη μη πλήρωση των απαιτήσεων του σχετικού μέτρου εφαρμογής·
- (β) στην εσφαλμένη εφαρμογή των εναρμονισμένων προτύπων που αναφέρονται στο άρθρο 9, παράγραφος 2·
- (γ) σε κενά των εναρμονισμένων προτύπων που αναφέρονται στο άρθρο 9, παράγραφος 2.

4. Η Επιτροπή αρχίζει αμέσως διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, δύναται δε να ζητήσει τεχνικές συμβουλές από ανεξάρτητους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες.

Όταν, μετά από τις διαβουλεύσεις αυτές, η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο είναι δικαιολογημένο, ενημερώνει αμέσως σχετικά το κράτος μέλος το οποίο ανέλαβε την πρωτοβουλία και τα άλλα κράτη μέλη.

Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι το μέτρο δεν είναι δικαιολογημένο, ενημερώνει αμέσως σχετικά τα κράτη μέλη.

5. Όταν η απόφαση για την οποία γίνεται λόγος στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου βασίζεται σε κενό των εναρμονισμένων προτύπων, η Επιτροπή δρομολογεί αμέσως τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 9, παράγραφοι 2, 3 και 4. Η Επιτροπή ενημερώνει συγχρόνως την επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 14, παράγραφος 1.

6. Όταν ένα ΠΚΕ, το οποίο δεν συνάδει με όλες τις οικείες διατάξεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής, φέρει τη σήμανση CE, το οικείο κράτος μέλος λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα κατά του κατασκευαστή ή του εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του που τοποθέτησε τη σήμανση CE και ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη.

7. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εγγυηθούν, όταν αυτό δικαιολογείται, τον απόρρητο χειρισμό των πληροφοριών που παρέχονται κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας.

8. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το παρόν άρθρο δημοσιοποιούνται.

Η γνώμη της Επιτροπής για τις αποφάσεις αυτές δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 7
Αξιολόγηση πιστότητας

1. Πριν από τη διάθεση στην αγορά ενός ΠΚΕ που καλύπτεται από μέτρα εφαρμογής, ο κατασκευαστής διενεργεί αξιολόγηση σχετικά με τη συμμόρφωση του ΠΚΕ με όλες τις οικείες διατάξεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής.
2. Οι διαδικασίες αξιολόγησης της πιστότητας διευκρινίζονται από τα μέτρα εφαρμογής και αφήνουν στους κατασκευαστές τη δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ του εσωτερικού ελέγχου σχεδιασμού, για τον οποίο γίνεται λόγος στο παράρτημα V, και του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, για το οποίο γίνεται λόγος στο παράρτημα V. Όταν είναι δεόντως δικαιολογημένη και ανάλογη προς τον κίνδυνο, η διαδικασία αξιολόγησης της πιστότητας επιλέγεται μεταξύ των ενοτήτων Β, Γ, Δ και Ε, που περιγράφονται στην απόφαση 93/465/ΕΟΚ.

Αν ένα ΠΚΕ που καλύπτεται από μέτρα εφαρμογής έχει σχεδιαστεί από οργανισμό καταχωρισμένο σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 761/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶⁵ και η σχεδιαστική λειτουργία περιλαμβάνεται στο πεδίο εφαρμογής αυτής της καταχώρισης, το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης αυτού του οργανισμού τεκμαίρεται ότι συνάδει με τις απαιτήσεις του παραρτήματος V της παρούσας οδηγίας.

Αν ένα ΠΚΕ που καλύπτεται από μέτρα εφαρμογής έχει σχεδιαστεί από οργανισμό ο οποίος διαθέτει σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης που περιλαμβάνει τη λειτουργία του σχεδιασμού του προϊόντος και το οποίο εφαρμόζεται σύμφωνα με εναρμονισμένα πρότυπα, οι αριθμοί αναφοράς των οποίων έχουν δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, αυτό το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης τεκμαίρεται ότι συνάδει με τις αντίστοιχες απαιτήσεις του παραρτήματος V.

3. Μετά τη διάθεση στην αγορά ενός ΠΚΕ που καλύπτεται από μέτρα εφαρμογής, ο κατασκευαστής ή ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του διατηρεί στη διάθεση των κρατών μελών, για διενέργεια επιθεώρησης, επί χρονικό διάστημα 10 ετών μετά την κατασκευή του τελευταίου ΠΚΕ, όλα τα σχετικά έγγραφα που αφορούν τη διενεργηθείσα αξιολόγηση πιστότητας, καθώς και τις δηλώσεις συμμόρφωσης που εκδόθηκαν.

Τα σχετικά έγγραφα προσκομίζονται εντός 10 ημερών μετά την παραλαβή σχετικού αιτήματος από την αρμόδια αρχή κράτους μέλους.

4. Όταν ο κατασκευαστής δεν είναι εγκατεστημένος στην Κοινότητα και δεν υπάρχει εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του, η υποχρέωση διασφάλισης του ότι το ΠΚΕ που διατίθεται στην αγορά συνάδει με τις απαιτήσεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής βαρύνει το πρόσωπο το οποίο διαθέτει το ΠΚΕ στην κοινοτική αγορά.
5. Τα έγγραφα που αφορούν την αξιολόγηση της πιστότητας και τη δήλωση συμμόρφωσης για τις οποίες γίνεται λόγος στο άρθρο 4 πρέπει να συντάσσονται σε μία από τις επίσημες γλώσσες της Κοινότητας.

⁶⁵ ΕΕ L 114, 24.04.2001, σ. 1.

Άρθρο 8
Τεκμήριο συμμόρφωσης

1. Τα κράτη μέλη θεωρούν ότι τα ΠΚΕ που φέρουν την αναφερόμενη στο άρθρο 4 σήμανση CE συνάδουν με τις οικείες διατάξεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής.
2. Τα ΠΚΕ για τα οποία έχουν εφαρμοστεί εναρμονισμένα πρότυπα, οι αριθμοί αναφοράς των οποίων έχουν δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, τεκμαίρεται ότι συνάδουν με όλες τις οικείες διατάξεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής στο οποίο αναφέρονται τα εν λόγω πρότυπα.
3. Τα ΠΚΕ στα οποία έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 τεκμαίρεται ότι συνάδουν με τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού του σχετικού μέτρου εφαρμογής, εφόσον οι εν λόγω απαιτήσεις καλύπτονται από το οικολογικό σήμα.

Άρθρο 9
Εναρμονισμένα πρότυπα

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων ώστε να καθίσταται δυνατή η διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη σε εθνικό επίπεδο σχετικά με τη διαδικασία κατάρτισης και παρακολούθησης των αναγνωρισμένων προτύπων.
2. Όταν ένα κράτος μέλος ή η Επιτροπή θεωρεί ότι τα εναρμονισμένα πρότυπα, η εφαρμογή των οποίων θεωρείται ότι ικανοποιεί τις ειδικές διατάξεις ενός σχετικού μέτρου εφαρμογής, δεν ικανοποιούν πλήρως τις εν λόγω διατάξεις, το οικείο κράτος μέλος ή η Επιτροπή ενημερώνει σχετικά τη μόνιμη επιτροπή που συστάθηκε με το άρθρο 5 της οδηγίας 98/34/ΕΚ, αναφέροντας τους σχετικούς λόγους.

Η μόνιμη επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της το ταχύτερο δυνατόν.

3. Λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη της μόνιμης επιτροπής, η Επιτροπή αποφασίζει να δημοσιεύσει, να μη δημοσιεύσει, να δημοσιεύσει με περιορισμό, να διατηρήσει ή να αποσύρει τις αναφορές των σχετικών εναρμονισμένων προτύπων στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
4. Η Επιτροπή ενημερώνει τον οικείο ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης και, αν χρειάζεται, εκδίδει νέα εντολή με σκοπό την αναθεώρηση των σχετικών εναρμονισμένων προτύπων.

Άρθρο 10
Απαιτήσεις για τα κατασκευαστικά στοιχεία και τις υπομονάδες συναρμολόγησης

Σύμφωνα με τα μέτρα εφαρμογής, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι κατασκευαστές κατασκευαστικών στοιχείων ή υπομονάδων συναρμολόγησης ΠΚΕ να παρέχουν, αιτήσει άλλων κατασκευαστών που χρησιμοποιούν το κατασκευαστικό στοιχείο ή την υπομονάδα συναρμολόγησης σε ΠΚΕ καλυπτόμενο από μέτρο εφαρμογής, όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την κατάρτιση του οικολογικού προφίλ του ΠΚΕ.

Ειδικότερα, τα μέτρα εφαρμογής δύνανται να απαιτούν από τους κατασκευαστές να παρέχουν πληροφορίες για την υλική σύνθεση των κατασκευαστικών στοιχείων ή υπομονάδων συναρμολόγησης που παράγουν και για την κατανάλωση ενέργειας και/ή πόρων απ' αυτά και, όπου είναι διαθέσιμα, τα αποτελέσματα περιβαλλοντικών αξιολογήσεων και/ή περιπτώσιολογικών μελετών αναφοράς που σχετίζονται με τη χρήση και την μετά το τέλος της ζωής τους διαχείριση των σχετικών κατασκευαστικών στοιχείων ή υπομονάδων συναρμολόγησης.

Άρθρο 11

Διοικητική συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν τις αρμόδιες για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας αρχές. Ενθαρρύνουν τις εν λόγω αρχές να συνεργάζονται μεταξύ τους και να παρέχουν η μία στην άλλη πληροφορίες, ούτως ώστε να διευκολύνεται η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Η διοικητική συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών πρέπει να αξιοποιούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας και δύνανται να υποστηρίζονται από σχετικά κοινοτικά προγράμματα.
2. Οι προδιαγραφές και η δομή της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών αποφασίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 14, παράγραφος 2.

Άρθρο 12

Μέτρα εφαρμογής

1. Η Επιτροπή, ενεργώντας σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 14, παράγραφος 2, δύναται να θεσπίσει μέτρα εφαρμογής, με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

(α) όσον αφορά την επιλογή του προς κάλυψη ΠΚΕ:
 - (i) το ΠΚΕ πρέπει να αντιπροσωπεύει σημαντικό όγκο πωλήσεων και εμπορικών συναλλαγών·
 - (ii) το ΠΚΕ πρέπει να έχει σημαντικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο·
 - (iii) το ΠΚΕ πρέπει να παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες βελτίωσης όσον αφορά τον περιβαλλοντικό του αντίκτυπο χωρίς υπερβολικό κόστος·
 - (iv) πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι κοινοτικές περιβαλλοντικές προτεραιότητες, όπως αυτές που καθορίζονται στην απόφαση αριθ. 1600/2002/ΕΚ.
- (β) όσον αφορά το περιεχόμενο του μέτρου:
 - (i) πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο πλήρης κύκλος ζωής του προϊόντος·
 - (ii) οι επιδόσεις του προϊόντος, από την πλευρά του χρήστη, δεν πρέπει να επηρεάζονται σημαντικά·

(iii) δεν πρέπει να επηρεάζονται αρνητικά η υγεία και η ασφάλεια·

(iv) δεν πρέπει να υπάρχει σημαντικός αρνητικός αντίκτυπος στους καταναλωτές ιδίως δε όσον αφορά την προσιτή τιμή και το κόστος του κύκλου ζωής του προϊόντος·

(v) δεν πρέπει να υπάρχει σημαντικός αρνητικός αντίκτυπος στην ανταγωνιστικότητα των κατασκευαστών, ακόμη και στις αγορές εκτός της Κοινότητας.

2. Τα μέτρα εφαρμογής θεσπίζουν γενικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού σύμφωνα με το παράρτημα I και/ή ειδικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού σύμφωνα με το παράρτημα II.

Ειδικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού θεσπίζονται για επιλεγμένες περιβαλλοντικές πτυχές που έχουν σημαντικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο.

3. Τα μέτρα εφαρμογής περιλαμβάνουν τα στοιχεία του παραρτήματος VII.

Άρθρο 13

Υπάρχοντα μέτρα εφαρμογής

Οι οδηγίες 92/42/ΕΟΚ, 96/57/ΕΚ και 2000/55/ΕΚ θεωρούνται ως μέτρα εφαρμογής, κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, για τους οικιακούς λέβητες ζεστού νερού, τους οικιακούς καταψύκτες και τα στραγγαλιστικά πηνία των λαμπτήρων φθορισμού όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση κατά τη χρήση.

Άρθρο 14

Επιτροπή

1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή, εφεξής καλούμενη “επιτροπή”, η οποία απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών μελών και προεδρεύεται από τον εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
2. Όταν γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζονται τα άρθρα 5 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του άρθρου 8 της απόφασης αυτής.

Η περίοδος που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 6, της απόφασης 1999/468/ΕΚ είναι τρεις μήνες.

3. Η επιτροπή εκδίδει τον εσωτερικό της κανονισμό.

Άρθρο 15

Ποινές

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κανόνες για τις ποινές που επιβάλλονται σε περιπτώσεις παραβίασης των εθνικών διατάξεων που εκδίδονται βάσει της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν την εφαρμογή τους. Οι προβλεπόμενες ποινές πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και

αποτρεπτικές. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τις διατάξεις αυτές στην Επιτροπή έως την ημερομηνία που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 18 το αργότερο, γνωστοποιώντας της χωρίς καθυστέρηση και κάθε τυχόν μεταγενέστερη τροποποίησή τους.

Άρθρο 16 *Τροποποίηση*

Η οδηγία 92/42/ΕΟΚ τροποποιείται ως εξής:

- (1) το άρθρο 6 διαγράφεται·
- (2) το παράρτημα I, τμήμα 2, διαγράφεται.

Άρθρο 17 *Καταργήσεις*

Οι οδηγίες 78/170/ΕΚ και 86/594/ΕΟΚ καταργούνται.

Άρθρο 18 *Μεταφορά*

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2005 το αργότερο. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων και πίνακα συσχέτισής τους με την παρούσα οδηγία.

Εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές με ισχύ από την 1η Ιουλίου 2006.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις ανωτέρω διατάξεις, αυτές περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα κείμενα των διατάξεων εθνικού δικαίου που εκδίδουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 19 *Έναρξη ισχύος*

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 20
Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: (που αναφέρεται στο άρθρο 12, παράγραφος 3)
Μέθοδος καθορισμού γενικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού

Τα μέτρα εφαρμογής που θεσπίζουν απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 3, πρέπει να περιλαμβάνουν τις ακόλουθες διατάξεις, όπως ενδείκνυται για το ΠΚΕ που καλύπτεται από το μέτρο εφαρμογής.

ΜΕΡΟΣ 1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Οι κατασκευαστές ΠΚΕ διενεργούν αξιολόγηση των περιβαλλοντικών πτυχών ενός αντιπροσωπευτικού μοντέλου ΠΚΕ καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του, με βάση τις ρεαλιστικές παραδοχές σχετικά με τις κανονικές συνθήκες και για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζεται.

Με βάση αυτή την αξιολόγηση, οι κατασκευαστές καταρτίζουν το οικολογικό προφίλ ενός αντιπροσωπευτικού μοντέλου ΠΚΕ. Το οικολογικό προφίλ πρέπει να βασίζεται σε χαρακτηριστικά του προϊόντος που έχουν σχέση με το περιβάλλον και σε εισροές/εκροές που προκύπτουν καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του προϊόντος και εκφράζονται σε φυσικές ποσότητες οι οποίες είναι δυνατόν να μετρηθούν.

Η αξιολόγηση πρέπει να επικεντρώνεται και να δίνει προτεραιότητα στους παράγοντες οι οποίοι είναι δυνατόν να επηρεαστούν σημαντικά μέσω του σχεδιασμού του προϊόντος.

2. Ο κατασκευαστής χρησιμοποιεί την αξιολόγηση αυτή προκειμένου να προβεί στη διερεύνηση εναλλακτικών σχεδιαστικών λύσεων, με σκοπό τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων του προϊόντος λαμβάνοντας υπόψη τη στάθμη της τεχνικής στον τομέα του οικολογικού σχεδιασμού.

Η επιλογή μιας συγκεκριμένης σχεδιαστικής λύσης πρέπει να εξασφαλίζει εύλογη ισορροπία μεταξύ των διαφόρων περιβαλλοντικών πτυχών και μεταξύ, αφενός, των περιβαλλοντικών πτυχών και άλλων σχετικών θεμάτων, όπως η ασφάλεια και η υγεία, οι τεχνικές απαιτήσεις λειτουργικότητας, ποιότητας και επιδόσεων, και, αφετέρου, των οικονομικών πτυχών, περιλαμβανομένου του κόστους κατασκευής και της δυνατότητας εμπορίας, τηρουμένου, συγχρόνως, του συνόλου της σχετικής νομοθεσίας.

Η διαδικασία σχεδιασμού των ΠΚΕ πρέπει να περιλαμβάνει, ιδίως, ορισμένα στοιχεία από εκείνα που εκτίθενται στο μέρος 2 του παρόντος παραρτήματος.

Οι σχετικές παράμετροι οικολογικού σχεδιασμού προσδιορίζονται στο μέτρο εφαρμογής.

ΜΕΡΟΣ 2. ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΠΚΕ

- 2.1 Η αξιολόγηση που περιγράφεται στο μέρος 1 του παρόντος παραρτήματος πρέπει να περιλαμβάνει, σύμφωνα με το μέτρο εφαρμογής, τις ακόλουθες φάσεις του κύκλου ζωής του προϊόντος, εφόσον αυτές συνδέονται με το σχεδιασμό του προϊόντος:

- (α) απόκτηση πρώτων υλών
- (β) κατασκευή
- (γ) συσκευασία, μεταφορά και διανομή
- (δ) εγκατάσταση και συντήρηση
- (ε) χρήση
- (στ) τέλος ζωής.

2.2 Για κάθε φάση, πρέπει να αντιμετωπίζονται οι παρακάτω περιβαλλοντικές πτυχές, κατά περίπτωση:

- (α) προβλεπόμενη κατανάλωση υλικών, ενέργειας και άλλων πόρων, όπως γλυκού νερού
- (β) προβλεπόμενες εκπομπές στον αέρα, το νερό ή το έδαφος
- (γ) προβλεπόμενη ρύπανση μέσω φυσικών φαινομένων, όπως είναι ο θόρυβος, οι δονήσεις, οι ακτινοβολίες, τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία
- (δ) προβλεπόμενη παραγωγή αποβλήτων
- (ε) δυνατότητες επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης και ανάκτησης υλικών και/ή ενέργειας, λαμβανομένης υπόψη της οδηγίας 2002/96/EK σχετικά με τα ΑΗΗΕ.

2.3 Ιδιαίτερα, πρέπει να χρησιμοποιούνται και να συμπληρώνονται από άλλες, κατά περίπτωση, οι ακόλουθες παράμετροι για την αξιολόγηση των δυνατοτήτων βελτίωσης των περιβαλλοντικών πτυχών που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο:

- (α) βάρος και όγκος του προϊόντος
- (β) χρήση υλικών που προέρχονται από δραστηριότητες ανακύκλωσης
- (γ) κατανάλωση ενέργειας καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής
- (δ) χρήση ουσιών που ταξινομούνται ως επικίνδυνες για την υγεία και/ή για το περιβάλλον σύμφωνα με την οδηγία 67/548/ΕΟΚ⁶⁶ και λαμβανομένης υπόψη της ισχύουσας νομοθεσίας σχετικά με την εμπορία και τη χρήση συγκεκριμένων ουσιών, όπως η οδηγία 76/769/ΕΟΚ⁶⁷ ή η οδηγία 2002/95/ΕΚ.
- (ε) ποσότητα και φύση των αναλωσίμων που χρειάζονται για τη σωστή χρήση και συντήρηση
- (στ) ευχέρεια επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης, όπως εκφράζεται μέσω των εξής στοιχείων: αριθμός χρησιμοποιούμενων υλικών και εξαρτημάτων, χρήση

⁶⁶ ΕΕ 196, 16.08.1967, σ. 1-5

⁶⁷ ΕΕ L 262, 27.09.1976, σ. 201-203

τυποποιημένων εξαρτημάτων, χρόνος που απαιτείται για την αποσυναρμολόγηση, πολυπλοκότητα των εργαλείων που απαιτούνται για την αποσυναρμολόγηση, χρήση προτύπων κωδικοποίησης για τον προσδιορισμό των εξαρτημάτων και των υλικών που είναι κατάλληλα για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση (περιλαμβανομένης της σήμανσης των πλαστικών εξαρτημάτων σύμφωνα με τα πρότυπα ISO), χρήση εύκολα ανακυκλώσιμων υλικών, ευχερής πρόσβαση σε πολύτιμα και άλλα ανακυκλώσιμα εξαρτήματα και υλικά, ευχερής πρόσβαση σε εξαρτήματα και υλικά που περιέχουν επικίνδυνες ουσίες

- (ζ) ενσωμάτωση μεταχειρισμένων εξαρτημάτων
- (η) αποφυγή τεχνικών λύσεων που βλάπτουν την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση εξαρτημάτων και ολόκληρων συσκευών
- (θ) διεύρυνση του χρόνου ζωής, όπως εκφράζεται μέσω των εξής στοιχείων: ελάχιστη εγγυημένη διάρκεια ζωής, ελάχιστο διάστημα διαθεσιμότητας ανταλλακτικών, δομοστοιχειωτός σχεδιασμός, δυνατότητα αναβάθμισης, δυνατότητα επιδιόρθωσης
- (ι) ποσότητες παραγομένων αποβλήτων και ποσότητες παραγομένων επικίνδυνων αποβλήτων
- (ια) εκπομπές στον αέρα (αέρια θερμοκηπίου, όξινοι παράγοντες, πτητικές οργανικές ενώσεις, ουσίες που εξασθενούν τη στιβάδα του όζοντος, ανθεκτικοί οργανικοί ρύποι, βαρέα μέταλλα, λεπτά σωματίδια και αιωρούμενα σωματίδια), με την επιφύλαξη της οδηγίας 97/68/EK σχετικά με τα ληπτέα μέτρα κατά της εκπομπής αερίων και σωματιδιακών ρύπων προερχόμενων από κινητήρες εσωτερικής καύσης που τοποθετούνται σε μη οδικά κινητά μηχανήματα⁶⁸
- (ιβ) εκπομπές στο νερό (βαρέα μέταλλα, ουσίες που έχουν αρνητική επίδραση στην ισορροπία του οξυγόνου, ανθεκτικοί οργανικοί ρύποι)
- (ιγ) εκπομπές στο έδαφος (ιδίως διαρροή και διάχυση επικίνδυνων ουσιών κατά τη φάση της χρήσης των προϊόντων και κίνδυνος απόπλυσης κατά τη διάθεση των προϊόντων ως αποβλήτων)
- (ιδ) πληροφορίες που είναι δυνατόν να επηρεάσουν τον τρόπο χειρισμού, χρήσης ή ανακύκλωσης του προϊόντος από άτομα ή φορείς διαφορετικούς από τον κατασκευαστή, περιλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των εξής στοιχείων:
 - οδηγίες σχετικά με τη διαδικασία κατασκευής·
 - πληροφόρηση των καταναλωτών σχετικά με τα σημαντικά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά και επιδόσεις του προϊόντος· οι πληροφορίες αυτές πρέπει να συνοδεύουν το προϊόν, όταν αυτό διατίθεται στην αγορά, ούτως ώστε ο καταναλωτής να μπορεί να συγκρίνει αυτές τις πτυχές των προϊόντων·

⁶⁸

ΕΕ L 59, 27.02.1998, σ. 1.

- οδηγίες στους καταναλωτές/χρήστες σχετικά με τον τρόπο εγκατάστασης, χρήσης και συντήρησης του προϊόντος, προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο αντίκτυπός του στο περιβάλλον και να διασφαλιστεί η βέλτιστη προσδοκώμενη διάρκεια ζωής του, καθώς επίσης και σχετικά με τον τρόπο επιστροφής του προϊόντος μετά το τέλος της ζωής του·
- παροχή πληροφοριών προοριζόμενων για τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας σχετικά με την αποσυναρμολόγηση, την ανακύκλωση ή τη διάθεση του προϊόντος μετά το τέλος της ζωής του. Οι βασικές πληροφορίες πρέπει να βρίσκονται επάνω στο ίδιο το προϊόν, όταν αυτό είναι δυνατόν.

Οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από άλλες κοινοτικές νομοθετικές πράξεις, όπως η οδηγία 2002/96/EK σχετικά με τα ΑΗΗΕ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Μέθοδος καθορισμού του επιπέδου των ειδικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού

(που αναφέρεται στο άρθρο 12, παράγραφος 3)

Οι ειδικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού αποσκοπούν στη βελτίωση μιας επιλεγμένης περιβαλλοντικής πτυχής του προϊόντος. Είναι δυνατόν να λάβουν τη μορφή απαιτήσεων για μειωμένη κατανάλωση ενός συγκεκριμένου πόρου, όπως ορίων για τη χρήση αυτού του πόρου κατά τα διάφορα στάδια του κύκλου ζωής, κατά περίπτωση (π.χ., όρια για την κατανάλωση ύδατος στη φάση της χρήσης ή για τις ποσότητες ενός συγκεκριμένου υλικού που ενσωματώνεται στο προϊόν ή για τις ελάχιστες απαιτούμενες ποσότητες ανακυκλωμένου υλικού).

Το επίπεδο μιας ειδικής απαίτησης οικολογικού σχεδιασμού για ένα συγκεκριμένο ΠΚΕ καθορίζεται ως εξής:

1. Μετά από σχετική τεχνικοοικονομική ανάλυση επιλέγεται ένας αριθμός αντιπροσωπευτικών μοντέλων του εν λόγω ΠΚΕ στην αγορά και προσδιορίζονται οι τεχνικές εναλλακτικές δυνατότητες βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιδόσεων του προϊόντος, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής βιωσιμότητας των εν λόγω εναλλακτικών επιλογών και αποφεύγοντας κάθε σημαντική απώλεια επιδόσεων ή χρησιμότητας του προϊόντος για τους καταναλωτές.

Με βάση την ανάλυση αυτή και λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής και τεχνικής εφικτότητας, καθώς και των δυνατοτήτων βελτίωσης, λαμβάνονται συγκεκριμένα μέτρα με στόχο τη μείωση του περιβαλλοντικού αντικτύπου του προϊόντος.

Όσον αφορά την κατανάλωση ενέργειας κατά τη χρήση, το επίπεδο της ενεργειακής απόδοσης ή κατανάλωσης πρέπει να καθορίζεται με στόχο το ελάχιστο κόστος κύκλου ζωής για τους τελικούς χρήστες για αντιπροσωπευτικά μοντέλα ΠΚΕ. Η μέθοδος διενέργειας της ανάλυσης κόστους κύκλου ζωής χρησιμοποιεί ένα πραγματικό προεξοφλητικό επιτόκιο ύψους 5% και μια ρεαλιστική διάρκεια ζωής για το ΠΚΕ· βασίζεται στο άθροισμα των διακυμάνσεων της τιμής αγοράς (που προκύπτει από τις διακυμάνσεις του βιομηχανικού κόστους) και των λειτουργικών δαπανών, που προκύπτουν από τα διάφορα επίπεδα εναλλακτικών επιλογών για πραγματοποίηση τεχνικών βελτιώσεων, τα οποία υπολογίζονται με βάση τη διάρκεια ζωής των εξεταζομένων αντιπροσωπευτικών μοντέλων ΠΚΕ. Οι λειτουργικές δαπάνες καλύπτουν πρωτίστως την κατανάλωση ενέργειας και τις πρόσθετες δαπάνες για άλλους πόρους (όπως, π.χ., για νερό ή για απορρυπαντικά).

Πρέπει να διεξάγεται ανάλυση ευαισθησίας που να καλύπτει τα σχετικά στοιχεία (όπως, π.χ., την τιμή της ενέργειας ή άλλων πόρων, το κόστος των πρώτων υλών ή το κόστος παραγωγής, τα προεξοφλητικά επιτόκια) και, κατά περίπτωση, να συμπεριλαμβάνεται το εξωτερικό περιβαλλοντικό κόστος, προκειμένου να ελέγχεται αν υπάρχουν σημαντικές αλλαγές και αν τα γενικά συμπεράσματα είναι ορθά. Η απαίτηση πρέπει να αναπροσαρμόζεται ανάλογα.

Παρόμοια μεθοδολογία θα μπορούσε να εφαρμοστεί και για άλλους πόρους, όπως για το νερό.

2. Το επίπεδο της ειδικής απαίτησης οικολογικού σχεδιασμού μπορεί να καθοριστεί με τη χρήση στοιχείων που είναι διαθέσιμα στο πλαίσιο άλλων κοινοτικών

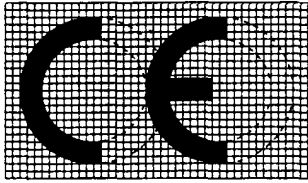
δραστηριοτήτων, περιλαμβανομένων του κανονισμού αριθ. 1980/2000 σχετικά με το κοινοτικό οικολογικό σήμα, των μελλοντικών θεματικών στρατηγικών για τη βιώσιμη χρήση των πόρων και την ανακύκλωση, της οδηγίας 92/75/ΕΟΚ σχετικά με την επισήμανση της κατανάλωσης ενέργειας από τις οικιακές συσκευές και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2422/2001 σχετικά με την επισήμανση της κατανάλωσης ενέργειας από τον εξοπλισμό γραφείου.

Για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού για τα ΠΚΕ που αποτελούν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών με τους οικονομικούς εταίρους της ΕΕ είναι δυνατή η χρήση στοιχείων προερχόμενων από υφιστάμενα προγράμματα που εφαρμόζονται σε άλλα μέρη του κόσμου.

3. Κατ' αρχήν, ο καθορισμός μιας ειδικής απαίτησης οικολογικού σχεδιασμού δεν επιβάλλει αναγκαστικά στους καταναλωτές τη χρήση μιας αποκλειστικής τεχνολογίας. Όταν η απαίτηση συνεπάγεται την απόσυρση από την αγορά σημαντικού ποσοστού μοντέλων που έχουν ήδη παραχθεί, η ημερομηνία κατά την οποία θα αρχίσει να ισχύει η απαίτηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη της τον κύκλο ανασχεδιασμού του προϊόντος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ
Σήμανση CE

(που αναφέρεται στο άρθρο 4, παράγραφος 2)

Η σήμανση CE πρέπει να έχει ύψος τουλάχιστον 5 mm. Αν οι διαστάσεις της σήμανσης CE μειωθούν ή αυξηθούν, πρέπει να τηρηθούν οι αναλογίες που δίνονται στο παραπάνω σχήμα.

Η σήμανση CE πρέπει να τίθεται στο ΠΚΕ. Όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, πρέπει να τίθεται στη συσκευασία και στα συνοδευτικά έγγραφα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV
Έλεγχος εσωτερικού σχεδιασμού

(που αναφέρεται στο άρθρο 7)

1. Η ενότητα αυτή περιγράφει τη διαδικασία με την οποία ο κατασκευαστής ή ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του, που εκπληρώνει τις υποχρεώσεις οι οποίες καθορίζονται στο τμήμα 2 του παρόντος παραρτήματος, διασφαλίζει και δηλώνει ότι το ΠΚΕ πληροί τις οικείες διατάξεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής. Ο κατασκευαστής ή ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του πρέπει να τοποθετούν την προβλεπόμενη στο άρθρο 4 σήμανση CE σε κάθε τεμάχιο ΠΚΕ και να συντάσσουν γραπτή δήλωση συμμόρφωσης. Η δήλωση συμμόρφωσης δύναται να καλύπτει ένα ή περισσότερα προϊόντα και πρέπει να φυλάσσεται από τον κατασκευαστή.
2. Ο κατασκευαστής καταρτίζει φάκελο τεχνικής τεκμηρίωσης που καθιστά δυνατή την αξιολόγηση της συμμόρφωσης του ΠΚΕ με τις απαιτήσεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής.

Η εν λόγω τεκμηρίωση πρέπει να περιλαμβάνει ιδιαίτερα:

- α) γενική περιγραφή του ΠΚΕ και της χρήσης για την οποία προορίζεται,
 - β) τα πορίσματα σχετικών μελετών περιβαλλοντικής αξιολόγησης που εκπονήθηκαν από τον κατασκευαστή και/ή παραπομπές σε βιβλιογραφία περιβαλλοντικής αξιολόγησης ή σε περιπτωσιολογικές μελέτες, που χρησιμοποιούνται από τον κατασκευαστή για τον καθορισμό λύσεων όσον αφορά το σχεδιασμό του προϊόντος,
 - γ) το οικολογικό προφίλ του προϊόντος,
 - δ) στοιχεία των προδιαγραφών σχεδιασμού του προϊόντος σχετικά με τις πτυχές περιβαλλοντικού σχεδιασμού του,
 - ε) κατάλογο των αναφερόμενων στο άρθρο 9 κατάλληλων εγγράφων, που εφαρμόστηκαν εν όλω ή εν μέρει, και περιγραφή των λύσεων που υιοθετήθηκαν για να καλυφθούν οι απαιτήσεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής σε περίπτωση μη εφαρμογής των εγγράφων που αναφέρονται στο άρθρο 9 ή όταν τα εν λόγω έγγραφα δεν καλύπτουν πλήρως τις απαιτήσεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής,
 - στ) αντίγραφο των πληροφοριών των σχετικών με τις πτυχές περιβαλλοντικού σχεδιασμού του προϊόντος που παρέχονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παραρτήματος I, σημείο 2.3(ιδ),
 - ζ) τα αποτελέσματα των μετρήσεων που διενεργήθηκαν για τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού, με λεπτομερή στοιχεία για τη συμμόρφωση των μετρήσεων αυτών με τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού που καθορίζονται στο εφαρμοστέο μέτρο εφαρμογής.
3. Ο κατασκευαστής πρέπει να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει ότι το προϊόν θα κατασκευαστεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές σχεδιασμού που αναφέρονται στο τμήμα 2 και με τις απαιτήσεις του μέτρου που ισχύει γι' αυτό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V
Σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης

(που αναφέρεται στο άρθρο 7)

1. Η ενότητα αυτή περιγράφει τη διαδικασία με την οποία ο κατασκευαστής ο οποίος εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του τμήματος 2 του παρόντος παραρτήματος διασφαλίζει και δηλώνει ότι το ΠΚΕ πληροί τις απαιτήσεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής. Ο κατασκευαστής ή ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του πρέπει να τοποθετούν την προβλεπόμενη στο άρθρο 4 σήμανση CE σε κάθε τεμάχιο ΠΚΕ και να συντάσσουν γραπτή δήλωση συμμόρφωσης. Η δήλωση συμμόρφωσης δύναται να καλύπτει ένα ή περισσότερα προϊόντα και πρέπει να φυλάσσεται από τον κατασκευαστή.
2. Ο κατασκευαστής πρέπει να εφαρμόζει τα στοιχεία του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης που καθορίζονται στο τμήμα 3 του παρόντος παραρτήματος.
3. Σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης (ΣΠΔ)

Το τμήμα αυτό καθορίζει τα στοιχεία και τις διαδικασίες του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης που απαιτούνται για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων του προϊόντος, προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση του ΠΚΕ με τις απαιτήσεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής.

- 3.1. Η πολιτική στον τομέα των περιβαλλοντικών επιδόσεων του προϊόντος

Ο κατασκευαστής πρέπει να είναι σε θέση να επιτύχει τη βελτίωση των εν γένει περιβαλλοντικών επιδόσεων του προϊόντος και να παράσχει ένα πλαίσιο για τον καθορισμό και την επανεξέταση των στόχων και δεικτών περιβαλλοντικών επιδόσεων του προϊόντος, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του μέτρου εφαρμογής.

Όλες οι διατάξεις που θεσπίζονται από τον κατασκευαστή για τον καθορισμό και τη βελτίωση του οικολογικού προφίλ του προϊόντος μέσω του σχεδιασμού και της κατασκευής του πρέπει να τεκμηριώνονται με συστηματικό και τακτικό τρόπο υπό μορφή γραπτών διαδικασιών και οδηγιών.

Οι εν λόγω διατάξεις πρέπει, ιδιαίτερα, να περιλαμβάνουν κατάλληλη περιγραφή:

- των σημαντικών περιβαλλοντικών πτυχών και συνεπειών των προϊόντων και επεξήγηση της φύσης τους
- των στόχων και δεικτών περιβαλλοντικών επιδόσεων των προϊόντων και της οργανωτικής δομής, των ευθυνών, των εξουσιών της διοίκησης και του τρόπου κατανομής των πόρων όσον αφορά την εφαρμογή και τη συντήρησή τους,
- των ελέγχων και των δοκιμών που πρέπει να γίνονται μετά την κατασκευή του προϊόντος για να ελέγχονται οι επιδόσεις του σε σχέση με τους δείκτες περιβαλλοντικών επιδόσεων,

- των διαδικασιών που προβλέπονται για τον έλεγχο της αναγκαίας τεκμηρίωσης και για τη διασφάλιση της συνεχούς ενημέρωσής της,
- της μεθόδου που προβλέπεται για τον έλεγχο της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης.

3.2. Προγραμματισμός

Ο κατασκευαστής πρέπει να θεσπίσει και να διατηρεί:

- α) διαδικασίες για τον καθορισμό του οικολογικού προφίλ του προϊόντος,
- β) στόχους και δείκτες περιβαλλοντικών επιδόσεων του προϊόντος, που να συνεκτιμούν τεχνολογικές εναλλακτικές επιλογές οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τις τεχνικές και οικονομικές απαιτήσεις,
- γ) ένα πρόγραμμα για την επίτευξη αυτών των στόχων.

3.3. Εφαρμογή

- α) καθορισμός και καταγραφή των αρμόδιων αρχών και των ευθυνών και αρμοδιοτήτων τους σε σχετικά έγγραφα τεκμηρίωσης, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η επίτευξη ουσιαστικών περιβαλλοντικών επιδόσεων από το προϊόν και η υποβολή εκθέσεων για τη λειτουργία τους, με στόχο την επανεξέταση και τη βελτίωσή τους
- β) σύνταξη εγγράφων που περιγράφουν τις τεχνικές ελέγχου και εξακρίβωσης του σχεδιασμού και τις διαδικασίες και τα συστηματικά μέτρα που εφαρμόστηκαν και που χρησιμοποιήθηκαν, αντιστοίχως, κατά το σχεδιασμό του προϊόντος
- γ) σύνταξη εγγράφων που περιγράφουν τα αποτελέσματα των μετρήσεων που διενεργήθηκαν για τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού, με λεπτομερή στοιχεία για τη συμμόρφωση των μετρήσεων αυτών με τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού που καθορίζονται στο εφαρμοστέο μέτρο εφαρμογής
- δ) ο κατασκευαστής καθορίζει προδιαγραφές που αναφέρουν, ιδιαίτερα, τα πρότυπα που εφαρμόστηκαν· σε περίπτωση μη εφαρμογής των αναφερόμενων στο άρθρο 9 προτύπων ή όταν τα εν λόγω πρότυπα δεν καλύπτουν πλήρως τις απαιτήσεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής, προσδιορίζει το μέσο που χρησιμοποιήθηκε για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης
- ε) ο κατασκευαστής καταγράφει και διατηρεί πληροφορίες για την περιγραφή των βασικών στοιχείων του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης και θεσπίζει διαδικασίες για τον έλεγχο όλων των απαιτούμενων εγγράφων.

3.4. Έλεγχος και διορθωτική δράση

- α) ο κατασκευαστής θεσπίζει και διατηρεί διαδικασίες για τη διερεύνηση και την αντιμετώπιση της μη συμμόρφωσης και εισάγει στις τεκμηριωμένες διαδικασίες τις τροποποιήσεις που προκύπτουν από τη διορθωτική δράση
- β) ο κατασκευαστής διενεργεί τουλάχιστον κάθε τρία χρόνια πλήρη εσωτερικό έλεγχο του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI
Δήλωση συμμόρφωσης

(που αναφέρεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3)

Η ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕC ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

1. όνομα και διεύθυνση του κατασκευαστή ή του εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του·
2. περιγραφή του μοντέλου, επαρκή για τη σαφή και άνευ αμφισβητήσεων αναγνώρισή του·
3. όταν συντρέχει περίπτωση, τα στοιχεία των εφαρμοσθέντων εναρμονισμένων προτύπων·
4. όταν συντρέχει περίπτωση, τα λοιπά τεχνικά πρότυπα και προδιαγραφές που χρησιμοποιήθηκαν·
5. όταν συντρέχει περίπτωση, τα στοιχεία των άλλων εφαρμοζομένων κοινοτικών νομοθετικών πράξεων που προβλέπουν την τοποθέτηση του σήματος CE·
6. στοιχεία ταυτότητας και υπογραφή του προσώπου που έχει το δικαίωμα να δεσμεύει τον κατασκευαστή ή τον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

Περιεχόμενο των μέτρων εφαρμογής

(που αναφέρεται στο άρθρο 12, παράγραφος 4)

ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΖΟΥΝ, ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ:

1. τον ακριβή ορισμό των ειδών των καλυπτομένων ΠΚΕ·
2. τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού για το καλυπτόμενο ΠΚΕ, τις ημερομηνίες εφαρμογής και κάθε σταδιακό ή μεταβατικό μέτρο·
 - σε περίπτωση γενικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού, τις σχετικές παραμέτρους από εκείνες που αναφέρονται στο παράρτημα I, μέρος 2·
 - σε περίπτωση ειδικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού, τα επίπεδά τους·
3. τις απαιτήσεις τις σχετικές με την εγκατάσταση του ΠΚΕ, όταν το στοιχείο αυτό έχει άμεση σχέση με τις εξεταζόμενες περιβαλλοντικές επιδόσεις·
4. τα πρότυπα και/ή τις μεθόδους μέτρησης που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν· όταν υπάρχουν, θα χρησιμοποιούνται εναρμονισμένα πρότυπα οι αριθμοί αναφοράς των οποίων έχουν δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*·
5. λεπτομερή στοιχεία για την αξιολόγηση πιστότητας βάσει της απόφασης 93/465/ΕΟΚ,
 - όταν οι ενότητες που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν είναι διαφορετικές από την ενότητα Α· τους παράγοντες που οδηγούν στην επιλογή αυτής της ειδικής διαδικασίας·
 - κατά περίπτωση, τα κριτήρια για την έγκριση και/ή την πιστοποίηση των τρίτων μερών.

Όταν για το ίδιο ΠΚΕ προβλέπονται διαφορετικές ενότητες σε άλλες απαιτήσεις ΕΚ, η ενότητα που ορίζεται στο μέτρο εφαρμογής υπερισχύει όσον αφορά τη σχετική απαίτηση·
6. τις απαιτήσεις για τα στοιχεία που πρέπει να παρέχουν οι κατασκευαστές στις αρχές για την καλύτερη παρακολούθηση της συμμόρφωσης·
7. τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου κατά την οποία τα κράτη μέλη πρέπει να επιτρέπουν τη διάθεση στην αγορά ΠΚΕ τα οποία συνάδουν με τους κανονισμούς που ισχύουν στο έδαφός τους κατά την ημερομηνία έκδοσης του μέτρου εφαρμογής.